Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کر

(نــاول)

سلطان باش خېل افـريـدے

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــر

ټــول حقــوق مـحفـوظ دي

د کتـاب نـوم
کـر

صنف
نـاول

لـيکـوال
سلطـان بـاش خېل افـريـدے

اهـتمـام
نـثـار محمّد خـان

کـمپـوزنـگ
ارشـاد خـان (پـښتـو اکـېډيـمـي)

اشـاعت
۲۰۱۳

شمېر
۵۰۰

بـيعـه
۲۰۰ روپــۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

رابـطه

03339090161

00971557747917

د مـونـدلـو درکـونـه

- یــونـیـورسټي بُک ایـجنسي خېبربـازارپېښور، پـښتونـخواه
- پـښتو اکېډیـمي بُک شاپ پېښور یـونـیـورسټي
- پـاک امـارات پـښتو ادبـي ټـولـنه ، مـتحده عرب امـارات

تـړون

د

الله

پـه نـوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـه نـاول ,, کـر ،، څـو خـبرې

دلـتـه مـاتـه پـه دې تـحـقـيـقـي بـحث کـښې پـرېـوتـل نـۀ دي پـکـار چې د پـښـتـو د نـاول ابـتـدا چـا او کـلـه کـړې ده ؟

مـيـاں حسيب گـل کـاکـاخـېل د ډپـټـي نـذيـر احـمـد د ,, مـراة الـعـروس،، پـښـتـو کـښې د ,, نـقـش نـگـيـن،، پـه نـوم د تـرجـمې نـه ابـتـدا کـړې ده کـه د ډپـټـي نـذيـر احـمـد د يـو بـل نـاول ,, تـوبـة الـنـصـوح،، نـه مـيـاں مُحمَّد يـوسف کـاکـاخـېل پـه هـم دغـه نـوم تـرجـمې نـه کـړې ده او کـه د پـښـتـو وړمـبـنـي افـسـانـه نـگـار سـيـد راحت زاخـېـلـي تـه د پـښـتـو وړومـبـنـي طـبـعـزاد نـاول لـيـکـلـو اعـزاز هـم حـاصـل شـوے دے ـ زۀ پـه دې بـحث کـښې هـم نـۀ پـرېـوځـم چې پـښـتـو تـه نـاول د کـوم لـوري او د کـومې ژبې نـه راغـلے دے ـ

دغـه بـحث تـحـقـيـق غـواړي او تـحـقـيـق د مـحـقـقـانـو ، څـېړنـکـارو کـار وي ـ الـبـتـه دغـه خـبـره کـول بـه مـنـاسـب وي کـه اوو ايـو چې افـريـدي قـبـيـلـه کـښې شـاعـران ، اديـبـان او نـور نـثـر نـگـاران کـه د پـښـتـو د نـورو قـبـيـلـو او خـېـلـونـو نـه پـه شـمـېـر کـښې زيـات نـۀ وي نـو کـم تـرې نـه هـم نـۀ دي ـ د قـاسـم عـلـي خـان افـريـدي نـه ئې راواخـلـه تـر سـلـطـان بـاش خـېل افـريـدي پـورې پـه تـعـداد او پـه مـعـيـار د هـر يـو مـعـيـاري لـيـکـونـکـي سـره اوږه پـه اوږه بـرابـر دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

خو تـر څو پـورې چې د نـاول لـیکلو خبـره
ده نـو بـاک ئې نـۀ ګڼم کـه اووایـم چې
دلـتـه د نـاول د صنف بـرخـه ډېـره کـمـه ده
بـلـکې د ګوتـو د شمېـر نـه هم کـمـه او
ډېـره کـمـه ـ
خدائـے خبـر دې لـور تـه افـریـدي
لـیکوالـو پـام ولـې نـۀ دے ګرځولـے ـ تـر
څو چې زمـا خیـال دے نـو د افـریـدو
وړومـبـنـے نـاول مـرحوم سـاغر افـریـدي د ,,
نـوي کـهـول ،، پـه نـامـه لـیکلـے دے ـ دوېـم
نـاول طـاهر افـریـدي (راقـم) د ,, کـانـړو
کښې رګـونـه ،، پـه نـوم لـیکلـے او اوس دا
دے سلـطـان بـاش خېل د ,, کـر ،، پـه نـامـه
نـاول اولـیکـلـو او دغـه شان ئې د نـاول
لـمن کښې د خپـلې بـرخې شمېـر زیـات کـړو ـ
د اردو ژبـې نـاول نـګـار مـنشي پـریـم چنـد
یـو ځائـے لـیکي :-
,, یـو نـاول نـګـار تـه پـکـار دي
چې هغه یـو نـوټ بُک ځان سره
اوسـاتـي ،،
د مـنشي پـریـم چنـد ددې خبـرې نـه دا
مطلب واضحه کـیـږي چې چونـکې نـاول یـوه
اوږده طویـلـه قـیصه لـري او هغه قـیصه
کـښې د وخت سره سره ځائـې پـه ځائـې ډېـر
شونـي او نـاشونـي واقـعـات مخې تـه راځي
نـو مـمـکـنه ده چې د نـاول لـیکونـکي نـه
هغه شونـي نـاشونـي واقـعـات هېـر یـا تـېـر و
بـېـر شي ـ
زۀ نـۀ پـوهېـږم چې د ,, کـر ،،
نـاول نـګـار ښاغلي سلطـان بـاش خېل بـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

ددغه ناول لیکلو موده کښې ځان سره نوب بُک یا ډائري ایښې وي او که نه ـ خو تر څو چې د مسؤدې د لوستو نه پس زما خیال دے نو به اووایم چې ښاغلي باش خېل نوټ بُک یا ډائري ځان سره بیخي نۀ ده ایښې ځکه چې د مسؤدې د لوستو نه ښکاره کیږي چې ښاغلي باش خېل د ناول د لیکلو اراده په جذباتي انداز هېڅکله نۀ ده کړې ـ که څۀ هم د ناول قیصې ځنې ځائې فلمي رنګ خپل کړے دے خو دا څۀ د عېب خبره ځکه نۀ ده چې د ناول کینوس ډېر ارت وي او هغۀ کښې هر رنګ تصویر ځائیدلے شي ـ

زما مطلب دا دے چې ښاغلي باش خېل دغه ناول ښۀ په سړه سینه او په حاضر ذهن لیکلے دے او هغه د نیک او بد کردارونو نه هېڅ متاثر شوے نۀ دے ـ د ناول ټول کردارونه سلطان په خپل ګرفت کښې ساتلي دي ـ او خپلې خود سرئ ته ئې نۀ دي پرېښي او هم دغه د یو ښۀ لیکوال خوبي ګڼلے کیږي چې هغه د قیصې د کردارونو نه متاثره نۀ شي بلکې هغه څۀ خپلو لوستونکو ته د قلم په ژبه اووائي او اوښائي څۀ چې د هغۀ مقصد وي ـ

,, کر ،، ډېر په لا محدود سوچ او وسیع نظر سره لیکلے شوے دے ـ دلته ددې خبرې ښکارۀنه هم مناسب ګڼم چې ښاغلي سلطان باش خېل ددې ناول په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوران کښې خپله نظريه او خپله مدعا او فلسفه هم ښکاره کړې ده ـ
،، ودود صېب ،، دترقي پسندنظريې يو علامتي کردار
دے چې د پرمختګ ، د رسم رواج خلاف او د علم رڼا د خــــورولــــو قائل دے ـ هغه ژوند پرست دے او د خپل اعتقاد په لاره د راستۍ او اعتدال پېغام ورکوي ـ د اردو ژبې افسانه نګار منشا ياد يو ځائې ليکي :-

،، کوم يو هم تحرير ، خصوصاً
د ناول بنيادي خوبي دا پکار
ده چې هغه لوستونکے په خپل
ګرفت کښې واخلي او پخپله په
لوستونکي ، ځان کښې د لوستو
صلاحيت اولري ،،

او په دې حواله به زۀ اووايم چې د سلطان باش خېل افريدي په ناول کښې دومره خوبي ضرور شته چې خپل لوستونکے په خپل سحر کښې راګېر کړي او تر هغې ئې کلک نيولے وي چې تر څو ئې ناول اختتام ته نۀ ي رسولے ـ
که څۀ هم دې ناول کښې سلطان ځينې ځائې کښې د ډېر اختصار نه کار اخستے لکه د ودود صېب د اولني ژوند حالات ، بيا د سکينې وادۀ په ډېره لنډه خلاص کړے شوے دے ـ په فريد مقدمه ، ګواهان وړاندې کول او بيا سزا او سزا کښې د نيک چلنۍ په سبب معافي او نور داسې حالات او واقعات دي چې ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې لکه لیکوال دې دوران کښې سترتیا
محسوس کړې وي او یا دا هم کېدے شي چې
سلطان باش خېل لکه د نورو معیاري
لیکوالو ځینې واقعات د خپلو لوستونکو
محسوساتو ته په دې اعتماد پریښیوي چې
د هغۀ لوستونکي به نوره قیصه پخپله
سرته اورسوي ـ
بهر حال ددې هر څۀ باوجود دغه
ناول په دې تول پوره دے چې ,, کر ،،
یو معیاري ناول دے او سلطان باش خېل
افریدي د یوښۀ شاعر سره د ښو معیاري
ناول نګارانو په صف کښې ځان ځائې کړو
ـ
زۀ په دې خبره کښې هېڅ باک نۀ
ګڼم که اووایم چې د سلطان باش خېل
ناول ,, کر ،، د پښتو د ډېرو معیاري
ناولونو مینځ کښې د کېښودلو جوګه دے
ـ
زۀ ددې خبرې نه هم انکاري نۀ یم
چې دې ناول کښې ځینې ځائې کښې
نیمګړتیاوي محسوسېږي خو ددې سره هم
,, کر ،، دغه خصوصیت لري چې خپل
لوستونکے پخپل ګرفت کښې اونیسي او دې
ته ئې اولمسوي چې هغه دې خامخا او زر
نه زر تر اختتام اورسوي او هم دا د
یو ښۀ لیکوال غټه کامیابي ګڼلے کیږي
ـ
زۀ خوشحال یم چې ما د پښتو یو ښۀ
ناول اولوستو او زۀ په دې هم ویاړم
چې زما د افریدو قبیله کښې، موده پس

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

سهي ولې يو معياري شاعرۍ سره ،
معياري نثر ليکونکے دې مېدان ته را
اووتو ـ په قلم ئې برکت شه ـ
طاهر افريدي
کراچۍ
۳۱ اکتوبر
۲۰۱۲ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رنــا کــر

,, کـر ،، یـو اصلاحي نـاول دے ــ د نـوي دور د مـعـاشرتـي بـدلـون د تـحریک پـه پس مـنظر کښې د پـښتـنـو د اصلاح پـه غرض لـیکلے شوے ښکـاري او پـه دې لـحـاظ یـو مقصدیـت لـري دا ښـاغلے مقصد اکـثـر د ادب پـه ذریـعـه تـر لاسه کـیـږي ــ د اولـس د پـوهې او شعـور بـېداروـلـو دپـاره مؤثـره ذریـعـه هـم د ادب ده ــ سلطـان بـاش خېل افـریـدے د یـو ویـښ ذهـن څښتـن بـاشعـوره شاعـر و ادیـب دے ــ هغـه د خـپـلې ټـولـنې یـو فـعـال غـړے دے ــ د پـښتـو پـه رسمونـو او د پـښتـونـولـۍ پـه اقـداررو ښۀ خـبـر دے ــ یـو بـالـغ فـکـر لـري چې څومـره ښۀ شاعـردے هـومـره ښۀ نـثـرنـګـار هـم دے ــ

,, کـر ،، ئې وړومـبـے نـاول دے او پـوره کـوشش ئې کـړے دے چې د نـاول د لـیکلـو ټـول لـوازمـات پـه کـار راولـي خـو د نـاول د لـیکلـو څۀ ټـاکلې قـاعـدې او مـعـیـارونـه داسې نـۀ وي چې د هـغـو پـه پـېـمـانـه ئې فـنـي نـاپ تـول اوکـړے شي ــ نـاولـونـه تـاریـخـي هـم وي ، رومـانـي هـم او اصلاحي هـم ــ ولـې کـه د نـاول پـه فـن خـبـره کـیـږي نـو بـیـا هـم ــ ــ ــ ,, نـاول ،، پـه سـاده ژبـه کـښې یـوه قـیـصه بـیـانـول وي ــ داسې قـیـصه چې د انـسانـي ټـولـنې او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

بـنـیـادم د ژونـد د روزمـره واقـعـاتـو او لانـجـو مـعـامـلـو تـه د بـیـان داسې انـداز خوښ کـړے شي چې د لـوسـتـونـکي دلـچـسـپـي پـکـښې پـېـدا شي څـرګـنـده ده چې دا یـو سـاده بـاده بـیـان نـۀ وي ـ یـو قـیـصې یـا قـیـصی تـه یـو پـلاټ جـوړ کـړے شي ـ د کـردارونـو انـتـخـاب چې کـردار نـګـاري ورتـه وئـیـلے شي ـ مـنـظـر نـګـاري او د مـکـالـمـه نـګـاری هـنـر غـواړي ـ

د ,, کـر ،، بـنـیـادي مـوضـوع د رڼـا او د تـیـارې د ازلـي جـنګ او کـشـمـکـش قـیـصه ده ـ د رڼـا نـه مـراد د عـلـم رڼـا ده او تـیـارۀ د جـهـالـت تـیـارۀ ده ـ خـېـر او شـر د ازلـه سـره پـه جـنګ دي او دا خـېـر او شـر هـم د بـنـیـادم د ذات پـه وسـلـه ,, اسـلـحـه ،، سـره پـه خـپـلـو کـښې جـنـګـیـږي ـ

سـلـطـان افـریـدي د پـښـتـانـۀ د مـعـاشـرې د پـښـتـونـولـی د قـدرونـو د زوال لـه تـاثـره د جـهـالـت او غـفـلـت د خـورو تـیـارو پـه شـپـه کـښې د سـحـر د زیـري ورکـولـو او د رڼـا دخـوب تـعـبـیـر د رښـتـیـا کـولـو پـه غـرض خـپـل تـخـلـیـقـي صلاحـیـت پـه دې نـاول کـښې څـرګـنـد کـړے دے ـ

سـلـطـان خـپـل یـو ,, نـظـم ،، د مـیـنـې سـنـدره کـړے دے او د مـیـنـې ددغـه سـنـدرې نـه ئې د نـاول د قـیـصې تـانـه بـانـه یـا تـار و پـود سـاز کـړے دے ـ د تـعـلـیـم ضـرورت او پـه بـدلـیـدونـکـیـو حـالاتـو کـښې د امـن لـه ضـرورتـه راپـېـدا شـوي احـسـاس تـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئـې د قـيصې رنـګ ورکـړے دے ـ چې تـر ډېـره حده کـامـيـاب ښکـاري ـ
سلطـان چې پـه دې نـاول کـښې کـومـه قـيصه راخستې ده کـۀ هر څـو هغـه د ټـولـې پـښتونـخوا د ټـولـنيـز ژونـد احـاطه خو نـۀ کـوي پـه يـوۀ خـاص فـيـوډلـي مـعـاشره کـښې داسې کـيـږي او نـۀ د ټـول پـښتـانـۀ نـفسيـات پـه دغه شـان دي کـوم چې پـه کـرداورنـو کـښې ښکـاري ولـې بـيـا هم د بـدمـعـاشۍ پـه دې مـاحـول کـښې اکـثـر داسې کـيـږي ـ د ودود صېب او د سرور خـان او دلاور خـان کـرداورنـه هر چرتـه وي ـ يـو د خېر او د رڼـا علامت او بـل د شر او جـهـالـت ـ
داسې د نـاول مـنظر نـګـاري هم ښۀ ده ـ مـکـالـمـه ئـې زورداره ده ولـې ځـيـنې ځـايـونـو کـښې غېر ضروري طوالـت يـو واعظانـه رنـګ اخـتيـار کـړے او څۀ ژور فـلسفـيـانـه انـداز د سکـول د مـاشومـانـو د فـکـر د رسايۍ نـه لـرې ښکـاري خو ژبـه ئـې روانـه او پـستـه ده نـو ډېـر ثـقـالـت نـۀ مـحسوسېږي ـ
د ,, کـر ،، کـردار نـګـاري د تـنـقـيـد پـه زد کـښې راتـلـے شي پـکـار ده چې د نـومـونـو سره سره پـکـښې د کـردار کـړو وړو تـه تـوجـه ورکـړے شوے وے ـ جـامـه پـېزار بـه دومـره ضروري نـۀ وي خو د يـو مـخصوص کـلـچر د کـردار وجـودي کـړۀ وړۀ بـيـانـول اهـمـيـت لـري ـ داسې پـه پـلاټ هم خـواري پـکـار ده او سلطـان دغه خـواري ښۀ کـړې ده ـ پـلاټ ئـې ډېـر خـوريـدو تـه نـۀ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـرېـښـې ، راکـښلي او تـړلـي پـلاټ کـښې ئـې
دا ټـول کـرداروئـه ځـائـې کـړي دي چې د
سلطان د نـاول نـګـارئ قـدرت ښکـاره کـوي ـ
پـه مـنظـر نـګـارئ ئـې ډېـره تـوجه شـايـد پـه
دې نـهٔ ده ورکـړې چې د پـښـتـونـخـوا
جغرافـيـائـي رنـګ او د کـلـيـو ابـادئ هم يـو
شان وي داسې جزيـات بـيـانـول کـهٔ هر څـو
افـاديـت لـري ولـې د زورداري قـيصې اصل
غـايـت کـلائـمکس او انـجام پـه نـظر کـښې
ساتـل پـکـار وي ـ د ،، کـر ،، د قـيصې د
پـلاټ پـه ځـيـنو بـرخو کـې د ابـنـټـي کـلائـمکس
حالـت پـه نـظر راځـي خو ډېـر پـه دې نـه
مـحسوسېږي چې انـجام تـه ئـې يـو تـجسس
پـېدا کـړے شي ـ
د نـاول پـه ذريـعه د اولـسي شعـور
بـېداروئـو کـښې سلطان کـامـيـاب ښکـاري ـ د
قـلـم او د ټـوپـک مقـابـلـه ئـې پـه زوروور
انـداز کـړې ده ـ يـقـيـنـي وه چې ګـټـه بـه
اخـر هم د قـلـم وي ـ د امـن ضرورت د
ټـولـې دنـيـا دے او نـن سبا خو يـو عـالـمـي
تـحريـک هم ښکـاري ـ کـه سيـاست پـکـښې نـهٔ
وي نـو بـيـاخو ښهٔ تـحريـک دے او لـه هر چا
زيـات د امـن ضرورت پـښتـانـهٔ تـهٔ دے ـ ځـکـه
چې د عـالـمـي سيـاست د بـل کـړي اور پـه
لـمبـو پـښـتـونـخـوا سوځـي او د سلـطـان
افـريـدي پـه وړانـدې ددې سبب د پـښـتـنـو
جهـالـت او غـفـلـت دے ـ کـه چرې پـښـتـون د
ټـوپـک پـه ځـائـې قـلـم پـه لاس کـښې واخـلـي نـو
شـايـد چې ټـولـنـه کـښې امـن راشي او تـرقـي
او پـرمـختګ پـه امـن کـښې کـېږي ـ وروروئـي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

او اتـفـاق د پـښتـانـهٔ ضرورت دے او پـه
,,کـر،، کښې دې ضرورتـونـو تـه اشارې شوي
دي ـــ
پـه مـجـمـوعي ډول ,, کـر ،، یـو ښهٔ
اصلاحي نـاول دے ـــ کـامـیـاب کـوشش دے ـــ د
نــن دور پـه دوه درې نـاول نـګـارانـو کښې
د سلطان بـاش خېل د نـاول نـګـار پـه حېث
اضافـه د پـښتـو د تـخـلـیـقي ادب دپـاره یـو
زیـرے دے ـــ نـاول پـه پـښتـو کښې ډېـر کم
لـیـکـلـے کـیـږي ـــ دا د جدیـد دور یـو اهم
نــثري صنف دے چې د اولـسي پـوهې ، تـفـریـح
او د زدکړې مؤثـره ذریـعـه ده ـــ
سلطان بـاش خېل افـریـدے د ستـائـیـلـو
وړ دے چې د نـاول لـیـکـلـو او د نـاول پـه
ذریـعـه د پـښتـانـهٔ د ټـولـنې د اصلاح اعلٰی
مـقـصد ئې تـر سره کـړے دے ـــ دا یـو
کـامـیـاب اغـاز دے ـــ زهٔ مـبـارکي ورکـوم او
هـم ئې مـنـنـه کـوم چې مـاتـه ئې پـه دې
ښکـلـي نـاول د څـو کـرښو لـیـکـلـو دپـاره
اووې ـــ

ډاکـټـر راج ولـي شاه
خـټـک
حیـات ابـاد پـېښور

(c) ketabton.com: The Digital Library

کر د ګلو کړه چې سیمه دې ګلزار شي

نۀ مې هوش پاتې دے او نۀ
راسره خیال پاتې دے
بس خو یو نقش مې د مات زړۀ په
دیوال پاتې دے
د قدرتونو نه دې څار شم سل
جوابه اوشو
خو هر نظر کښې د اولې ورځې
سوال پاتې دے

د ژوند د لا متناهي رنګونو ډېرې شرحې ، ډېر تفسیرونه اوشو — — — بیا چې دې لېونۍ تنوع ته سړے ګوري نو واقعي ورباندې سر اوګرځي —

هو ! دا هم ده چې په دې مقام ډېر انحصار د تماش بین یا لوستونکي د نظر په رسایۍ او ارتکاز هم دے — چې د خپل ایقان تر څنګه د کوم رنګ په کومه شرحه او توضیح تر کومه حده رسي — او د کوم دلیل د غرۀ په دامان کښې د خپل شعور، خپل وجدان د کاروان خیمې لګوي ، پړاؤ اچوي — او دلته ئې د اطمینان ریښتونے تناسب څومره وي — خو که دا د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

ازل پیـچیـده شخړه پـه هم دې ځـائـې
پـرېـږدو او تـسلیم کړو چې وړانـدې :

د کـاروان ګرد او غـبـار
کښې پـټـه درده
هره لاره نـارسا ده ځکه
خانـدم

یـا یـو قـدم بـل واخـلو لـږ نـور مـخکښې لاړ
شـو ــ د حېـرت لـه بـامـه !

د حېـرت پـه غونـډۍ نـاست یـمـه پـه
هېڅ هم نـهٔ پـوهېږم
دا واعظ ولـې پـه مـا خپـل دلـیـلـونـه
خېژوي

زهٔ د هغـه سرچیـنـې لـټـون کښې مـست
او خراب ګرځم
دا پـه مـخـه پـه رنـګـونـو چې رنـګـونـه
خېژوي

خو غم دا دے چې د حېرت پـه دې غونـډۍ
کښېنـاستـو تـه دې هم دنـیـا کـلـه پـرېـږدي ــ
ــ ــ ــ ــ رنـګـونـه دي کـنـه !
دلـتـه د ژونـد هغـه بـیـخي مـخامـخ (
حقـیـقـتـونـه بـه ورتـه اووایـو) ولاړ وي ــ
کـوم چې د تـیـارې او رڼـا حـدبـنـدي کـوي ــ
کـوم چې کـرښه راکـاږي ــ کـوم چې د لارې د
تـعـین فـیـصلـه کـوي ــ کـوم چې تـولـه قـیـصه
پـه دوؤ بـرخـو کـښې ویـشي ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینه ، کرکه ، نکهت ، تعفن ، سپین ، تور ، ورځ ، شپه ، ښهٔ ، بد ، رحم ، ظلم ، نُور ، ظلمت ــ د علاماتو دا سلسله اوږده ده ــ ما وې چې د حیرت نه به ورپسې مخکښې نهٔ ځو خو بیا هم

ظلمتوں کے حوالے
سے بھی
کچھ بتا دو اُجالو ہمیں

بس ــ ــ ــ نور جنګ ته راځو ــ د خیر او شر ازلي معرکې ته ــ د مخامخ عملي ژوند سپین او تور ته ــ ــ ــ ــ ــ ــ ــ والله ګراني خبرې دي ــ منیر نیازي وائي :

بدلنا چاہتا ہوں اس زمیں
کو
یہ کارِ آسماں کیسے
کروں میں

ځکه ــ ــ ــ چې پس د همه زړهٔ چاودون ــ ــ ــ همه زړهٔ چاودون ، دنیا بیا هم جنت نه شي !!! نو زړهٔ خو مات شي ــ خو هغه د تنوع خبره بیا رامخې ته شي ــ د اثبات دتسلسل کردارونه بیا اوازکا ــ

شکو ۂ ظلمت شب سے تو
کہیں بہتر تھا
اپنے حصے کی کوئی شمع
جلاتے جاتے

قیصه پخوانۍ ده بس منظرونه ئې نوي دي ــ اوس دې اتش نمرود ته ځوک د خپلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

بـرخې د اوبـو څاڅکـے اچوي او څوک پـوکـے ورکـوي ــ
زۀ سلطـان بـاش خېل افـريـدي تـه د خپـل زړۀ پـه دلـيـل مبـارکـي ورکـوم او بـخـتـور ئـې بـولـم چې لار ئـې خطا نـۀ کـړه ــ او د خپـل زړۀ درد تـر دې مرامـه راوستـو چې نـن د خېـر د لـلمـو کـر ګـر دے ــ
د سلطـان ,, کـر ،، د قـلـم د تـقـدس او حرمت پـلـوشه دے ــ د رڼـا مشال پـه لاس د خپـل ريـښتـونـي درد هم رکـاب سلطـان د نُـور پـېـرزوئـنـې ډالـۍ کـوي ــ
پـښتـو کښې مـتـل دے چې ,, سوځـي هغـه ځـائـے چې اور پـرې بـل وي ،، نـو فـطـري خبـره ده چې وړومـبـے د بـقـاء او تـعـمـيـر احساس لـه ځـانـه اغـاز کـيـږي ــ
سلطـان هم داسې کـړي دي ــ نـن چې د وخت رفـتـار تـېـز شوے دے ــ نـن چې نـا مـوافـق تـغـيـرات د بې رحمـۍ حدونـو تـه رسي ــ نـن چې يـو ويـشتـمـه صدي ده او پـښتـون اولـس د سيـالـۍ نـه پـريـوتـے ،
زپـلـے او د جهـان پـه ګـړنـګـونـو کـښې پـريـشانـه پـروت دے ــ د ,,کـر،، لـيـکـوال ورتـه ددې ټـولـو پـرهـرونـو مرهم د مـيـنـې ، پـيـرزوئـنـې ، بـرداشت ، تـحمـل ، انـسانـيـت ، حقـانـيـت ، قـربـانـۍ، استـقـامـت ، علم او قـلم د لازوالـه کـيـمـيـا نـه کـشيـد کـوي او دا پـېـغـام ئـې چې لـه ځـانـه اغـاز کـړے نـو بـيـا ئـې تـر ځـانـه محدود نـۀ دے ساتـلـے ــ بـلـکـه عـالـمګـيـرې مـعـنـې ئـې وربـخـښلـي دي ــ پـه دې مقـام زۀ ,, کـر ،، تـۀ افـاقـي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

نـاول وئـيـلـو كـښې تـردد نـۀ مـحسوسوم ـ ـ
ـ چې انـګـازه ئـې خـيـژي ـ
د پـيـرزوئـنـو د ګـل پـانـې دي بـې
سـودې نـۀ دي
زمـا جذبـې زمـا د ذات پـورې
مـحدودې نـۀ دي
د مـحبت د لافـانـي جذبـې قـائـل
يـم عـلـي
زمـا خـبـرې پـه نـفـرت بـانـدې
الـودې نـۀ دي
او دلـتـه ئـې شر تـه شکست وركړے دے ـ د
پـښـتـو د نـور افـسانـوي ادب بـحث پـه خـپـل
ځـائـےولـې د نـاول پـانـه ئـې هـومـره ډكـه نـۀ
ده څـومـره چـې پـکـار وه ـ ددې عـوامـل هـر
چـا تـه مـعـلوم دي هـم هـغـه ددې ژبـې د لـيـک
لـوست ، قـدردانـۍ او د اظـهـار د وسيـلـو
مـحدوديـت !!!!
خـو دا امـر د خـوشګـواريـت بـاعـث دے چـې
مـزل پـه څـۀ نـا څـۀ صـورت كـښې جـاري دے ـ
نـاول لـيـکل بـلا شبـه چـې ګـران كـار دے ـ
بـشپړه مـطـالـعـه ، مـشاهـده ، يـکسوئـي ،
تـخـلـيـقـي اسـتـعـداد ، ريـښـتـونـے فـکري اپـروچ
ددې فـن بـنـيـادي غـوښـتـنې دي ـ
سلـطـان بـاش خـېل افـريـدي كـهـنـه مـشق
شـاعـراونـثـر نـګـار دے ـ او د نـاول پـه
لـوسـتـو دهـغـه د فـنـي ګـرفـت انـدازه پـه
غـوره تـوګـه كـيـږي ـ
د ,, كـر ،، وړومـبۍ نـيـمـائـي ډېـره
مـؤثـره ده ـ او دومـره فـنـي لـطـافـت لـري
چـې سړے دځـان سره بـوځـي ـ ددې جـنت جـنت

(c) ketabton.com: The Digital Library

، درانهٔ اوخوابږهٔ ماحول نه زړهٔ راوتل
نهٔ غواړي محسوسه شي چې

دل سے جو بات نکلتی ہے اثر رکھتی ہے

بیا ورپسې چې ناول د ژوند د ترخو
حقیقتونو سره مخ دے ـ نو هغه وړومبنے
د خوب او خیال جهان چې د مینې او
تعمیر په ګل ګل جذبو کښې رنګ دے ـ د
جبر د کردارونو د تورو عکسونو په
موجودګۍ تب جن شي ـ
دلته د ناول اسلوب بدل شوے دے ـ د
ډېر محسوساتو ځائے واضح تر واقعاتي
هنګام اختسے دے او په یو موقع خو
لوستونکے اووائي چې دا د کومې دنیا
نه کومې ته راغلم ـ خو چې دا تب جن
تاثر ، دا درانهٔ ، په حواسو خوریږي
لیکوال په هنر ، اختتامي برخې ته
بتدریج هم هغه زړهٔ راښکونکے ورک شوے
جهان راژوندے کړي ـ او د لوستونکي
مینه پرې ماته کړي ـ د شګفتګۍ
فنکارانه څادر اوغوړوي او د تکمیل یو
احساس شان اوشي ـ
ناول کښې سسپنس موجود دے ـ کردار
نګاري ئې د لوړې پائې ده ـ خصوصاً د
ودود صېب کردار خو بیخي د هیرولو نهٔ
دے ـ لیکوال ناول کښې پېغام ورکړے دے
خو په داسې انداز چې د خپلې نظریې بې
ځایه ابلاغ ئې تېرې نه نهٔ دے جوړ کړے
ـ بلکه زړهٔ ورسره په خپله هر څهٔ مني
ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

د نـاول پـه مـینځ کښې څۀ واقـعات داسې
دي چې ذهن ئې پـه اسانـی سره نـۀ
تـسلـیـموي ـ خـو کـه پـه حقـیقـت پـسندی ورتـه
اوګـورو نـو ددې نـه ور سېوا پـېښې هم
زمـونـږ چاپـېرچل کښې خورې ورې دي ـ
سلطان لـهجه پـه شعوري طور داسې
استعمال کـړې ده چې د اعتدال او جدت
احساس ورکـوي ـ نـاول ډېـر ضخیم نـۀ دے
خو پُـر مـغز ضرور دے ـ
,, کـر ،، د سلطان بـاش خېل افـریـدي لـه
اړخه پـښتو ادب ، پـښتـون اولـس او همه
انـسانـیت تـه یـوه درنـه تـحفـه ده ـ چې پـه
یـو وخت د هغه د پـاخۀ فن او فـکـر
مـتـنـاسب کـړۀ وړۀ لـري ـ
او چرتـه مې لـوستي وو چې ، حسن د
تـنـاسب نـوم دے ـ

پـه درنـاوي
علـي افـریـدے
پـي ایـچ ډي
سکـالـر
پـښتـوځـانـګه پـېښور
یـونـیـورستي
۳۰ ستمبر ۲۰۱۲ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

،، كـر ،،

لــه هر څۀ اول د لــوئـے الله ډېــر شكر ګزار
یم چې مـاتــه ئـې د ،، كـر،، د لــیكلـو
تــوفــیق راكـړ ـ
مـا د ډېـرې لــوئـې عرصې نــه ددې
نــاول د لــیكلــو دپــاره ځـان سمولــو
راسمولــو خـو زۀ كلـه هم خپلـو مـختـلفـو
اضطرابـي كېفـیـتـونـو او ذهـنـي انـتـشار
ددغه ګران كـار سرتـه رسولــو تــه ، چې د
مـكمل ذهـني یـكسویـۍ او ارتـكـاز مـتـقـاضي ؤ
، پـرې نـۀ شودم ـ څـو څـو وارې مـې د
لــیكلــو پــه خـاطر قـلـم پــورتــه كړو خـو هر
وار بــه د خپـل انـدرون نــه مـنع كـړے شوم
ـ كـلـونــه كـلـونــه ددې د لــیكلــو دپــاره
هڅېدم ـ خـاكـه مـوجـوده وه ، كـرداروـنـه
راسره وو، واقـعـات راسره لــكـه د حقـیـقـت
پــراتــۀ وو خـو د ،، كـر ،، د لــیكلــو
خـواهش او ارمـان چې دكـوم درد پــه اساس
ؤ ، مـا خپـل فـكـري ربـط د هغې شايـاڼ شان
نــۀ ګـڼلـو ـ شايـد د شعر د لــیكلــو پــه شان
مـې دلـتــه هم آمـد غـوښتـو او زۀ وئـیلــے شم
چې د نـهـو مـیـاشتـو پــه عرصه كښې سر تــه
رسېدلـے ،، كـر ،، مـا پــه یـو داسې كېفـیـت
كښې لــیكلــے دے چې زۀ ورتــه عطا وئـیلــے
شم ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

زۀ د خپلو یارانو مئینانـــــو مننه کـــوم چې خپـــلې شــې پېرزوئنې ئـې تـر مـا را اورسولـې ـ فیروز خان افریدي ، اسلام ګل شېرزاد ، حېدر بنګش ، یوسف خان دیوانه ، عظمت خان خلیل ، فېض الرحمان ساده ، حسن افریدے ، انور زیب انور ، احمد سعید اتل ، خان سعید افریدے ، سید ثروت فراق شېرازي ، عبدالولي الفت ، مخملین اورکزے ، اختیار الله اختیار ، ظفر خان وزیر ، شاعر رحمان شاهد ، بهرام خان نواب ، انصاف بوري خېل ، عصمت سوراني ، سید صابر شاه صابر ، زین ﷴ ،حفیظ ختټک ، طاهر زمان بې نوا ، شاه پور افریدے ، فیروز خان صادق ، اصغر خان مومند ، اعتبار حسېن ، عارف افریدے ، انجنئیر سهېل افریدے ، واجد ـــ کے ـــ حسېنې ـ

پـه خاصه توګه د ناصر خان بونیري ، شېرولي خان اورکزي ، پروفېسر علي افریدي ، پروفېسر امین تنها ، ﷴ اصف جان ، حضرت بلال خلیل ، غفور خان مینګل او ابراهیم بیټني مننډوئ یم چې د خپلې مینې ، اخلاص او ډېرې دلچسپۍ په بنیاد د هغه وخت نه ، چې ناول د لیک د عمل نۀ تیریدو ، تر دې دمه چې د چاپ مرحلو کښې دے ، زما سره مسلسل په رابطه کښې پاتې شوي دي او په ګنټو ګنټو ئې راسره په ,, کر ،، د خیال تبادله کړې ده ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

د خپلې پـاک امـارات پـښتـو ادبـي ټـولـنې د غړو او خـلـيجي او نـورو خـارجي هېـوادونـو کـښې مـېشتـه هـغـو هـمـه ۇ پـښـتـنـو لـيکـوالـو مـلـګرو چې راسره ئې د احساس د اشتـراک پـه بـنـيـاد رابـطه سـاتـلـې او خـپـلـې پـښـتـنـې پـېـرزوئـنـې ئې تـر مـا رارسولـې ، د زړۀ لـه کـومـي مـنـنـه کـوم ـ

د کـمـپـوزر ارشـاد خـان هـم مـنـنـه کـوم چې د ,, کـر ،، کـمـپـوزنـګ ئـې پـه ډېـره مـيـنـه او دلـچسپـئ سره اوکـړو ـ

د مـحـتـرم طـاهـر افـريـدي ، مـحـتـرم ډاکـټـر راج ولـي شـاه خـټـک او ګـران پـروفـېسر علي افـريـدي مـنـنـه چې پـه نـاول بـانـدې راکـړي نـظـرونـه ئـې مـاتـه د نـور تـوان بـاعـث دي ـ

د ورور نـثـار مُحَمَّد خـان شکـريـه چې د ,, کـر ،، د چـاپ طـرف تـه ئـې ګـام زمـا نـه وړانـدې پـورتـه کـړو ګـنـي لـه مـا بـه د تـادئ کـولـو بـاوجـود تـاخـيـر خـامـخـا کـيـدۀ ـ

پـه درنـاوي
سلطـان بـاش خېل
افـريـدے

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, د رنـا خوب بـه تـعبـیـر
تـه رسومـه ،،
زۀ ډیـوه یم تـورتـمونـه
ختـمومـه

وډُود صېب وئیلو وئـیـلـو کښې غلے شو او خپل د لسو کالـو زوئے فـریـد تـه ئې پـه غور اوکـتل چې زنـې تـه ئې لاس ورکړے ؤ او د مـیـنـې سنـدرې تـه غوږ نـاست ؤ ـــ ,, د مـیـنـې سنـدره ،، دې شعرونـو تـه دا نـوم ودود صېب ورکـړے ؤ او هره شپـه بـه مـاشوم فـریـد د ودود صېب نـه ,, د مـیـنـې سنـدره ،، خـامخـا اوریـدلـه او ورسره ورسره بـه ئـې تـرې بـلا ډېـر تـپوسونـه هم کـول او ددې نـه علاوه بـه ئې تـرې هره ورځ د یـوې نـوې قـیـصې فـرمـائـش هم کـولـو چې ودود صېب بـه خـامخـا پـوره کـولـو ـــ نـن د معمول خلاف فریـد ډېـر غلے ؤ ، ودود صېب ورتـه یـو څو شیـبې پـه ژور نـظر اوکـتل خو څۀ معنٰی ئې اخذ نـۀ کـړے شوه ـــ پـوئې نۀ شو چې نـن د اوریـدو پـه دوران کـښې د فـریـد څۀ بل رنګ خـامـوشي ددۀ انـهمـاک دے او کـه ذهـنـي غیـر حـاضري خو بـهر حـال د هغۀ پـه معصومـو سترګـو کـښې مـوجـود ورک ورک شانې تـاثـر د ودود صېب پـه زړۀ کـښې سوال نـیـم ضرور راپـورتـه کـړے ؤ ، ودود صېب بـیـا ګـویـا شو ـــ

,, زۀ کـرمـه پـه قـدم قـدم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـلـونـه
خـورومـه پـه هـر لـوري
نـکـهـتـونـه
زۀ راوړم دلـتـه د مـیـنـې
مـوسمُـونـه ،،
خـپـل وطن تـه مـنـزلـُـونـه
مـنـزلـُـونـه
د ازغـو نـه هـره لاره
پـاکـومـه
زۀ ډیـوه یـم تـورتـمـونـه
ختـمـونـه

فـریـد تـپـوس اوکـړو ,, بـابـا جانـه ! مـیـنـه څۀ ده ؟ ،،

ودود صېب ورتـه ډېـر پـه مـیـنـه مـسکـے شـو ,, مـیـنـه ژونـد دے ،،

,, او ژونـد څۀ شـے دے ؟ ،، د مـاشوم فـریـد پـه زړۀ کـښې څۀ خـبـره خـامـخـا وه ـــ

د ودود صېب جـهـانـدیـده نـظـر د فـریـد د مـخ تـاثـرات لـوستـل ، ډېـر پـه مـلائـمـت سره ئـې اووې ,, ژونـد مـیـنـه ده ، د بـابـا ځـانـه ! مـیـنـه چې نـۀ وي نـو د ژونـد هېـڅ مـعـنٰـی نـۀ پـاتـې کـیـږي لـکـه چې پـه وجـود کـښې سـاه نـۀ وي ،،

د فـریـد پـه مـخ د تـذبـذب تـاثـر اوس هـم ؤ تـپـوس ئـې اوکـړو ,, بـابـا جانـه ! ستـاسو سره زمـا مـیـنـه ده ، دا ژونـد دے ؟ ،،

,, او ،،

,, دا کـافـي ده ؟ ،، فـریـد مـاشوم شانـې تـپـوس اوکـړو او ودود صېب بـې اختـیـاره اوخـنـدل ,, د مـیـنـې بـاب ډېـر لـوئـے دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

بچے!،، د ودود صېب د شفقت نه ډکې
لهجې کښې د جهان خواږۀ وو ,,دا د هېڅ
یوې رشتې پورې محدوده نۀ ده ، د مینې
هزار ـ ـ صد هزار رنګونه دي ، اړخونه
دي ، دا آفاقي جذبه ده ، مینه د هر
ذي روح سره پکار ده ، د هر څۀ سره
پکار ده ،،
فرید د عادت مطابق لږ سوچ اوکړو او
بیا ئې اووې ,, خو شفیقے په ما ښۀ نۀ
لګي باباجانه ! دا ژوند نۀ دے ؟ ،،
ودود صېب ډېر په مینه مسکے شو ,, د
هر رنجش ، هر خفګان او خوښې ناخوښې
شاته څۀ عوامل ، څۀ خبرې خامخا وي ،،
,, هغه د وفا سره شر کوي ،،
,, او وفا دربانديې ښۀ لګي ؟ ،،
,, هغه زما ملګرې ده ! ،، فرید په
مضبوطه لهجه کښې اووې او ودود صېب بې
اختیاره اوخندل ـ ودود صېب د انساني
مزاج او طبیعت په دغه اړخونو او
باریکیو پوهېدو خو بیا هم هغۀ ضروري
ګنل چې د حکمت دغه خواږۀ زړونو او
ذهنونو ته بهر حال رسول پکار دي او
هغه به دغه درس ورکولو ، ددغې اسماني
جذبې ، ددغې لوئې نظریې وضاحت به ئې
کولو ، یواځې فرید ته نه بلکې خپلو
ټولو شاګردانو ته د تسلسل سره، کوم
چې په سباؤن سکول کښې د ودود صېب سره
داخل وو او ودود صېب به په ډېر یقین
سره دا خبره کوله چې د سباؤن سکول نه
فارغ طالب علم به کرکه او نفرت زړۀ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې نـۀ لـري ، هغه بـه خـپل چـاپېرچل او معـاشرې تـه يـوه نـادره تـحفـه وي ــ ودود صېب خـپل ژونـد سبـاؤن سکـول تـه وقـف کړے ؤ ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥

سباؤن سکول د ودود صېب د ډېر خواهش باوجود هم په ريحان آباد کښې ولې جوړ نۀ شو ، دا يوه ځان له قيصه ده ـ ريحان آباد چې څومره لويه علاقه وه هومره پکښې تعليمي پسماندګي ډېره وه ـ ودود صېب غوښتل چې سباؤن سکول دلته قايم کړي ـ ګل کلے هر څو که د ودود صېب آبائي علاقه وه خو چونکې يو خو ډېره وړه وه او بل يو سکول نيم پکښې ؤ هم ، نو د ډېرې آبادۍ او د تعليمي سهولتونو د زيات کمي په سبب ئې د سکول جوړولو دپاره ريحان آباد زيات خوښ ؤ ـ دلته د کروندې د پټو په شکل کښې کافي زمکه وه چې د ودود صېب د مور بي بي په نوم وه ـ د ودود صېب مور د خپل مور پلار يکي يوه لُور وه ، د هغوي نور اولاد نۀ ؤ ، هغوي خپل ټول جائيداد د خپلې لُور په نوم کړے ؤ ـ ودود صېب چې ترې اجازت اوغوښتو نو خوشحاله شوه ، خپل بچي ته ئې ډېرې دعاګانې ؤکړې ,, خدائے دې کامياب کړه بچے ! دا خو ډېره ښۀ خبره ده ـ په ريحان آباد کښې به ډيوه بله شي او ددې لوئے نېک کار ثواب به زما مور او پلار ته هم رسي ـ بريالے شې زويه ! ،، د ريحان آباد شپېتۀ في صده علاقه د سرور خان وه ، د زور او تعلقاتو ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا عـالـم ؤ چې د قـامـي او صـوبـائـي اسمبلی ممبران بـه ورتـه سلام تـه راتـلـل ، بلا پـولـیس افـسران ئـې تـالـي څټ وو ـ د ظلم قـیصې ئـې مشهورې خو وې خو چا بـه لـه ویـرې ښکاره وئـیلـې او کـولـې نـۀ شوې ـ د ریـحان آبـاد د خلقـو مـثـال د غلامـانـو ؤ، د چا چې پـه دغه علاقـه کښې لـږه ډیـره زمکـه وه د هغـوي نـه ئـې جبـراً د نـشت پـه بـیعه اخستې او پـه خپـلـه نـامـه اړولـې وه او د چـا چې لا پـاتـې و ه نـو دا وئـیل بـه زیـات مـنـاسب وي چې هغـوي تـه سرور خـان لا اوزګـار نـۀ ؤ ـ

ودود صیب د خپـلـو پـټـو پـه غـاړه غـاړه ګـرځـیـدو او انـدازه ئـې کـولـه چې د سکـول د جـوړولـو دپـاره بـه کـوم ځـائـې زیـات مـنـاسب وي، د هغـه کچـه لارې طرفـتـه او کـه نـه بـالـکل آخـر کښې د پـاځـۀ سـړک سره نـیـزدې ـ ـ ـ ـ ـ ! ودود صیب پـه هم دغه سودا کښې بـوخت ؤ چې د سرور خـان جیپ د کـچـه لارې نـه پـه تـیـزی سره د پـټـي طرف تـه راتـاؤ شو او د ودود صیب سره بـالـکل نـیزدې اودریـدو ـ دوه کسان شاتـه سیټ کښې سره د ټـوپـکـو نـاست وو ـ سرور خـان د ډرائـیـور سره اخـوا سیټ کښې ، پـه اوږه کښې طمـاچـه اچـولـې ، غـزیـدلـې شـان نـاست ؤ او ډیـر پـه عجیبـه نـظر ئـې ودود صیب تـه کـتـل ـ

,, خـان پـخـیـر رالـئ ،، ودود صیب مـطمـئـنـه شـان مـسکـا کـښې اووې ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ودوده ما اوريدلي دي چې دلته څۀ
سکول مُول جوړوي،، د سرور خان په لهجه
کښې د تکبر ټول رنګونه شامل وو ـ
,, او خان ـ اراده خو مې ده ،، ودود
صېب په قلاره اووې ,,ددې خلقودپاره ،
دلته نيزدې ، د سکول ډېر زيات ضرورت
دے ،،
,, زما نه دې تپوس نۀ دے کړے ،، هم
هغه د غرور نه ډکه لهجه وه ـ
,, د نيکی کار دے خان ، ستاسو مرسته
خو به خامخا وي ،، ودود صېب د سرور
خان په مدعا او ارادو پوهېدو ـ سرور
خان څۀ ساعت د ودود صېب طرف ته په بې
تاثره سترګو کاتۀ بيا ئې د پټو د
سلسلې طرف ته ګوته اوړده کړه ,,
ودوده ! دا ټوله علاقه زما ده ، ګېر
چاپېره ، خواؤ شا ، لرې نيزدې ـــــ
ستا پټي شته دي خو يو خو تۀ د ګل کلي
ئې او بل ستا دغه پټي ګوره ټول زما
په زمکه کښې رانوتلي دي ـ زما دا
خيال دے چې ستا نه ئې په بيعه واخلم
، په دې به درسره زۀ څۀ وخت خبره کوم
، تۀ دې دا سکول بل چرته جوړ کړه ،،
خبره په ودود صېب انتهائي بده
اولګېده خو څان ئې قابو اوساتلو ـ د
هغۀ سره ددې خبرې احساس ؤ چې دا وخت
د سرور خان سره خبره ورانول نوري
زياتې مسئلې پېدا کولے شي ـ
,, تا ماته جواب رانۀ کړو ،، د سرور
خان لهجه سپوره وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, زۀ به پرې سوچ اوکړم ،، ودود صيب په تحمل سره اووې

,, سوچونو کښې تاوان دے ودوده — — سکولونه ، کتابونه دې بل خوا يوسه ،،

سرور خان اوغرمبېدو او ډرائيور ته ئې د تلو اشاره اوکړه — جيپ په تيزئ سره حرکت اوکړو او څۀ ساعت پس په کچه لاره ، د پاخۀ سړک په لور په ډُوړو کښې پټ روان ؤ —

o

ودود صيب د صدمې په حالت کښې ؤ — هغه ته اندازه وه چې د سرور خان د رضامندئ نه بغېر سکول په ريحان آباد کښې جوړيدل او روانېدل ناممکنه خبره ده — سرکاري اهلکاران ئې په موټې کښې وو ، تر ډېره بره بره پورې ئې لاس ؤ — قانون خو په سرور خان باندې بيخي په ټپو ؤ — — — — خو سباؤن سکول خو د ودود صيب خوب ؤ ، هغۀ خپلو خلقو ته څۀ خواږۀ پېرزو کول غوښتل ، خو په لاره کښې داسې خنډ پېدا شو چې هغه ئې د لوئې صدمې سره مخ کړو — مور بي بي ئې تسلي ورکړه ,, ولې بچے ! دنيا څۀ ورانه خو نۀ ده — يو ريحان آباد خو نۀ دے — خپل کلي کښې ئې جوړ کړه — ګل کلي کښې ! خوشبُو چا قېد کړه ده، تۀ پل خو پورته کړه او بيا ګوره چې ددې خواږۀ تر کومه پورې رسي ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

،، مـوري خو ــ ــ ــ ــ ــ ،،
،، نـه بـچےـ ! د حكمت لـمن مۀ پـرېـږده ــ د مـاتـيـدو نـه يـو قـدم پـه شا تـلـل ډېـر ښۀ وي ــ د جـهـالـت مقـابـلـه پـه عـلم او حكمت پـكـار ده ،،
د ودود صېب زړۀ خبـره اومـنـلـه او د ريـحـان آبـاد نـه تـقـريـبـاً پـنځوس شپېتۀ مـيـلـه لـرې د هغۀ خپل كلي ، ګل كـلـي كښې د سبـاؤن سكـول بـنـيـاد كـيښودے شو ــ
ودود صېب بـه خدائےـ خبـر چې وادۀ كـلـه كـولـو خو د مـور بـي بـي خواهش ئې ؤ چې كـور تـه دې دغه خوشحـالـي زر نـه زر راشي او دا ځۀ ، خپـلـه ايـنګـور ئې هم خـوښه كـړې وه ــ د ودود صېب د تـپـوس نـه بـغېـر ـــــــــــــــــــــــ د افضل لالا لُـور ــ سكـيـنـه !
دا جيـنۍ ئې د مـاشومـتـوب نـه خوښه وه ــ ورتـه بـه ئې اكـثـر وې
،، تـا بـه ودود تـه كـوم ،، او هغې كم ګـو جيـنـۍ بـه زر سر ټـيـټ كـړو او اوس خو ئې خبـره هم تـقـريـبـاً پـخه كـړې وه ــ ودود صېب د مـور بـي بـي پـه خوشحـالـۍ خوشحال ؤ ، بـل د هغې صحت هم ډېـر روغ نـۀ ؤ او د ودود صېب دې طرف تـه خاص فـكـر ؤ نـو د انـكـار يـا د نـور تـاخيـر خو سوال نـۀ پـېـدا كـېـدو ــ
ودود صېب د ټـول كـلـي د سترګـو تـور ؤ ، وادۀ ئې پـه سـادګـۍ سره كـول غوښتـل خو د كـلـي خلـقـو خو داسې مـستـي جـوړه كـړه چې د هغۀ نـه ئې دوه درې خطا كـړل ــ دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډمامې ، دا ګډاګانې، ټاخ ټوخ کو چې
ددهٔ د مزاج برخه نهٔ وو خو د یارانو
دوستانو او د کلي دخلقو د بې کچه
مینې وړاندې ئې وسله کیښوه ـ هغه ددې
خبرې قائل ؤ چې د مینې په هر حال کښې
قدر پکار دے ـ ملګري به چې ورپورې
کلک شول نو دے به هم په ګډا ور اووتو
ـ دا بیله خبره چې چل به بیخي نهٔ
ورتلو د ,, داسې ګرم ټنګ ټکور دے په
حجره کښې ،، په مصداق ئې ـ ـ ـ په
حجره کښې موجود ټولو همزولو او
کشرانو ګوته ګرمه ساتلې وه ـ چې هله
ګُله به کله ډېره زیاته شوه نو ودود
صېب به سر اونیولو او اوبه ئې خندل ـ
هلته په کور کښې زنانه ؤ د مور بي بي
نه کلهم واک اخستے ؤ، جینکو به چې
ډولکے وهلو نو څنې به د مور بي بي نه
چاپېرې شوې ،
,, تهٔ به هم زمونږ سره ګډېږې ،،
,, هلکو دا زما د ګډاګانو عمر خو نهٔ
دے ـ ما پرېږدئ چې د مېلمنو خیال
اوساتم ،،
,, داسې دې چرته پرېږدو ، مېلمانهٔ
هیچر ته نهٔ ځي ،،
مور بي بي به چې مجبوره شوه نو هسې
به ئې ورسره لاسونه داسې پورته شان
کړل خو په دې ئې خلاصے چرته کېدو ـ
,, ښه څه مونږ ته ودود لالا را اوغواړه
،، یوې جینۍ په هوا کښې لاس اوګډولو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

,, ګوره هغه حجره کښې د مېلمنو سره دے ،،
,, را اوئې غواړه ،، رعايت نۀ ملاوېدو مور بي بي نور څۀ کړي وے ــ يو ماشوم ئې چې ورپسې واستولو نو ايله ئې خلاصے نصيب شو ــ ودود صېب چې راغے نو جينکو هغه خپله ګېره کښې واخستو ــ
,, ودود لالا زمونږ مټائي کومه ده ؟ ،،
,, زمونږ تحفه ودود لالا ،،
ډولکے غږيدو ، شور ؤ نو خبرې ئې په زوره زوره کولې ــ
,, ما ته زما د خويندو هر فرمايش منظور دے ،،
,, ښۀ سوچ اوکړئ ودود لالا ! ،، يوې جينۍ په شرارت سره اووې
,, ما خپله خبره اوکړه ،، ودود صېب مسکا کښې اووې ,,حکم کوئ ،،
,, پخه ؟ ،،
,, پخه ! ،،
,, مونږ ته به ګډيږې ودود لالا ــ دلته ، ډولکي ته ،، يوې بلې جينۍ اووې ، اوس د ودود صېب وار خطا شو ، دا خو ئې په خيال ګمان کښې هم نۀ وه چې داسې فرمائش به ترې کيږي ــ ټولې جينکۍ مسکۍ کيدلې او د ودود صېب اطمينان زير زبر کېدو ــ ــ ــ وار خطا وار خطا ئې اووې ،
,, نه ــ ــ ــ نه دا خو څۀ خبره نۀ شوه ــ ــ ــ تاسو ــ ــ ــ ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ولـې نـۀ شـوه خـبـره ،، د ودود صېب خـبـره پـرې کـړے شـوه ,, ژبـه دې کـړې ده ، انـکـار مـنـکـار دې نـۀ چـلـېـږي ،،
پـه دې سخـتـه مـرحـلـه کـښې د ودود صېب ذهـن پـه تـېـزۍ سره کـار کـولـو ، د تـېـښتـې لار ئـې کـتـلـه خـو داسې مـعـمـولـي حـصار کـښې خـو نـۀ ؤ راګـېـر چـې دومـره پـه اسانـه ئـې ځـان خـلاص کـړے وے، لـچـک ضروري ؤ ـــ
,, ښه څـه ټـيـک ده ، خـو تـاسو يـو اړخ تـه خـو شئ کـنـه ، داسې ځـنـګـه ګـډېـدے شم ،، او هم دلـتـه د جـيـنـکـو پـه عـقـل واورې اووريـدې ـــ ـــ ـــ ودود صېب تـه چـې ځـنـګـه لاره د يـو طرف نـه صفـا شـوه نـو دوه خـپـلـې او دوه پـردۍ ـــ ـــ ـــ دومـره پـه تـېـزۍ سره ئـې د دروازې پـه لـور ټـوپ کـړو چـې چـا تـه د پـوهـېـدلـو هـډو مـوقـع مـلاؤ نـۀ شـوه ـــ
ودود صېب پـه سـتـنـه خـو نـه شُو کـتـلـے هـغـۀ تـه دا وخـت صرف دروازه ښـکـاريـده الـبـتـه پـه خـپـل شا ئـې يـوه لـويـه او بـلـنـد آهـنـګـه خـنـدا ضرور واوريـده چـې ئـې ورسره دا وخـت هـېـڅ سروکـار نـۀ ؤ ـــ

O

مـور بـې بـې ډېـره خـوشحـالـه وه ـــ د خـپـلـې ايـنـګـور نـه خـو ځـاريـده ـــ بـيـا بـيـا بـه ئـې پـه تـنـدې ښـکـل کـړه او ډېـرې دعـاګـانـې بـه ئـې ورتـه اوکـړې ـــ نـن بـيـا پـه کـور کـښې د سپـېـلـنـو ډُوزه خـتـه ـــ ودود صېب اوخـنـدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

,, مور جاني ! د سپېلنو قحط به راځي
په وطن کښې،،
,, دا بد نظر په شا کوي ـ دا کله نۀ
ختميږي ،، د مور بي بي جواب ؤ ـ
,, خو د څو ورځو نه ئې دودپدل ډېر
زيات شوي نۀ دي ؟ ،، ودود صېب مُسکي
مُسکي د سترګو په کونجونو کښې د سکينې
طرف ته اوکتل ـ
,, ولې نه ! زما کور دې خدائے د بد
نظر نه اوساتي ، سکينه بچۍ مې دې
خدائے دنظره نۀ کړي ،، مور بي
بي ډېر په مينه
اووې ـ
,, دا غوا ؟ ،، ودود صېب څان داسې
حېران غوندې کړو ـ د ودود صېب په
خبره سکينې سر ټيټ کړو او مُسکۍ غوندې
شوه ـ هغه د ودود صېب د مينې په دغه
انداز پوهېده ـ
,, نه ـ ـ نه ،، د مور بي بي په
لهجه کښې ناز ؤ ,, د سکينې خو ثاني
نشته ، زما خو پرې کور جنت دے ،،
,, خبرې نۀ ورځي مورې ،، د ودود صېب
په لهجه کښې هم هغسې شوخي وه ـ
,, سکينه په زړۀ ګوره او په زړۀ ئې
اوره ،، مور بي بي په ډېر باور سره
اووې
,, زما انتخاب دومره معمولي نۀ شي
کېدے ،،
د سکينې په راتلو سره کور کښې شکلے
بدلون راغلے ؤ !

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥

په سباؤن سکول کښې د تعميراتي کار او زيبائش او آرائش د تکميل باوجود هم چې لا تدريسي عمل شروع شوے نۀ ؤ نو د هغې لويه وجه دا وه چې لا د سکول سټاف نيمګړے ؤ ، ودود صيب د نظر او نظريې خاوندان لټول ــ هسې خو به هره ورځ ګڼ شمېر کسان د انټرويو دپاره راغلۀ خو د ودود صيب د ژورې پوهې لرونکي او په زړۀ او ذهن صحت مند کسان پکار وو نو انتخاب به پکښې په مشکل د يو کس نيم اوشو ــ د تاخير سره سهي خو بالآخر دغه مرحله هم ترسره شوه ــ اوس د ودود صيب د خوښې او معيار مطابق سټاف کار کولو ته موجود ؤ ــ سباؤن سکول په دوؤ حصو ويشلے شوے ؤ ــ يوه حصه د پرائمرۍ وه ، تر څلورمه پورې چې پکښې هلکانو او جينکو به يو ځائے سبق وئيلو ، د هغې دپاره د زنانه سټاف انتخاب شوے ؤ، دا ځانله حصه وه او د پينځم جماعت نه واخله تر لسمه پورې صرف هلکان وو اودهغوي دپاره سټاف هم نارينه ؤــ

د ودود صيب نظريه وه چې د ماشومانو خبره جُدا ده ، هغوي بيخي سپېځلي وي ، زړونه ذهنونه ئې د هر قسم آلائش نه پاک او بالا وي خو عاقل بالغ جينکۍ او هلکان چې ګډ تعليم حاصلوي نو دا د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خودکشی نه علاوه نور هېڅ نۀ دي او بیا
ـ ـ بالخصوص په داسې معاشره کښې خو
مخلوط تعلیم بیخي زهر دے چرته چې د
مادیت پرستئ زور وي ، کردار سازي د
نشت برابره وي ، اخلاقي بیماری زیاتې
وي او د تحفظ احساس په سلګو وي ـ **هن**
! دا بیله خبره که څوک د خپلو اسلامي
او پښتني اقدارو نه لاسونه وینځلو ته
تیار وي ـ
میټنګ شروع ؤ ، ودود صېب د خپلو خبرو
په دوران کښې د خپل ټول سټاف نه
مختلف تپوسونه هم کول ، د هغوي نظر
به ئې هم غوښتو ـ
,, خو بهرحال داخوب ریښتیاکول یو
لوئے چیلنج ضرور دے،،
ودود صېب د خپلو خبرو په آخر کښې
اووې
,, مونږ دا چیلنج قبلوؤ سر ! ،، عدیل
په سنجیدګئ سره اووې ,,په دغه حواله
زمونږ ذمه وارئ دومره لویې او ډېرې
دي چې زۀ ګڼم چې زمونږ سره د دمې
ګنجائش بیخي نشته ،،
,, سر د احساس خبره ده ،، فېضان اووې
,, زمونږ د نړئ د قامونو سره سیالي
ډېره نیمګړې ده او زمونږ سره تر ټولو
اهم آپشن هم دغه دے چې مونږ خپل را
روان نسل د علم او هنر په کالوښائسته
کړو او د سیالئ دغه لوئے جنګ ته ئې
تیارکړو،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـي مـيـل سـټـاف پـه خـپـل سـائـيـډ نـاسـت ؤ ــ
مس عـائـشـه اووې ,,سر! دومـره ګـرانـه هم
نـهٔ ده خـو عـزم پـکـار دے ــ مـونـږ بـه
بـريـالـي کـيـږو خـو کـه د خـپـل نـوي کـهـول
سوچ او فـکـر تـه د آګـهـی او ادراک وسلـه
ورکـړو ،،
مس ښکلا اووې ,, مـونـږ د خـپـل اولـس
مـحـرومـی نـهٔ شـو لـيـدے سر! مـونـږ پُـر عـزم
يُـو ،،
هـر چـا خـپـل خـپـل اظـهـار کـولـو ــ د ودود
صيب پـه مـخ مـسـکـا وه ، پـه سـترګـو کـښې ئې
يـو ښـاغـلـے يـقـيـن ځـلـيـدو ــ ګـويـا شـو ,, زهٔ
فـخـر کـوم چې مـاتـه خـدائـے سـتـاسـو پـه شـان
ښـکـلـے ټـيـم راکـړے دے ــ دا صـحـيـح خـبـره ده
د يـو مـاشـوم د شخصيت پـه جـوړولـو او
سازولـو کـښې د اسـتـاد کـردار د هـر چـا نـه
لـوئـے وي ــ د مـور پـلار نـه هـم ــ او مـونـږ
بـه خـپـل دغـه کـردار لـوبـوؤ د يـوې ښې او
مـثـالـي مـعـاشـرې د تـشـکـيـل دپـاره ، تـر
څـوچې مـونـږ سـاه اخـلـو ، څـو چې مـونـږ
ژونـدي
يُـو ،،
مـيـټـنـګ تـر کـافـي وخـت جـاري ؤ !

o

د مـور بـي بـي انـتـقـال د ودود صيب دپـاره
لـويـه صدمـه وه ــ څـو ورځې خـو بـيـخي ګُـنګ
سُـنګ ؤ ــ دنـيـاورتـه څـهٔ داسې ورانـه
ورانـه غـونـدې ښکـاريـده ــ د سبـاؤن سکـول

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاف چې ودود صيب به ورته د احساس ملګري وئيل ، هغوي ئې هم غم غلط نۀ کړے شو – څۀ ورځې پس چې لږ په خود کښې شو او کومه وړومبۍ خبره ئې محسوس کړه او ورته خوشحاله شو هغه دا وه چې د کور معمولات بيخي نۀ وو بدل ، هغه معمولات کوم چې ئې د مور بي بي سره ژوندي وو په هغو کښې لږه هم تبديلي نۀ وه راغلې نو لکه چې سترګې ئې اوغړيدې ، سکينې ته ئې اوکتل ودود صيب په اول ځل دومره په شدت سره سکينه محسوس کړه – د مور بي بي خبره ئې د احساس په جهان کښې انګازه انګازه شوه –

,, سکينه په زړۀ ګوره او په زړۀ ئې اوره – زما انتخاب دومره معمولي نه شي کېدے ،،

نور خو لا څۀ چې سکينې به اوس مونځ هم په هغه جانماز کولو کوم چې د مور بي بي ؤ – سکينه خو به ورته هر ساعت لاس په نامه ولاړه وه خو ودود صيب په غم کښې دومره ډوب ؤ چې دا هر څۀ ورته نۀ ښکاريدل – خو اوس – – – – – !

سکينې ته ئې ډېر په مينه اووې ,, سکينې ! ما خو ګڼل جوړ تۀ ريښتيا غوا ئې ،،

سکينه د خپل عادت مطابق مسکۍ شوه ، سترګې ئې ورپورته کړې ، هغه خوشحاله شوه – د مور بي بي د وفات نه پس نن

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړومبی ورځ وه چې د ودود صیب په مخ د ژوند رنګونه خوارۀ وو ـ

,, زۀ د خپل خدائے ډیر شکر ګزار یم سکینې ! چې ماته ئې ستا په شان د ژوند ملګرې راکړه ،،

د سکینې په زړۀ کښې لکه د ټول عمر خوشحالي په یوه لمحه کښې راجمع شوه ـ هغې ته بس د خپل خاوند ، د خپل مجازي خدائے هم دغه رضا پکار وه ـ

,, او هن ! تۀ ماته دا نوم ولې نۀ اخلې ؟ ،، ودود صیب هسې تندے داسې تریو شانې کړو ـ

,, ښځه خپل خاوند ته نوم اخلي ؟ ،، سکینې په قلاره اووې

,, اوه ـ ـ ـ ـ ،، ودود صیب بې اختیاره اوخندل ,, ولې نه ! دې کښې څۀ عیب خو نشته ـ پخوانو ښځو به نۀ اخستل ! ،،

,, دا وضاحت خو هم اوکړئ کنه چې ولې به ئې نه اخستل؟،، سکینه مسکی شوه ـ

,, اوس هم ډیرې ښځې د خپل خاوند نوم نۀ اخلي ،،

,, اُم م م ـ ـ ـ ـ ـ ـ ،، ودودو صیب ځان ناجانه غوندې کړو ,, تاته به پته وي ، زۀ خو نۀ یم خبر،،

,, بې ادبی کښې راځي ،، سکینې ورو شانې اووې

,, دا بې ادبي منظوره ده ـ ستا د خولې نه خپل نوم اوریدل غواړم ، ماته ښۀ لګي ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

سکـیـنـه پـه سـوچ کـښې شـوه ,, تـش نـوم خـو درتـه نـۀ شم اخستـے ـ ګـرانـه ده ،،
,, لـکـی ورپـورې تـړل غـواړې ؟ ،،
,, او ،،
,, یـعـنـي ؟ ،،
,, ودود صېب بـه درتـه وایـم ،، د نـامـې د اخسـتـو سره د سکـیـنـې پـه سـتـرګـو کـښې د ښـائـسـت بـلا رنـګـونـو بـرېـښـنـا اوکـړه ـ
,, هم ـ ـ ـ ـ دا هم ښۀ ده ،، ودود صېب سکـیـنـې تـه پـه غـور کـتـل ـ پـه لـهـجـه کـښې ئـې شوخي او شرارت ؤ ,, یـو ځـل بـیـا اووایـه ،،
د سکـیـنـې پـه مـخ د حـیـا سُرخي خـوره شـوه د ښـائـسـت او حـیـا د رنـګـونـو ډکـې سـتـرګـې ئـې ورو شـان ورپـورتـه کـړې ، ورو شـان ئـې اووې
,, ودود صېب ،،
د ودود صېب د مـحـسـوسـاتـو جـهـان کـښې ځـۀ جـنـتـي شـان کـېـف خـور ؤ ـ د خـپـل وجـود دشـتـه والـي یـو دلـربـا احساس ؤ !

O

ابـتـداء کـښې ، سکـول کـښې د مـاشـومـانـو تـعـداد کـم ؤ خـو اوس د خـواؤ شـا د کـلـیـو نـه هم خـلـقـو خـپـل بـچـي پـه سبـاؤن سکـول کـښې د داخـلـې دپـاره راوسـتـل ـ سـبـاؤن سکـول کـښې د مـاشـومـانـو د غـېـر حـاضرۍ شرح د نـشـت بـرابـر وه ـ ودود صېب پـه دې خبـره مطمئـن او خـوشحـالـه ؤ چـې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــــر

ماشومانو زړۀ دلته لګي او دا ددې
خبرې ثبوت ؤ چې د هغوي استاذان خپلې
ذمه وارۍ په ښۀ توګه ترسره کوي ـ
سباؤن سکول کښې مستحق ماشومانو ته
يونيفارم او کتابونه وغېره مفت
ملاويدل او فيس به ئې هم معاف ؤ ـ
نن د کلي د لويې جرګه باز اکبر کاکا
سره څۀ مشران نور هم سکول ته په چکر
راغلي وو ـ
اکبر کاکا خندل ,, زما نمسے خو زما
نه داسې تپوسونه کوي چې حيران
شم ورته ـ ـ ـ ـ کله کله خو ئې راسره
جواب هم نۀ وي ،،
ودود صېب مُسکے شو ,, دا خو ابتدا ده
اکبر کاکا ! مخکښې ګورئ ، او جواب خو
د هر سوال خامخا وي البته داسې اکثر
کيږي چې مونږ ځنې حقيقتونو ته سترګې
غړول نۀ غواړو ، مونږ د خپلو رسمونو
رواجونو او بلا ډيرو خرافاتو غلامان يُو
چې په سوب ئې زمونږ اجتماعي ارتقاء
هم سره ده نو مونږ د خپلو غفلتونو او
کوتاهيو په وجه باوجود ددې چې زمونږ
سره ئې ښۀ جاج او جواب وي ، د خپل
نوي کهول د سوال د جواب نۀ يُو ،،
د اکبرکاکا جرګه باز طبيعت ؤ ـ غلے
کله پاتې کېدے شو خو دلته خو ورسره
ماتې نه وې ـ ـ خبر لوڅي ئې دلته د
سپينه بريکرو سره مخ وه ـ خو څۀ خو به
ئې خامخا وئيل ، په ړيره ئې لاس
اووهلو,, تعليم ډير ښۀ شے دے ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, تـعـلـیـم رڼـا ده اکـــــبـر کـاکـا ! دا د
وګـــــړو او قـــامـونـو دپـاره بـیـنـائـي
ده، تـرقـي ده ، سیـالـي ده ـ دا چې نـۀ
وي نـو هر خـوا تـورتـم دے ـ لـوئـے تـورتـم
،،
ګـل شـان لالا سر اوخـوځـولـو ,, او ! هـم دا
حقـیـقـت دے ـ خـو کـلـه بـه وي چې زمـونـږ
دغـه ارمـان پـوره شي ! ،،
سـاده خـلـق پـه سـاده خـبـرو پـوهـیـږي ـ ودود
صيب اوخـنـدل ,, لالا ! یـوې ښـځې د بـلې
ښـځې نـه تـپـوس اوکـړو چې خـورې دا لـښکـر
څۀ تـه وائـي ؟ نـو هغې ورتـه اووې چې
ستـا خـاونـد او زمـا خـاونـد چې سره یـو شي
نـو هـم دې تـه لـښکـر وائـي ـ ـ ـ مـونـږ
کـه نـن هـم خـپـلـه خـپـلـه بـرخـه ایـمـانـداري د
خـپـل چـاپـېـرچـل د سیـنـګـار دپـاره ګـډه کـړو
، خـپـل اخـلاص مـېـنـځ تـه راوړو ، خـپـل
خـواهـشـات کـم کـړو او د خـپـلـو بـچـو پـه لاس
کـښې کـتـاب ورکـړو نـو زمـونـږ ټـول
ارمـانـونـه بـه پـوره کـیـږي ،،
,, خـو وخـت بـه ډېـر غـواړي ،، اکـبـر کـاکـا
اووې
,, زمـونـږ غـفـلـتـونـه هـم د مـودو مـودو نـه
دي اکـبـر کـاکـا !،، ودود صيب اووې ,,
پـه یـوه ورځ کـښې هیڅ هـم نـۀ بـدلـیـږي ـ
وخـت خـامـخـا پـکـار وي خـو د رڼـا د خـوریـدو
یـو خـوشحـالـوونـکـے احساس د هغـه ټـول عـمـل
پـه دوران کـښې بـهـر حـال ضرور مـوجـود وي
کـوم چې د وګـړو د تـوان د زیـاتـولـو سبـب

(c) ketabton.com: The Digital Library

جوړيـږي او د منزل غيـږي تـه پـرې رسيـدۀ اسـانـيـږي ــ،،

حـاجي ارسلان چې تـر اوسه خـامـوش نـاست ؤ ، ګـويـا شو ،، زۀ خو ډيـر نـۀ پـوهـيـږم بـچـے ! خو دا پـوهـيـږم چې سـتـا خبـرې ډيـرې ښې دي ، زۀ د خپـل نـمسي ددې خبـرې سره هم اخـتـلاف نـۀ لـرم چې مـاتـه وائـي چې بـابـا څۀ بې مـالـګې ژونـد دې تـېـر کـړے دے چې سبق دې نـۀ دے وئـيـلـے ــ مـونـږ بـه دعـادرتـه کـوؤ ،،

،، سـتـاسو مرسـتـه هم پـکـار ده حـاجي صېب ! ،، ودود صېب ورتـه مـسکـا کـښې اووې ،، د خـپـلـو بـچـو د خـپـل نـوي نـسل پـه لاس کـښې د کـتـاب او قـلـم ورکـولـو پـه مشن کـښې تـاسو ډيـر لـوئـے کـردار لـوبـولـے شئ ــ تـاسو مـشران يـئ ، سـتـاسو خـبـره ، سـتـاسو کـوشش ډيـر زيـات اهميت لـري ،،

د چـائـې څښلـو پـه دوران کـښې هم ډيـرې خبـرې د بـحث لانـدې راغلې !

o

د افـسر خـان د مرګ خبـر د ريـحـان آبـاد د خلقـو دپـاره ډيـر بـد خبـر ؤ ــ ريـحـان آبـاد مـړاوے مـړاوے ؤ ــ افـسر خـان د سرور خـان کـشر ورور ؤ خـو د هغۀ نـه بـيـخي بـدل ؤ ــ بـيـخي جدا ــ طبـيـعت کـښې ئـې نـرمـي وه او هر مـمکـن کـوشش بـه ئـې دا ؤ چې د ريـحـان آبـاد خلق د سرور خـان د عـتـاب او ظلم نـه بـچ وي ــ افـسر خـان بـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــر

د ریحان آباد خلقو ته د لاسه ورکوله ،
د سرور خان په ظلم زور به ئې ترې
معافي غوښته ـ د هغوي سره به
کښېناستو پاسیدو، غم ښادی کښې به ئې
شریکېدو ـ سرور خان د هغهٔ دغه
عادتونو ته په ښهٔ نظر نهٔ کتل خو څهٔ
ئې کړي وے ـ کشر خان فطرتاً هم داسې ؤ
په دې حقله ئې د چا خبره نهٔ اوریده ـ
د افسر خان مرګ څنګه او په کومو حالا
تو کښې اوشو ددې هیچا ته پته اونهٔ
لګېده ـ صرف زورے خبر ؤ چا چې د سرور
خان په حکم کشر خان ته په شودو کښې
زهر ورکړي وو او بیا لږې ورځې پس
سرور خان د زوري کار هم تمام کړو ـ
اوس د خپل دغه جرم صرف سرور خان ته
پته وه او بس !
میاشت نیمه پس د افسر خان وادهٔ ؤ ـ
افسر خان په دې خبره ډېر خفه ؤ چې
سرور خان په ریحان آباد کښې سکول
جوړیدو ته ولې پرې نهٔ ښوؤ ـ هغه به د
سرور خان په سوچ او نظر حېران هم ؤ
او پریشان هم ـ ورته ئې اووې ,, خان
لالا ! تاسو ته پرې څهٔ تکلیف دے که
سکول دلته جوړ شي ؟ ،،
,, ستا عقل لا خام دے افسر خانه ! ،،
سرور خان ورته برند اوکتل ,, ددې
خلقو به ژبه اوشي ، سترګې به ئې اوشي
ـ ـ بیا به درته لاس په تندي نهٔ ږدي ،
بیا دې خاني لاړه ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, عزت خو هغه وي خان لالا چې د چا په
زړۀ کښې د چا دپاره وي ـ ظلم او
زياتـےخوکرکه او نفرت په زړونو کښې
پېدا کوي،،
,, آه ، ها ـ ها ـ ها ،، سرور خان
متکبرانه خندا اوکړه ,, زور دې مۀ
هيريږه افسر خانه ! خوبونه مۀ وينه ـ
د زړونو زمانې لاړې ـ دغه زمکه خو به
يوه ورځ ودود په ما پخپله خرڅوي ـ ښۀ
په خوښه ـ خو بس دومره ده چې نن ئې
خوښې ته مۀ پرېږده ـ داسې
خوښې ته چې په دغه زمکه ئې ورسره پښې
کلکيږي،،
د افسر خان طبيعت او مزاج بيخي بدل ؤ
ـ خبره پرې ښۀ اونۀ لګېده ـ ,, فېصلې
خو دبره نه کيږي خان لالا ـ تاسو دا
ولې هيروئ،، د سرور خان په مخ د
ناګوارئ يورنګ څړيکه اوکړه ـ ډېر په
ژور نظر ئې کشر خان ته اوکتل ـ دغه
وخت ؤ چې سرور خان اوويريدو ـ د خپل
زوئے دلاور خان په خانئ ـ چې لا هلک ؤ
خو خوبونه ئې ورته ډېر لوئے لوئے
ليدل ـ د سرور خان په فطرت کښې
کمينګي پوره پوره شامله وه ـ د افسر
خان د وادۀ د تياريو د شروع کېدو سره
سرور خان څۀ داسې نامعلومه شان بې
چينې محسوسوله او داسې نورې ډېرې
مبهم مبهم شان خبرې، چې په زړۀ او
ذهن کښې به ئې پټېدې او ښکاره کيدې
خو دا هر څۀ بې ربطه او بې عنوانه وو

(c) ketabton.com: The Digital Library

، سرور خان خپلو دغو کېفیتونو ته څۀ نامه او معنٰی نۀ شوه ورکولے ـ خو بهر حال هغه هر څۀ د وخت سره سره د مربوط کېدو په لور روان وو او نن د سرور خان شیطاني ذهن په دې خبره صفا شو چې هغه څۀ غواړي ـ کشر خان د خپل خان لالا د اندروني کشمکش نه بې نیازه په صوفه کښې ډډه وهلې ، ښکلے ښکلے ناست ؤ ـ د سرور خان دننه د غلاظتونو بدبو په خوریدو وه ـ هغه ته اوس په ټول ریحان آباد کښې د لارې خنډ افسر خان ښکاریدو، د افسر خان وجود د سرور خان په زړۀ او ذهن کښې موجود د دلاور خان د خانئ تصور مجروح کولو ، دغه لمحو کښې ئې فېصله اوکړه ، سرور خان ډېر په خاموشئ سره د کمرې نه بهر اووتو ـ

o

زورے د سرور خان خاص ملازم ؤ ـ د ډېرو جرمُونو ، ظلمونو ئې شریک او راز دار ؤ خو په دې خبره خو بیخي اوبوړنیدو ـ په حېرانئ سره ئې مشر خان ته اوکتل ، شونډې ئې اورپیدې ,,خان ـ ـ ـ ـ ـ ـ ! ،،

,, خولۀ بند زوریه ،، سرور خان اوغرمبیدو ,, څه ، ورځه ، کار نن نن خلاص غواړم ،،

زوري څۀ وئیل غوښتل خو سرور خان وړاندې تېر شوے ؤ ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

زورے عادي مجرم ؤ او د سرور خان سره نیزدې هم ځکه ؤ چې هغهٔ به ترې کارونه د هم دې نوعیت اخستل ـ د زوري زړهٔ د کاڼي ؤ ـ خون خرابه ، قتل ، وهل ټکول د معمول د کارونو په شان ورته اسان وو ـ ضمیر ئې مړ ؤ خو په دې خبره اوبوږنیدو، خو په دې هم پوهېدو چې د انکار انجام څهٔ کېدے شي ، تور زړهٔ ئې د تور عمل دپاره اجازت ورکړو ، خپله بقا او غرض ئې په هر سوچ باندې مقدم اوګرځولو ، زوري ته پته وه چې د افسر خان کمرې ته د شودو ګلاس د کچن نه څهٔ وخت ځي ـ هغه ژوند کشه ګولۍ د زوري په موټې کښې بند وه کومه چې د افسر خان دپاره وه ـ کومه چې اوس اوس سرور خان ورکړې وه ـ

بله ورځ ټول ریحان آباد کښې د افسر خان د مرګ غوغا وه ، د ریحان آباد د خلقو خو د امېد ډیوه مړه شوه ـ د افسر خان د مرګ د خبر په اوریدو به خلقو ډیر په غم او حسرت سره یو بل ته اوکتل او د اندېښنو او ویرې سیوري به ئې په سترګو کښې نور هم سېوا شول ـ

د افسر خان آخري رسومات سرته د رسیدو سره سره زورے هم دمینځ نه غائب شو ـ سرورخان دومره کم عقل خو نهٔ ؤ چې ـ ـ ـ ـ!

اوس د زوري په ځائے بل کس د سرور خان د ظلم او جبر د معاملاتو امام ؤ ـ تاؤ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

تـا ؤ بـرېـتونـه ، سرې سرې سـترګـې ، بد رنـګ او بـې مـالـګـې مـخ ــ
خـپل نـوم ئـې چې هـر څـۀ ؤ خـو پـه مـالـګـین مـشهـور ؤ !

o

کـور تـه مـاشوم څـۀ راغـے چې ودود صېب خـو د خـوشحالـۍ نـه پـه جـامـو کـښې نـۀ ځـائـیدو ــ بـیا بـیا بـه ئـې پـه غېږ کـښې واخستـو ، پـه زړۀ پـورې بـه ئـې جوخت اونـیـوو ، ښکل بـه ئـې کـړو ــ څـۀ پـه اجنـبي غـونـدې ژبـه کـښې بـه ئـې ورسره خـبـرې هم کـولـې چې ودود صېب بـه وربـانـدې خـپـلـه هم نـۀ پـوهـېـدو او نـۀ بـه ئـې بـېـرتـه عین هـغـسې تـکـرارولـے شوې الـبـتـه مـاشوم بـه مـسکـے ضرور شو ورتـه ، پـښې لاسونـه بـه ئـې اووهل ــ څـۀ وو خـو د مـیـنـې زور ؤ چې ودود صېب بـه ئـې لـه ډېـره فـرطه د خـپـلـې ژبـې ، لـفظونـو، تـکـیـو لـه حده د اظهـار او بـیـان څـۀ غېږ واضح جهـان تـه ور اووتـو چې د مـعـنـې جـامـه شایـد ودود صېب پـخـپـلـه هم نـۀ شوه ور اوغـوستـے،خـو نـه ــ ــ مـاشوم پـرې لـکـه چې پـوهـېـدو ــ پـه خـپـلـې وړې وړې مُـسکـا او د پـښو لاسونـو پـه والـهـانـه حرکـاتـو بـه ئـې خـپـل رد عمل بـیـا بـیـا څـرګـنـدولـو او ودود صېب بـه چې د خـپـلـې مـبـهـم ژبـې پـذیـرائـي اولـیـده نـو نـور بـه هم ورتـه پـه اکـړم بـګـړم سر شو ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـومـونـه ئې پـرې تـقـريـبـاً يـو درجن بـدل رابـدل كـړل ـ د ګـلـونـو سره نـسبت لـرونـكي نـومـونـه ، د بـادشاهـانـو نـومـونـه ، خـو بـيـا بـيـا بـه ئې سر اوخوځـولـو ـ

,, نـه ـ نـه كـنـه ـ ځـۀ بـلـه نـامـه ـ زمـا د بـچي پـه شـان ښكلې نـامـه ـ زمـا د بـچي سره سمه نـامـه ،،

سكـيـنـې بـه د ودود صېب ددې ټـولـو كـېـفـيـتـونـو پـه مـيـنـه نـنـداره كـولـه ـ ورتـه مُسكی شـوه ,, چـرتـه د پـالـوان نـوم خـوښ كـړئ ورتـه ـ دا دومـره كُشتی چې ورسره تـاسو ددې عمر نـه كـوئ نـو خـامـخـا بـه تـرې پـالـوان جـوړيـږي ،،

ودود صېب مـاشوم پـه دواړو لاسونـو كـښې د سر د پـاسه اوچت كـړو ,, پـالـوان خـو بـه تـرې خـامـخـا جـوړيـږي خـو كُشتـي بـه ددې تـور نـظـام سره كـوي د انـسان سره نـه ،،

سكـيـنـې اوخـنـدل ,, تـاسو ورتـه د اوسه نـه دغه ځـۀ ښايـئ ـ ـ ـ ـ تـــاسو هـم ـ ـ ـ ـ لا خـو مـاشـوم دے ـ ـ ـ لا خـو ئې خـبـرې كـول هـم نـۀ دي زده ،،

ودود صېب مـاشوم پـه ځـانـګـو كـښې ډېـر پـه قـلاره واچـولـو او ځـانـګـو تـه ئې ټـال وركـړو ـ ,, خـبـرې بـه هـم زده كـړي ،،

ودود صېب پـه خپـل مـخـصوص انـداز كـښې اووې ,, د دنـيـا پـه ډېـرو ګـرانـو ګـرانـو كـارونـو كـښې يـو ګـران كـار خـبـرې كـول هـم دے ـ سكـيـنـې ! كـمـه لار ، كـوم سبـق چې يـو چـا تـه د هـغـۀ د عمـر پـه ابـتـداء كـښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

اوښودلے شي ــ هغه د هغۀ د عمر په هر پړاؤ مل ملګرے وي ، هغه ئې بنياد وي او ښۀ بنياد د اعلىٰ ترين تعمير ضامن وي ــ پرورش او لار ښودنه د عمر په باقي حصو کښې هم سودمنده وي خو په ابتدا کښې خو چې څومره ډيره اوکړے شي هومره ښۀ ده ،،
سکينه د ودود صيب خبرو ته په مينه غوږ غوږ وه او د خپل عادت مطابق ورته مسکۍ وه ــ ودود صيب ماشوم د ځانګو نه را اوچت کړو اوو د سکينې غيږې ته ئې اوسپارلو ــ
,, د مور غيږ د هر ماشوم اولنۍ درسګاه وي ــ د هم دلته نه يو ماشوم د ژوند دپاره ، د امتحانونو نه ډک ژوند دپاره ابتدائي حرارت او آکسيجن اخلي ــ په هر وګړي د خپلې معاشرې ، خپل چاپېرچل په مختلفو حوالو حق او قرض وي ــ د هر وګړي فرض دے چې خپل بچي ، خپل نوے کهول خپل چاپېرچل ته د ښائست د تحفې په طور وړاندې کړي ،،
,, زما خو به کوشش وي چې ستاسو نه زده کړم او دۀ ته ئې اوښايم ،، سکينې اووې ,, خو خيال مو دے ــ ــ ــ ــ ؟
داسې خو به تر اوسه چرته هم نۀ وي شوي چې د يو ماشوم دې هره ورځ يوه نوې نامه وي ــ ،،
ودود صيب بې واره اوخندل ,, او ، دا خو ده ــ دا مينه هم څۀ عجيبه شے دے ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس ، نــوم مـې ورلــه نــهٔ خــوښېږي ــ تــا ورتــه خــوښ کــړے دے ؟ ،،

,, او ،،

,, څــه ښــهٔ ده ــ زهٔ بــه د کــړاؤ نــه خلاص شم ــ څـهٔ نــوم دې خــوښ کــړے؟ ،،

,, پــه يــو شرط ! ،،

,, ام ــ ــ ــ هم ــ ــ ــ ،، ودود صېب پــه شوخئ سره سکينـې تــه اوکـتـل ,, څــه ټــيک ده ــ اووايــه ،،

,, هم هغه بــه ئــې نــامــه وي ــ بــدلــوئ بــه ئــې نــه ،،

,, خوښه مــې ده ،، ودود صېب مُسکے شو ــ

,, زمــا د بــچي بــه فــريــد نــامــه وي ،،

,, فــريــد ،، ودود صېب پُــر خيــال انــداز کــښې اووې ,, فــريــد ــ فــريــدــ فــريــد ــ هم م م م ــ ــ ــ ټــيک ده !! ،،

د نــومــونــو د بــدلــيدو رابــدلــيدو سلسلــه بــنــد شوه ــ مــاشوم تــه نــوم خــوښ کــړے شو ــ فــريــد ــ خو ودود صېب بــه ورسره هغه د پــيــريــانــو پــه ژبــه کــښې خبــرې اوس هم کــولــې او داسې د مــاشومــانــو پــه شان چې د خپــل عــادت نــه خلاف بــه ورتــه سکيــنــه هم د خــنــدا نــه شنــه شوه !!

کــلاس کــښې د ,, خــودي ،، پــه مــوضوع د ودود صېب لــکــچــر جــاري ؤ ــ

,, ــ ــ ــ ــ ــ ــ ــ او دغه جوهر ، دغه حکمت هر کــلــه چې وګــړو يــا قــامــونــو تــه حــاصل وي نــو د مقــام پــه بــلــنــدئ کــښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شک نـۀ پـاتـې کـيږي ـ بـل تـه اسره کـول ،
نـورو تـه پـسخېدل ، لالـچ دراصل د خـپل
حميت او غېرت د سودا کـولـو بـرابـر وي ـ
خودي مـونـږ تـه د مـحنت او جهدِ مـسلسل
لارې نـۀ صرف ښائـي بـلـکې اسانـوي ئـې هم ـ
پـه ډېـرو اسانـو لـفظونـو کـښې تـاسو تـه
مـثال درکـوم ـ زمـونـږ پـه پـښتنه مـعاشره
کـښې پـه يـو څيز پـسې زمـونـږ خـلق خـپلې
ټـولـې تـوانـايـئ خـپـلـه ټـولـه انـرجي خرچ
کـوي او ډېـر خـلق خـو پـه دغه بـاب کـښې د
جائـز او نـاجائـز عمل خيال هم نـۀ ساتـي
ـ تـاسو تـه پـتـه ده چې زۀ څۀ يـادوم ؟
،،
ودود صېب د څۀ ساعت دپـاره غلـے شو ـ
پـه ټـول کـلاس ئـې يـو نـظر واچـولـو ـ ټـول
کـلاس خـامـوش ؤ ، همـه تـن ګـوش ؤ ـ
,, سيـالـي ،، ودود صېب بـيـا ګـويـا شو ,,
خـو زمـونـږ سيـالـي زمـونـږ د سمـاجي او
مـعـاشرتـي ضرورتـونـو ، رسم و رواج ، دود
دستـور او جهل عظيـم د اثـر نـه کـلـه هم
ازاده نـۀ شوه ـ مـونـږ کـلـه هم د خـپـل
ذات د سحر نـه اونـۀ وتُـو ـ مـونـږ کـلـه هم
اعلٰی انـسانـي اقـدار او عـادتـونـه خـپـل نـۀ
کـړل ـ مـونـږ کـلـه هم خـپـل بـل ورور تـه د
ورور پـه سترګـه اونـۀ کـتـل ـ مـونـږ کـلـه
هم شعوري طور د رڼـا پـه لـور د تـلـو هڅه
اونـۀ کـړه ـ ـ ـ ـ ـ ښه ـ اوس هم دغه
سيـالـي چې مـونـږ ورتـه خـپـل ټـول ژونـد وقـف
کـړے دے ـ لـږ Changes پـکـښې کـوؤـ څۀ
پـکـښې Add کـوؤ او څۀ تـرې اوبـاسو نـو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

,, خـودي،، يـو داسې شکلـے او سپېڅلـے
شکل تـرې سازيـږي چې هم پـرې مـونـږ
ښائـستـه ، هم پـرې زمـونـږ ژونـد او
چاپېـرچل ښائـستـه او هم پـرې زمـونـږ دنـيـا
او آخرت روښانـه او تـابـانـه ـ دا ډېـر لا
مـحدود حجم لـري ـ پـه دې کښې تـاسو
اسلامـي اقـدار او تـعلـيـمات شامـل کـړئ ـ
زمـونـږ د غلطو او فـرسوده رسمـونـو سره
خوښ نـفـس بـه لـږ څۀ شور خـامـخا اوکـړي خو
تـاسو بـه اوګـورئ چې زمـونـږ د نـفـس هغـه
شور او بې ځـايـه احـتـجاج بـه انـتـهـائـي
عـارضي وي او د بـلـنـدئ او پـستـئ دغه
کـېدونـکـے ادراک او تـمـيز بـه زمـونـږ
دپـاره ډېـر د تـوان او ډاډ بـاعث او
خـوشحـالـوؤنـکـے وي ـ مـونـږ تـه بـه دا
انـدازه ډېـره ښکـاره کـيـږي چې مـونـږ د يـو
ډنـډ نـه را اوځـو او د مقـصد او مـرام پـه
يـو روښانـه سمـنـدر کـښې داخـلـيـږو او هر
کـلـه چې اسلامـي او پـښتـنـي اقـدار خـپـلـه
کـښې غـاړه غـړئ شي او مـونـږ تـه پـه نـړئ
کـښې د خـپـلـې سيـالـئ صحيـح ادراک اوشي نـو
تـاسو بـه ګـورئ چې مـنـظـر بـيـخي بـدل دے ـ
تـاسو پـه نـړئ کـښې پـه يـو اعـلـئ قـائـدانـه
مقـام ولاړ يـئ ـ تـاسو غوښتـه نـۀ کـوئ ،
تـاسو ورکـړه کـوئ ، ستـاسو سره مـيـنـه ده
، پـېـرزوئـيـنـه ده ، تـاسو ښودنـه کـوئ ،
تـاسو اصلاح کـوئ ـ تـاسو بـه اوګـورئ چې د
عمل پـه لاره ستـاسو سره حکـمت او بـصيـرت
مـلـګـرے دے او ستـاسو سستـم د وائـرس نـه
بـيـخي پـاک دے ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

علامـه صېب فـرمـائـي ،

رائی زورِ خودی سے پربت
پربت ضعفِ خودی سے
رائی

پـــــه لـوئـے الله کـامـل یـقـین او تـوکل او خپـلـه ایـمـانـدارانـه سعي او محـنت ستـاسو د ,, خـودی ،، بـنـیـاد دي ـ پـه دغـه بـاب کـښې د فـکـر او نـظـر لـوړتـیـا او ژورتـیـا زمـونـږ انـفـرادي او اجـتـمـاعـي ذمـه واریٰ نـورې هم سېوا کـوي ـ خـو نـن وخت ختم دے ـ نـن پـه دې حقـلـه ستـاسو تـپـوسونـه هم پـاتـې شـول ـ پـه دې بـه بـیـا خبـره کـوؤ ـ ټـیک ده ګـلـونـو ! ،،

O

فـریـد ، بـابـا وئـیـل زده کـړل ـ ودود صېب ، مـاشـوم فـریـد پـه دواړو لاسونـو کـښې اوچت کـړو ـ او جذبـاتـي لـهـجـه کـښې ئـې اووې ,, د بـابـا ځـانـه ! کـمـه ورځ بـه وي چې لـکـه د خوشبـو او رڼـا دې پـه خپـل چـاپـېـرچـل کـښې اووینـم ،، ودود صېب مـاشـوم تـه پـه یـو مـخ کـتـل بـیـا ئـې ښکـل کـړو او پـه زړهٔ پـورې ئـې جـوخت اونـیـوؤ ـ سکـیـنـه مسکیٰ شـوه ,, ګـرانـه ده چې تـاسو ئـې مـاشـومـتـوب تـه پـریـږدئ ـ تـاسو ورتـه د اوسه نـه دومـره لـوئـې لـوئـې او ګـرانـې ګـرانـې خبـرې کـوئ ـ دے خو لا پـه مـم پـوهـیـږي ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ودود صېب اوخندل ,, تېک ده خو دا مم څهٔ ته وائي ــ لېږ مې پوئې کړه ،،
سکينه هم په خندا شوه ,, مم ، مم وي نو ،،
,, هـــم ـــ ـــ ـــ ،، ودود صېب په دلــچسپۍ سره اووې ,, مم ــ هېڅ يو خاص څيز ته نهٔ وائي ــ مم ــ يو تصور دے ، د هر ماشوم دپاره د هر هغه ذائقه دار څيز يو زړهٔ راښکونکے تصور ، کوم چې هغه خوړلے شي ــ دغسې بوؤ ، باوو يابوؤ بلا دا هم محض تصور دے چې مونږ ئې د خپلو ماشومانو په ذهنونو کښې شعوري يا غېر شعوري طور قائموؤ ، مونږ پرې خپل ماشومان يروؤُ چې په نتيجه کښې ئې د هغوي په ذهنونو کښې د يو داسې خوفناک شکل او هئيت تصوير او د وجود احساس جوړ شي چې څهٔ خاص او ښکاره خدو خال هم نهٔ لري خو په حواله ئې د ماشوم په ذهن او زړهٔ کښې يو خوف ، يو نامعلوم شانې خوف ځائے جوړ کړي چې نفسياتي اثر ئې ورسره په څهٔ نا څهٔ صورت ټول عمر مل وي ــ ــ ــ ــ ،، ودود صېب لږ شان توقف اوکړو ــ سکينې به همېشه د ودود صېب ټولې خبرې ډېرې په غور اوريدې ــ ,, هر ماشوم ته يو صحت مند سوچ د ابتدا نه ورکول ډېر ضروري وي ,, ودود صېب اووې ,, د ماشومتوب د عمر ټولې خبرې د انسان په لا شعور کښې همېشه همېشه پرتې او محفوظې وي ــ په ښو خبرو او لارښودونو ئې شعور ښائسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

او روښانـه وي او پـه بدو او جا هلانـه خبرو ئـې عادتـونـه کاږۀ ، عمل نـاقص او مـبهم او ژونـد ئـې د بـې چيـنـۍ او نـا همـوارۍ سره مخ ــ ــ ــ د مـعـاشرې د ښکلا انـحصار پـه وګړو وي ــ ښۀ سوچ ، ښۀ تـربـيـت د ښۀ عمل ضامـن وي ــ او ضروري ده چې دا هر څۀ د اول نـه اوشي ،،

سکيـنـې بـه اکـثـر د ځان د پـوهولـو دپـاره د ودود صېب سره پـه داسې خـبـرو کښې اختلافـي اړخ اخستـو ، اوئـې وې ,, خـو د مـاشومـانـو خـو يـو خاص سوچ وي ، مـاشوم غونـدې ذهن ئـې وي هغـوي پـه دومـره ژورو خـبرو پـوهول نـه وي مـمـکـن ،،

,, بـالـکـل ،، ودود صېب اووې ,, د مـاشومـانـو ذهن او سوچ ورکـوتـے وي ، هغوي نـۀ پـوهيـږي خو د هغـوي د پـوهولـو ضرورت ددې خبرې نـه ښکاره دے چې هغـوي نـۀ پـوهيـږي ــ ــ ــ مـاشومـان نـۀ پـوهيـږي ــ خو لـوئـےخو پـوهه لـري کـنـه ــ ــ ــ د هر مـاشوم لار ښودنـه د هغـه د پـوهې مطابـق پـکـار ده ، د هغـوي د وړو وړو سوالـونـو ، جوابـونـه د ژونـد پـحقـلـه د مـخـتـلفـو خـبـرو وضاحـتـونـه ډېـر ضروري وي ــ ددې سره د هغـوي ذهن صفـا او مـعـتـدل پـاتـې کـيـږي چې پـه نـتـيـجه کـښې ئـې وروستـو د لاشعـور د دنـيـا مـوسم هم صحت افـزاء او د بـې ځايـه شدتـونـو او اضطراب نـه بـچ وي ــ،، ودود صېب يـو ساعت تـه غلے شو او پـه غـور ئـې د سکيـنـې طرف تـه اوکـتـل ، سکيـنـه غـوږ غـوږ وه ــ ,, ګـوره کـنـه ــ ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـــ ،، ودود صېب ګویا شو ،، د یو تازه بوټي تصور اوکړه ـــ چې په هر لحاظ سره کمزورے وي ـــ که پرې سیورے او اوبۀ ډېرې وي او نمر پرې هډو نۀ لګي نو هغه کمزورے پاتې شي او که مسلسل نمر وي پرې او اوبۀ نۀ وي ورته نو له تندې اوسوځي او ختم شي ـــ یا که پرې د پاسه نه د پاڼو او وړو وړو ښاخونو وزن زیات شي نو چونکې تنه ئې کمزورې وي نو کوږ شي ـــ بیا په داسې صورتحال کښې خلق څۀ تدبیر کوي ورسره ؟ ،،

ودود صېب په خبره کښې تپوس اوکړو ـــ

،، اډانه ورکوي ،، سکینې په قلاره اووې

،، بالکل ! ،، ودود صېب اووې ،، اډانه ورکوي او هغه ښاخونه کومو چې په تنه باندې بوج جوړ کړے وي هغه ترې پرې کوي او دغه واړه تدبیرونه تر هغې پورې وي څو چې د بوټي تنه مضبوطه شوې نۀ وي ـــ اوس ، د نګهداشت ددغه ټول او مسلسل عمل نه پس هغه بوټے بوټے نۀ دے ـــ ـــ ـــ ونه ده ـــ ـــ ـــ ـــ یوه مضبوطه ونه ، مېوه داره او سایه داره ونه چې نۀ خو څۀ د طوفان ، باد او باران نه ویرېږي او نۀ ئې د موسمونو تغیّر د ژوند دپاره څۀ قسم ته خطره جوړېږي اوس ددې ونې ولې یا بېخونه په زمکه کښې دومره ژور تلي دي چې د اوبو یا نمی سره ئې براه راست رشته

(c) ketabton.com: The Digital Library

جوړه کړې ده ـ اوس ددې ونې سره صرف
پېرزوئينه ده ـ ظرف دے ورسره ـ لوئے
ظرف ـ ددې ونې ښاخونه که پرې کيږي نو
دا نوره غټيږي ګڼيږي ، چې مېوه
اونيسي نو خپلې څانګې راښکته کړي ـ
سکينې د خوشحال بابا شعر دے :

په بار داره ونه تل
وريږي کاڼي
ورته ګوره چې بار داره
ونه څۀ کا

نو زمونږ اصل ګټه خو دا ده چې مونږ
خپل ټول توان طاقت په خپل نوي کهول
خرچ کړو ـ دغه اصل سرمايه کاري ده ـ
د بوټي بهترين مثال دے د يو ماشوم د
ښۀ شخصيت او استحکام دپاره هم ددغه
ټولو خبرو ضرورت وي مينه ، ډاډ او
توجه ، د بدو خبرو نه په حکمت سره
منع کول د ښو خبرو دپاره همت او
تحريک ورکول ، هغوي ته د هغوي د
اهميت احساس ورکول، په هغوي اعتماد
کول ـ ـ ـ اوه ـ ـ ـ سکينې ! قسم په
هغه لوئے ذات، ډېر لوئے نتائج لري دا
خبرې بلکې اکثر خو ناقابل يقين!!،،
,, خو ټول خلق چرته پوهيږي په دې هر
څۀ ،، سکينې اووې ,,حقيقت دے چې دا
کيميا ده خو د عامو خلقو سره دا شعور
چرته ؟ ،،
ودود صېب اوخندل ,, سکينې ! دا زمونږ
خلق دي کنه ـ دوئي که نور څۀ دي او
کۀ نۀ دي خو سيالجن په هر حال کښې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه حواله اثر ډېر زر اخلي ــ تۀ ګورې څومره ډېرې خبرې ، چې په عملي شکل مخ ته راشي زمونږ په خواؤ شا کښې نو باقي خلق هم څنګه داسې پټ پټ ، په زړۀ زړۀ کښې په دؤ دؤ شي چې مونږ څنګه وروستو پاتې شو ــ د پښتو وطن دے کنه ،،

سکینه هم په خندا شوه ــ ,, او ، دا خو ده ــ ــ ــ دا خبره بالکل رښتیا ده ،،

,, هم ــ ــ ــ ــ ،، ودود صېب مُسکے شو ,, او دلته به هم خلق وروستو نۀ پاتې کیږي ــ د علم د ضرورت د ادراک او شعور لرلو سره نۀ سهي ــ په سیالۍ سره سهي خو وړاندې به راځي ــ او علم خو رڼا ده سکینې ! د نور سمندر دے ، سحر دے ، جادو دے څوک ئې چې یو وار غېږې ته راغے ، بې مینې ئې کله پرېږدي ــ پښتانۀ ډېر عجیبه خلق دي سکینې ــ ــ ــ د ګټې کور خو کله نۀ پرېږدي ــ بس خو چې دغه احساس ورته اوشي چې ددغه رڼا په حصول کښې څومره لویه ګټه ده ــ نو بس بیا ئې تماشه کوه ! ،،

سکینې خندل ,, تاسو خو ورته نقشه جوړه کړې ده ،،

,, زما ارمان دے سکینې ،، ودود صېب ډېر په سنجیدګۍ سره د سکینې طرف ته اوکتل ,, زۀ د خپلو خلقو جهالت او ناپوهي نۀ شم کتے ــ ما ته د خپل چاپېرچل دغه کمزوري اړخونه ډېر تکلیف

(c) ketabton.com: The Digital Library

راکوي ــ او زما یقین دے چې مسلسل کوشش بهتري راوستلے شي ــ سباؤن سکول به که خدائے کوي ددغې نظریې لاندې د عمل د میدان ننګیالي تیاروي ــ د رڼا په لور سفر به څۀ وخت خامخا اخلي خو د منزل او مرام حصول ناممکن هر ګز نۀ دے او بیا دې ماشوم پالوان خو ــ ــ ــ ــ ــ ــ ،، ودود صېب ډېر په مینه د فرید طرف ته اوکتل چې د خپلې دلچپسۍ په وړې شان دنیا کښې د هر څۀ نه بې نیازه او بې پروا مشغول ؤ ــ ,, زما توان او طاقت نور هم سېوا کړے دے،، سکینې ماشوم فرید ته ډېر په مینه اوکتل ــ چې په یو لوئے شانې بال پسې ئې بیا بیا خړپوسې وهلې خو خپله وړه شان غېږه کښې ئې راګېرولے نۀ شو ــ

○

د سباؤن سکول رزلټ دې کال هم ډېر ښۀ راغلے ؤ ــ د پرچو د انتهائي سخت چیکنګ باوجود هم ماشومانو خپل قابلیت ښودلے ؤ ــ د میټرک خو د هم دې سکول دوه طالب علمان په یو بل پسې د ډېرو کمو نمبرو د فرق سره په ټوله صوبه کښې په ټاپ باندې وو ــ
ودود صېب ډېر خوشحال ؤ ــ د سټاف په هفته وار میټنګ کښې نن هم دغه خبر دبحث لاندې وه ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ودود صېب وئـيـل ،، ــ ــ ــ ــ تـاسو د عمير خبـره واوريـده ــ ــ ــ چې د خپل ايـوارډ د اخستـو پـه مـوقـع ئـې اوکـړه ــ ــ ــ چې ، زمـا زړۀ پـه سکـول کـښې هـومـره خوشحـال وي څـومـره چې پـه خپـل کـور کـښې،، ودود صېب وار پـه وار د خپل ټـول سټـاف طرف تـه اوکـتـل ،، هم دغه اصل نـکـتـه ده او هم دغه زمـونـږ هدف دے ــ ډېـر مـاشومـان داسې هم وي چې پـه ظـاهـره كـلاس كـښې نـاست وي ، ستـرګې د استـاذ طرف تـه غـړوي خو ذهـنـي طور غېـر حـاضر وي ــ ددې مـخـتـلـف وجـوهـات وي ــ د کـور مسـائـل ، د يـو مـاشوم ذهن وړې وړې پـرېـشـانـۍ ، د مـعـاشرې د نـاهـمـوارۍ اثـرات نـامـنـاسبې رويې او بيـا خـاص طور د استـاذ بې ځـايـه سخت ګـيري او عدم تـوجه ــ ــ ــ ــ زمـونـږ بـه ټـول کـوشش هم دغه وي چې زمـونـږ د سکـول مـاشوم د مـکـمـل حسيـاتـو سره پـه سکـول او کـلاس روم کـښې حـاضر وي ــ دا بـنـيـادي خبـره ده او ددې خبـرې د يـقـيـنـي کـولـو پـه صورت د ښې نـه ښۀ نـتـيـجه پـه اسانـۍ سره تـر لاسه کـېدے شي ــ زۀ ستـاسو پـه پـوهـه او مـحـنـت فـخـر کـوم نـن زمـونـږ ټـولـو دپـاره انـتـهـائـي د خوشحـالـۍ مقـام دے چې زمـونـږ د نـظـريـې او پـېـرزوئـنـې سفـر ډېـر ښۀ روان دے ،،

عديـل اووې ،، سر ! د مـاشومـانـو حـاضري هم پـه ډېـر ښۀ تـسلسل سره ده ،،

،، دا ډېـره اهم خبـره ده ــ ــ ــ ،،

ودود صېب پـه ټـول سټـاف بـانـدې نـظر

(c) ketabton.com: The Digital Library

واچول ـ ,, د يـو مـاشوم سكول تـه ريـګـولـر راتـلـل او غيـر حـاضري نـۀ كـول دا خبـره ثـابـتـوي چې د هغـۀ سكول كښې زړۀ لـګي هغـه ددې مـاحـول سره ، د خپـل سبق او د زده كړې د سفـر سره وابـسـتـګي لـري ـ دا خبـره همېشه پـه نـظـر كښې اوسـاتـئ ـ ددې كـريـډټ بـې شك چې تـاسو تـه ځـي ـ زۀ ستـاسو ستـائـيـنـه كـوم ،،

مس شمـائـلـه اووې ,, سر ! د رزلـټ پـه حـوالـه پـه سكـولـز كښې نـن سبـا ډېـر سخت Competition وي زمـونـږ دپـاره د خپـلـو كـامـيـابـو تـسلـسل نـور هم ضروري دے ،،

ودود صېب مـسكـے شو ,, تـاسو ښۀ وايـئ مـس شمـائـلـه خـو د Competition تـصور د ذهـن نـه بـيـخي اوبـاسئ ـ ددې سره د اصل پـوهې د كمي پـه وجـه د نـقـل او سفـارش رجحـان هم زيـات شوے دے ـ تـاسو بـه اكـثـر ځـايـونـو كښې كـتـلي وي چې د نـقـل كـولـو پـه سلسلـه كښې خپـل اسـتـاذان د شاګـردانـو مـرستـه كـوي ـ يـا دغسې د سفـارش او رشوت وبـا ـ اوس دوئـي ځـوك پـوئـې كـړي چې دا څـومـره د نـقـصان نـه ډك عمـل دے ـ محـض د نـمـبـرو حـاصلـول هېڅ كـلـه سودمـنـده خـبـره نـۀ ده ـ اصل شے پـوهـه ده ـ چې هېڅ كـلـه مـاتـې نـۀ خـوري ـ د نـظـريـې او عمـل وسلـه چې د چـا سره وي د هغـوي فـتـح پـه هـر مـېدان يـقـيـنـي وي او زمـونـږ فـتـح بـه دا وي چې مـونـږ د سپـرلـو راتـګ تـه لارې هـوارې كـړو ، مـونـږ د ګـلـو كـر جـاري اوسـاتـو ـ او پـه دغـه حـوالـه زمـونـږ ذمـه وارئ دومـره ډېـرې او

(c) ketabton.com: The Digital Library

لــوئـې دي چې د دمې او غلطۍ ګنجائش خو
راسره بـيخي نشته د روايـتي سفـر نـه بـه
مـونـږ همېشه ځان پـه ډېره ساتـو ، مـونـږ
بـــــه ددې خبرې نـــــه بـې پـروا،چې خلق
ځــــهٔ کــوي ، خپل د نظريـې
سفـر ، د يـو لـوئـې مـرام پـه لـور جاري
ساتـو ،،
,, مـونـږ پُـر عزم يُـو سر ،،
,, هم دغه عزم زمـونـږ طاقـت دے ،،
مس انـيلـه اووې ,, سر!ځنې مـاشومـان ډېـر
زيـات کُـنـد ذهن دي،،
,, نفسيـاتـي جاج ئې واخـلـئ ،، ودود صېب
پـه سنجيدګۍ سره اووې ,, خصوصي تـوجه
ورکـړئ ـــ د هغـوي سره خبـرې اوکـړئ ـــ د
هغـوي خبـرو تـه اهمـيت ورکـړئ ـــ پـه وړه
وړه خبـره ډېـر ډېـر شابـاسے ورکـوئ ـــ ډاډ
ورکـوئ ـــ هغـوي تـه بـيا بـيا دا احساس
ورکـړئ چې تـاسو قـابـل يـئ او پـه دغه
حوالـه ورسره وخت پـه وخت خپـل مشفـقـانـه
تـوقـعات هم شئير کـوئ ـــ نـو تـاسو بـه
ګـورئ چې هغـوي ورو ورو روانـيـږي ، پـل
اخلـي ـــ مـيـنـه مـرهـم دے مس انـيـلـه ! د هر
مـرض علاج دے پـکښې ـــ ډاډګـيرنـه او
شابـاسے د يـو عام سړي نـه سالار او
سرخېل جوړوي ،،
,, يس سر ! دا حقـيـقـت دے ،،
,, زمـونـږ معـاشره ډېـره پـيـچـيـده ده ،،
ودود صېب اووې ,, او ددغه پـيـچيدګـيـو
او نـاهمـواريـو د بـدو اثـراتـو نـه زمـونـږ
مـاشومـان هم بـچ نـهٔ پـاتـې کـيـږي ـــ د دوئـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپـین سپـېځلـي ذهنـونـه چې دغه تـضادات او د انـسانـي فـطرت سره مـتصادم خبـرې ویـنـي ، ګـوري او محسوسوي نـو لازم بـه د بـې چینـۍ او بـې قـرارۍ سره مخ کـیږي کـه زمـا پـه وس کـښې وے نـو مـا بـه پـه سکـولـونـو کـښې سائـیـــکاټـس هـــــم تـعیـنـات کـــړي وے ـ دا ګـلـونـه ډېـر پـه بـې دردۍ سره پـامـال کـیـږي ـ او د چـا سره هډو فـکـر نـشـتـه ،،

د ودود صېب لـهـجـه قـدرې تـرخـه شـوه ،، بـهـر حـال ـ ـ ـ ـ ! دغه ټـولـې ذمـه وارۍ بـه مـونـږ اخلـو ـ دغه مـسیـحـائـي بـه مـونـږ کـوو ـ بـلـه هېڅ لار نـشتـه !! ،،

O

د فـریـد سکـول تـه د تـلـو نـن وړومـبـۍ ورځ وه ـ

,, ځـوان چـرتـه روان دے ؟ ،، د ودود صېب مـیـنـه ګـویـا شـوه

,, د چـرتـه چې بـابـا جـان روان دے ،، فـریـد بـلا تـوقف جـواب ورکـړو سکـیـنـې د سکـول بـیـګ اوږو تـه ور واچـولـو او پـه تـنـدي ئـې ښکـل کـړو ـ ,, سکـول کـښې چې څـۀ زده کـوې هغه بـه کـور کـښې مـاتـه هم ښـائـې ،،

,, زۀ بـه دې استـاذ شم ! ،، فـریـد خپـل واړه واړۀ لاسونـه د مـور د غـاړې نـه تـاؤ کـړل ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, او ،، سکینې خپل زوئے بیا ښکل کړو
,, زما بچے به زما استاذ شي ـ ـ ـ
زما بچے هوښیار دومره دے ،،
ودود صېب به وار په وار یو یو کلاس د
ټولو سره اخستو ـ پرائمري سیکشن کښې
خو به د ماشومانو سره خپله هم ماشوم
شو ـ ټول ماشومان به د خپل پرنسپل
صېب دغه کلاس ته ډېر زیات خوشحالیدل ـ
د یوې وړې غوندې ښائسته ښائسته
ماشومې نه ودود صېب
تپوس اوکړو ,, ستا څۀ نوم دے بچے ؟
،،
,, جي پلوشه ،،
,, جي پلوشه ـ ـ ـ که صرف پلوشه ،،
,, نه جي پلوشه ،، د ماشومې په مخ
خندا خوره شوه ـ
,, ښه ـ اوس د جي پلوشه نه ، نه جي
پلوشه شوه ،،
ټول ماشومان په خندا شول ، پلوشې هم
خندل ـ
,, ښۀ ، پلوشه بچے به مې څۀ جوړیږي
چې سبق اووائې؟ ،،
,, جي زۀ به ډاکټره جوړیږم ،، ماشومې
زړۀ ور زړۀ ور اووې
,, بالکل ،، ودود صېب د شفقت نه ډکه
لهجه کښې اووې ـ
,, پلوشه بچے خو به مې خامخا ډاکټره
جوړیږي ـ کښینه بچے،،
,, د رښا خوب به تعبیر
ته رسومه ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ ډیـوه یـم تـورتـمـونـه
ختـمـومـه
,, د مـیـنـې سنـدره ،، فـریـد پـه اول ځل د
ودود صېب نـه پـه سبـاؤن سکـول کښې
واوریـده او دومـره ئې خوښـه شوه چې هـر
مـاسخـوتـن بـه ئې د ودود صېب نـه ,, د
مـیـنـې سنـدره ،، د اوریـدو فـرمـائش کـولـو
چې ودود صېب بـه خـامـخـا پـوره کـولـو ـ
وخت تـیـرېـدو ـ ـ ـ ـ

O

څۀ نـا څۀ خـو راپـېښـه شي ـ ژونـد دے ،
بې تـغـیّـر ئې کـلـه کـیـږي ـ دا دوه کـسـان د
ریـحـان آبـاد نـه راغـلـي وو ـ د سرور خـان
پـېـغـام ئـې
راؤړے ؤ ـ مـکـرم او تـاریـخ ګـل ـ
تـاریـخ ګـل اووې ,, ودود جـانـه ! سرور
خـان سـتـاسو د ریـحـان آبـاد ټـولـه زمـکـه پـه
بـیـعـه اخـسـتـل غـواړي ـ مـونـږ پـه دغـه
سلـسلـه کـښې راغـلـي يُـو ،،
ودود صېب مُـسک شو ، پـه مـتـانـت سره ئې
اووې ,, فـی الـحـال زمـا څۀ اراده خـو
نـشـتـه د زمـکـې د خـرڅـولـو ـ مـا ئې څۀ
ضرورت نـۀ دے مـحـسوس کـړے ،،
,, او ، خـو سرور خـان تـه ئې ضرورت دے
،، تـاریـخ ګـل پـه کـلـکـو سـتـرګـو اووې ـ
ودود صېب اوخـنـدل ,, سرور خـان تـه خـو
خدائـے ټـول ریـحـان آبـاد ورکـړے دے ـ د
هغۀ پـه مـلـکـیـت کـښې خـو زمـا پـولـې پـټـې
ښکـاري هـم نـه ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ښکاري ودود جانه ،، تاريخ ګل لړ
شان په بدله لهجه کښې اووې ، کېدے شي
حکم ؤ ورته چې په څۀ لهجه کښې
خبرې کول دي ,, سرور خان وائي چې د
هغوي په زمکه کښې ستاسو پولې پټې د
پېوند په شان ښکاري ،،
د ودود صېب په مخ باندې د يوې لحظې
دپاره د ناګوارۍ سېورے تېر شو ,,
تاسو د ريحان آباد يئ ؟ ،، ودود صېب
په هواره لهجه کښې تپوس اوکړو ــ
,, او ،،
,, د شپېتۀ في صد نه زياته علاقه په
ريحان آباد کښې د سرور
خان ده ــ د ريحان آباد د خلقو سره خو
اوس تقريباً تقريباً چې صرف خپل کورونه
پاتې شوي دي ــ زمکې خو ترې په مختلفو
حيلو بهانو او يا په جبر او زور سرور
خان تر لاسه کړې دي ــ ډېر کم خلق دي
چې خپلې زمکې ئې سمبال ساتلې دي ــ ــ
ــ تاريخ ګله ! سبا که سرور خان
اووائي چې د هغه په سلطنت کښې دا د
خټو لوټو کورونه بد او بدرنګ ښکاري
نو بيا به تاسو څۀ کوئ؟ ،،
,, ښۀ به وي چې مونږ د کار خبره
اوکړو ،، مکرم شونډې پرانستې ــ
,, په ځنګل چې اور اولګي مکرم خانه
،، ودود صېب د مکرم په سترګو کښې
اوکتل ,, نو د هغې مړ کول ډېر ضروري
وي ګني يو شے هم سلامت نۀ پرېږدي ، هر
څۀ اوسوځوي ، د يوې ونې پسې بله ونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

، پـه یـو بـوتـي پسې بـل بـوتـے ، پـه هغـو
کښې د مـارغانـو جالـې ، پـه جالـو کښې د
مـارغانـو بچي ، شینکے ، د ژونـد او
ښائست احساس ورکـوؤنـکې تـازګي ــ ــ ــ ــ
ــ ،، ودود صېب د یـوې شیبې د خامـوشۍ
نـه پس بیا ګویا شو ــ ,, د هر ظلم ،
هر زیاتـي مخ نیوے پـه ابتدا کښې ډېـر
پـه اسانـه کیږي خو کـه پـه اول کښې اونـۀ
شي نـو د هغې دا مطلب هر ګز نـۀ وي چې
سترګې دې تـرې پټې کـړے شي ــ ټیک ده زۀ
کـه ستاسو خبـره او هم منم ، زما خو
دلـتـه هم ځائے ځیګه ، پـولـه پـټے شتـه ــ
دا اور سبـــــا کـــــه نـــور ،
ستاسو پـــه لمن پورې شو ــ تـاسو بـه څۀ
کوئ؟ تاسو خو خپل ځانـونـه خپلـه کمزوري
کوئ ! ،،
,, ودود جانـه ! سرور خان زمونږ نـه
ستا ,,او ،، یا ,, نـا ،، غوښتي دي ،،
,, اوه ،، ودود صېب اوخندل ــ ودود
صېب د معاملې نـازکۍ تـه رسیدو ــ ــ ــ
هغۀ دا وخت خبـره ځنډول غوښتـه ــ پـه
سنجیدګۍ سره ئې پـرې سوچ کـولـو ــ د
اشتعال وخت نـۀ ؤ ــ یـوه اوږده ساه ئې
راښکه ,, ښۀ ده زۀ بـه پـرې سوچ اوکـړم
ــ څۀ داسې د تـادۍ خبـره خو هسې نـه ده
، نـۀ سرور خان چرتـه تـلـے دے او نـۀ زۀ
،، ودود صېب تـه د سرور خان سوچ معلوم
ؤ ــ د لـږ سوچ کـولـو نـه پس ئـې اووې ,,
او یـا بـه داسې اوکـړو ، د نیمې زمکې
سودا بـه د سرور خان سره اوکـړم او

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

نیمه به زما سره پاتې شي ، زما د
مودې نه خواهش دے چې هلته سکول او
کالج جوړ کړم ـ نو که داسې وي نو
راځئ بسم الله ،،
,, ښۀ ده مونږ به سرور خان ته ستاسو
خبره اورسوؤ ،،
تاریخ ګل او مکرم پاسیدل ـ
ودود صېب ته پته وه چې د نیمې زمکې
په اخستو خو سرور خان رضا کیږي نه او
بیا چې لا پاتې ځائے کښې د سکول او
کالج د جوړیدو شرط هم وي نو بیا خو
خبره تقریباً چې ناممکنه ده ـ ودود
صېب دا خبره د څۀ مودې دپاره ځنډول
غوښتله ـ خو څنګه ؟ په دې هډو نۀ
رسیدو ـ
ماښام هم د عادت نه خلاف غلے او
پریشانه ؤ ـ
سکینې ترې تپوس اوکړو ,, تاسو نن
پریشان غوندې یئ ، خېر خو دے ؟ ،،
,, خېر دے سکینې ـ ـ ـ ـ هغه سرور
خان سړي رالیږلي وو د ریحان آباد نه
ـ ـ ـ سرور خان زمونږ د هلته زمکه
په بیعه اخستل غواړي ،،
,, الله دې خېر اوکړي ـ نو دا دومره
لویه خبره ده چې تاسو روټۍ هم سمه
اونۀ خوړه ؟ تاسو هم کنه ـ ـ ـ کله
کله خو د ماشومانو په شان وړو وړو
خبر ته پریشان شئ ـ ستاسو خپل
جائیداد دے، ستاسو خپله خوښه ده ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, سکـيـنـې ! تـهٔ دې خـبـرې تـه نـهٔ رسې ـــ دا وړه خـبـره نـه ده ـــ د هـغـې زمـکـې حفـاظت کـول ډېـر زيـات ضروري دے ،،
سکـيـنـې هېڅ اونـهٔ وې ، پـه سوالـيـه انـداز ودود صېب تـه ځـيـره وه ,, داسې څـوک ګـورم چې د هغې زمـکې کـرل ريـبـل سمبـال کـړي ـــ هـغـوي تـه بـه هم تـرې مـنـافـع وي او زمـکـه بـه هم ـــ ـــ ـــ ـــ ـــ ځـه الله دې خـيـر اوکـړي ـــ اوبـه شي ـــ ـــ ـــ فـريـد څـهٔ شو ؟ فـريـده بـچے ! ،،

o

نـن د اتـوار ورځ وه ـــ ودود صېب سحر سحر د فـريـد سره د ګپ شپ تـيـاري کـړې وه ـــ ودود صېب خـپـل لاسونـه شاتـه نـيـولـي وو ـــ
,, زمــــا هـــــوښيار بچے بــــه اووائـي چې زمــــا پـــــــه لاسونـو کـښې څـهٔ دي؟،، ودود صېب د فـريـد نـه تـپـوس اوکـړو ـــ
,, هم م م م ـــ ـــ ـــ ـــ ،، فـريـد لـږ شان سوچ اوکـړو ، بـيـا ئې پـه نـفـي کـښې سر اوخـوځـولـو ,, نـه بـابـا جـان ـــ ـــ ـــ نـهٔ شم وئـيـلے !،،
,, هـيـپـي بـرتـهــ ډے ټـو يُـو ـــ ـــ ـــ هـيـپـي بـرتـهــ ډے ټـو يُـو ،، ودود صېب پـه خـنـدا خـنـدا کـښې اووې او خـپـل لاس ئـې را وړانـدې کـړو۔ يـو ښکـلے پـيـن د شيـشې پـه کـور کـښې بـنـد د ودوود صېب د تـلـي دپـاسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـــــــروت ؤ ـ د فـــــريـــــد پـه ښکلي شکلي
مخ بې اختيـاره
خندا خوره شوه ـ
,, اوه بـابـا جان ـ ـ ـ ،،
,, هير وو درنـه کـنـه ،،
,, بـيخي رانـه هير وو ـ خو تـاسو تـه
يـاد وو ،،
,, لـه مـا بـه څنګه هيريـږي ـ ـ ـ دا
نـېټـه خو زمـا د بـچي د پـېدائـش نـېټـه ده
،،
,, پـين ډېـر ښکلے دے بـابـا جـان ـ
تـهيـنـک يُـو ،، فـريـد پـيـن لاس کـښې واړولـو
را واړولـو ـ
,, قـلـم د ښکلا علامت وي د بـابـا څانـه !
دا د ښکلـو خلقـو خوښېږي ،،
,, بـابـا جانـه ! تـاسو تـه دغه نـېټـه
څنګه يـاده پـاتـې کيږي ؟ روغ کـال ئـې پـه
مـېنځ کـښې تـېر شي ،،
ودود صېب ورتـه ډېـر پـه مـيـنـه مُسکے شو
,, تـۀ د يـو جنج تـصور اوکـړه ، ډېـر خلق
، ګڼ شمـېر خلق ، بـيـا پـه هغ جنج کـښې ،
هغه ډېـرو خلقـو کـښې د وادۀ د ژنـي تـصور
اوکـړه ـ پـه ټـولـو کـښې ممـتـاز ښکاري کـه
نـه ؟ د نـظرونـو مـرکـز وي او کـه نـه ؟ ،،
فـريـد بـې اختـيـاره اوخندل ,, او بـابـا
جانـه ! زۀ ستـاسو پـه خبـره پـوئـې شوم ،،
,, هم م ـ ـ ـ ،، ودود صېب پـه مـيـنـه
نـاکـه لـهجه کـښې بـيـا ګويـا شو ـ ـ ـ ,,
نـو دغسې د ټـول کـال پـه ډېـرو او ګڼ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمېر تـاريخونو کښې ستا د زيــږېدنـې تـاريخ زما پـه ذهن کښې ځلانـد او نـمـايـان وي ،،
فـريـد بـه د ودود صېب خبرې ډېرې پـه غـور سره اوريدې ، ذهين هم ډېـر ؤ ، د ودود صېب سره ئې ګپونـه شپونـه ډېر وو نـو د خبرو انـداز ئې هم خوږ او بـرجسته ؤ ـ يـو ساعت تـه غلے ؤ ، غلے ؤ بيـا ئې اووې ,, بـابـا جانـه ! ستـاسو د پېدائش نېټـه څـۀ ده؟،،
,, اوه ،، ودود صېب سر اوخوځولـو ,, بـدل رانـه اخلې ؟ ،،
,, د پـښتو وطن دے بـابـا جانـه ! ،،
او ودود صېب د فـريـد پـه دې خبـره ښۀ اوخنـدل ـ ,, ښۀ ده يـار خو زمـا Date of Birth هم څۀ عجيبه غونـدې دے ـ کـلونـه کـلونـه خو ئې پـتـه هم نـۀ لـګي ،،
فـريـد پـه سوالـيـه انـداز د ودود صېب طرف تـه کـتل
,, ۲۹ فـروري ،، ودود صېب اووې او د فـريـد پـه مخ د حېرانـتيـا او خوشحالـئ شريک تـاثـر بې اختيـاره خـور شو ـ ,, اوه بـابـا جـان څومـره Unique ډيټ دے،،
ودود صېب مسکے شو ـ فـريـد د ودود صېب د غـاړې نـه لاسونـه تـاؤ کـړل او ښکل ئې کـړو ,, ستـاسو پـه شان ،،
,, اوس تـۀ هر کـال مـاتـه خو نـۀ شې وِش کـولے ،، ودد صېب مـسکـا کښې اووې ,, بـدل خو دې پـاتې شو ،،
,, او دا خو ده ! ،، فـريـد خنـدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ودود صېب اووې ,, دغه ورځ نمانځل ځځ فرض نۀ وي بچے ، څنګه چې خلقو ترې رسم او روايت جوړ کړے دے ـ اصل مقصد دا دے چې مونږ هغه ټولې لوئې وړې خبرې يادې اوساتو او د يو بل سره ئې اظهار اوکړو ـ په کومو چې زړونو ته د خوشحالۍ احساس کيږي ـ دغه وړې وړې خبرې ، پېرزوئنې او د يو بل احساس د مينې سلسلې ته دوام ورکوي او د زړونو آلا ئشونه وينځي ،،

,, تهينک يُو بابا جانه ! ،، فريد ډېر په مينه اووې

ودود صېب فريد په زړۀ پورې جوخت کړو ـ

o

د ودود صېب سره احساس ؤ چې د ريحان آباد د زمکو نه غافل نۀ دي پاتې کېدل پکار ـ ګو چې د سمبالښت دپاره ئې پرې کسان اچولي وو خو د ريحان آباد د طرف نه ئې خپله غېر حاضري محسوسوله ـ

,, د ګرمۍ چهټيانو کښې به ريحان آباد ته ځو،، ودود صېب سکينې ته اووې نو سکينه هم ډېره خوشحاله شوه ـ ,, ښۀ ده کنه ـ تاسو خو موده اوشوه بيخي شا کړې ده ورته ـ موربې بي خو به وخت په وخت خامخا تله ،،

,, ښۀ وائې ـ ـ ـ خو د سکول ذمه وارۍ هم ډېرې دي کنه ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

،، سکول خو اوس ډېر ښهٔ روان دے ـ
ستاسو ستاف هم ډېر تکړه دے اوس خو
تاسو لږه ډېره دمه هم کولے شئ ،،
ودود صېب مُسکے شو ،، په دغه حواله چې
ماته کار او محنت څومره دمه او سکون
راکوي زهٔ ئې درته نهٔ شم بيانولے ـ لا
خو مونږ بيخي په آغاز کښې يو سکينې !
لا ډېر زيات مزل پروت دے ـ ډيوه بلول
ـ ـ ـ د ډيوې نه ډيوه بلول ـ د رڼا
په لور سفر ـ مسلسل سفر ،، د ودود
صېب لهجه خوبولې شوه ـ
سکينې اوخندل ،، خدائے به ستاسو
ارمان پوره کړي ـ فکرجن کيږئ مه ـ
اوس خو دادے فريد هم کلک شو ـ ټولې
خبرې ستاسو په شان کوي ـ وخت خو د
باد په اوږو سور دے ـ ـ ـ زلمے دے که
خېر وي ،،
،، تيارې ډېرې زياتې دي سکينې ـ کار
مسلسل پروت دے ،،
،، د ډيوې نه بهٔ ډيوه بليږي کنه بابا
جانه ؟ ،، فريد عين د ودود صېب په
انداز کښې اووې نو سکينې او ودود صېب
دواړو اوخندل ـ ودود صېب په خوشګواره
لهجه کښې اووې ،،او ، د زړهٔ سره ! د
ډيوې نه به ډيوه بليږي که خېر وي ـ
خامخا
به بلېږي ،،
،، بابا جانه ! نن تاسو ته د مينې
سندره زه اوروم ،، فريد اووې ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ډاډ راکوې ؟ ،، ودود صېب فرید ته په مینه اوکتل ,, ښهٔ ده کنه ، اوو ایه بچے ،،
سکینې خو خپل بچي ته داسې په مینه کتل چې اوس ترې ځاریږي او که اوس ترې ځاریږي ـ

O

دا د ودود صېب د نیا نیکهٔ کور ؤ ـ سکینې خو لکه د سترګو په رپ کښې د ټول کور صفائي اوکړه ـ یو یو څیز ئې په سلیقې سره کیښودو ـ په ریحان آباد کښې د فرید ملګرتیا د ټولو نه اول د وفا سره جوړه شوه ـ وفا د فرید همزولې وه ـ کور ئې د هغوي د کور نه په لږه فاصله کښې ؤ ـ وفا د خپل مور پلار یکي یوه لُور وه ، پلار به ئې ټوله ورځ د ختو لُوټو مزدوري کوله ـ پلار به ئې زیات محنت کولو ، د هغهٔ ډېر خواهش ؤ چې وفا سبق اووائي ، وفا به د ریحان آباد یو ورکوټي غوندې مات جوړ سرکاري سکول ته تله ـ د هغې سره په دغه ماشوم عمر کښې هم د خپل مور پلار د محرومو او ارمانونو ډېر زیات احساس ؤ ـ هغه ډېره قابله وه ـ په ریحان آباد کښې د فرید وړومبۍ نالګي د شفیقې سره اوشوه ـ شفیقے فطرتاً جهګړ مار غوندې هلک ؤ ـ د فرید د اول ورځې نه خوښ نهٔ شو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

,, وفـا تـهٔ څـويـم کښې ئـې ,, فـريـد د وفـا نـه تـپـوس اوکـړو ـ
,, څـلـورم کښې ،، وفـا اووې
,, زهٔ هم څـلـورم کښې يـم ،،
,, اوس بـه دلـتـه سبق وائـي ؟ ،،
,, نـه ، مـونـږ خو خـالـي د ګـرمـۍ چـهـټـيـانـو کښې دلـتـه راغـلـي يُـو بـيـا بـه ځـو ،،
,, هـوم ورک بـه دلـتـه کـوې ؟ ،،
,, او کـتـابـونـه ، کـاپـۍ مې راوړي دي ،،
,, سـتـاسو د کـلـي څـهٔ نـامـه ده ؟ ،،
,, ګـل کـلـے ،،
,, سـتـاسو کـوم کـور دے ؟ ،، فـريـد تـرې تـپـوس اوکـړو ـ
,, هـغـه مـخـامـخ ـ ـ ـ شيـن ګـيـټ ئـې چې دے ،،
,, زمـونـږ هـغـه کـور دے د سـپـيـنې دروازې والا ،،
,, تـهٔ هـوم ورک کـوې ؟ ،، فـريـد تـپـوس اوکـړو
,, زهٔ خـو روزانـه هـوم ورک کـوم ،،
,, زهٔ بـه هم درځـم ،،
,, راځـه کـنـه ،،
د فـريـد سره د وفـا مـور ډيـره مـيـنـه اوکـړه ـ پـه تـنـدي ئـې ښکل کـړو ـ دعــــاګـانې ئـې ورتــــه اوکـــــړې ,, سـتـا خـپـل کـور دے بـچـے ، زړهٔ ور راځـه ـ ـ ـ د وفـا سره سبق وايـه ،،
عفـت د کـور پـه کـار پـورې مصروفـه شـوه او فـريـد او وفـا خـپـل کـاپـۍ کـتـابـونـه راواخـسـتـل ـ

٥

د دواړو ماشومانو سره به د کولو
دپاره د جهان خبرې وې ـ وفا به اکثر
حیرانه شوه ـ ,, فریده ! تاته دې
دا ټولې خبرې بابا جان
ښائې ؟ ،،
,, او ـ ـ ـ ماته مې بابا جان هره
ورځ نوې نوې خبرې ښائې ـ ماته ډېر
خوند راکوي ،،
,, او د مینې سندره هم ـ هره ورځ ؟
،،
,, هره ورځ ،،
د وفا په سترګو کښې د محرومۍ سیوري
لاړل راغلل ـ
,, تۀ هم راځه کنه ،، فرید ورته اووې
,, زما بابا جان ډېر ښۀ دے ،،
,, ما مې مور منع کوي ،، وفا په قلاره
اووې ,, وائې چې د چا کورونو ته مۀ
ځه ،،
,, واه ،، فرید برند شو ,, او دا زۀ
چې ستاسو کور ته درځم ،،
,, تۀ خو هلک ئې ، مور مې وائې چې
جینکۍ بدې ښکاري ،،
,, هسې بدې ښکاري ـ ـ ـ ـ ،، فرید
هم هغسې په نیغه لهجه کښې اووې ,,
دغه مخامخ خو زمونږ کور دے ـ ځۀ چې
ځو . زۀ آپا جان ته خپله وایم ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, فـريـده ! ګـوره بـيـا بـه مـاتـه قـاريـږي ،،

,, هسې بـه قـاريـږي ـ ـ ـ تـۀ هم ـ ـ ـ ډارنــې ـ ـ ـ راځـه ،،

فـريـد روان شو او پـه ورۀ نـيـغ ورنـنـوتـو ـ وفـا ئـې شاتـه وه

,, آپـا جـان ،،

,, وئ دا خـو مـې فـريـد بـچـے راغـے ـ راځـه بـچـے ,, عفـت ورتـه پـه مـيـنـه اووې ،،

,, آپـا جـان ! تـاسو وفـا زمـونـږ کـور تـه ولـې نـۀ راپـريـږدئ ،،

,, نـه بـچـے ! مـا خـو نـۀ ده مـنـع کـړې ،،

,, دا خـو وائـي چې مـاتـه مـې مـور وائـي چې د چـا کـورونـو تـه مـۀ ځـه،،

عفـت پـه خـنـدا شوه ,, خـو تـۀ خـو زمـا خـپـل بـچـے ئـې ـ ـ ـ تـۀ خـو مـې ورتـه نـۀ ئـې يـاد کـړے چې دومـره غـصه ئـې ،،

,, نـو وفـادې راځي آپـا جـان ؟ مـونـږ بـه د بـابـا جـان نـه سبق زده کـوو،، فـريـد خـوشحـال شو ـ

,, بـالـکـل دې ځـي بـچـے خـو هـوم ورک دلـتـه کـوئ ،،

,, ټـيـک ده آپـا جـان ،،

دواړه مـاشومـان بـهـر را اووتـل ـ وفـا فـريـد تـه داسې پـه عجـيـبـه سترګـو اوکـتـل ـ

,, ښۀ ده مـور مـې قـــــار نـۀ شوه ـ څومـره کـم عقـل ئـې،،

,, عقـل دې سـتـا اومـبـارک شي ـ زۀ کـم عقـل ښـۀ يـم ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

لــږ ساعت پس بـيـا دواړو د دنـيـا جهـان
خبـرې کـولـې ـ

o

,, بــابــا جانــه ! سبـا بـه وفـا هم زمـا
سره راځي ، مـا ورتـه سـتـاسو نـه وئـيل دي
،، فـريـد د کـاپـۍ پـه لـيکلو لـيکلو کښې
اووې ـ
,, ښهٔ ده کنه د بــابـا ځـانـه ! خـامخـا دې
راځي ،،
,, دا جينۍ خوچې زهٔ هم اوګورم چې تـهٔ
پـرې دومره مـئين ئـې،،
سکـيـنـې پـه مـيـنـه اووې ,, کـه خوښه مـې
شوه نــو ـ ـ ـ ـ ـ ،،
,, بــابــا جانـه ! ،، فـريـد پـه ګـيلـه من
انـداز ودود صېب تـه اوکـتل ـ
,, سکـيـنـې ! د مـاشومـانـو سره پـه خـيـال
خبـرې کـيـږي ،، ودود صېب د فـريـد د ګـيـلـې
جواب اوکړو ـ
,, بــابــا جانـه ! هغوي ډېـر غريـبـانـان دي
ـ خو وفـا ډېـره قـابـلـه ده ـ هغه پـورې
سکول کښې سبق وائـي ـ هغه هم څـلـورم
کـښې ده ،،
,, علم د چا مـيـراث نـهٔ دے بـچـے ـ هر
څوک ئـې حـاصلـولـے شي او پـکـار ده چې ددې
د ضرورت احساس د هر چـا سره وي ـ دا
يـوه ډېـره لـويـه او اهمه فـريـضه ده ،،
بـلـه ورځ فـريـد او وفـا دواړه د ودود
صېب خبـرو تـه غوږ نـاست وو ـ د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

سکینې خــــو دغــــــــه ښــــکلې شان مـــــاشومــــه
دومره خوښه شوه چې ځاریده ترې ـ
,, او هن! ،، ودود صېب وفا ته ډېرپه مینه او شفقت سره اووې ,, تهٔ هم ما ته بابا جان وایه ،،
,, ښه جي! ،،
,, ښهٔ جې نه ـ ـ ـ ښهٔ بابا جان ،،
,, ښهٔ بابا جان ،، د وفا په مخ مُسکا خوره شوه ـ
د ودود صېب او سکینې د بې کچه مینې سره خو د وفا زړهٔ دومره لوئې شو چې د اظهار نه بهر ، هغې غریبې دومره مینه چرته لیدلې وه ـ پلار به ئې ټوله ورځ په مزدورۍ تېره کړه او چې د ماښام به کور ته راغے نو ستړے ستومانه به ؤ ، روټۍ به ئې اوخوړه او اکثر به اودهٔ هم زر شو ـ مور به ئې ورسره خپله برخه ځار قربان کول خو دلته خو څهٔ بل جهان ؤ ـ دلته خو وفا د ټولو د سترګو داسې تور شوه چې که چرې یوه ورځ به رانغله نو سکینه به ورپسې پخپله تپوس ته لاړه ـ
د مینې د سندرې د اوریدو وخت هم اوس بدل شو ـ اوس په اوریدونکو کښې وفا هم شامله وه ، ودود صېب به ورسره د کورس کتابونه هم ډسکس کول او ورسره به د هغوي په نورو ډېرو خبرو کښې هم شامل ؤ ـ د مینې د سندرې د اوریدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـرمـائـش بـه د بـابـا جان نـه اوس د فـریـد نـه علاوه وفـا هم کـولـو ــ

،، د اغیـارو لـمسون نـهٔ مـنم
هـوښیـار یـم
زهٔ د خپـل چاپـېرچل تـل
نـوے سینګار یـم
د ژونـد هر یـو امـتحـان
لـره تـیار یـم ،،
زهٔ هېڅ کـلـه غـافـل نـهٔ یـمـه
بـېدار یـم
مـورې! ستـا د الاهو پـت
بـه پـالـمـه
زهٔ ډیـوه یـم تـورتـمونـه
ختـمـومـه

دواړه مـاشومـان د مـینـې سندرې تـه غـوږ غـوږ وو ــ
د دوئـې د کـورونـو سره نـیزدې ورکـوټـے غـونـدې مـېدان د دوئـې د لـوبـو د کـولـو ځـائـے ؤ ــ
د ګـڼ شمـېر مـاشومـانـو مشغـولا بـه اکـثـر د شفـیقـې د لاسه ورانـیده څـهٔ نـا څـهٔ لانـجه خو بـه ئـې جوړه کـړه ــ جهـګـړه بـه ئـې ډیـره پـه شوق کـولـه د خپـلـو ټـولـو همزولـو مـاشومـانـو سره بـه نـیغـیدو ــ لـستونـې بـه ئـې بـره کـړل او بـبـر بـه شو ــ
،، راځـه کـنـه کـه دومـره تـکـړه ئـې ،،
انـداز ئـې ټـول د لـوفـرانـو ؤ ، ګـو چې مـاشوم ؤ ــ
فـریـد بـه ورتـه اکـثـر اووې ،، شفـیـقـه ! تـهٔ د هـر چـا سره جهـګـړې ولـې کـوې ؟ ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, څه ، څه ،، هغۀ به داسې په فلمي
انداز کښې لاس پورته کړو ,, خپل کار
کوه ـ ـ ـ او زما نوم شفیقے دے ښه ـ
شفیق نه ،،
,, خپل نوم په خپله ورانوې ،،
,, څه ، څه ـ ـ ـ تاته دې چې پلار دا
کومې ښې ښې خبرې ښائي کنه ـ دا دې په
جیب کښې واچوه ـ د بدمعاشانو نومونه
وي هم داسې ,, شفیقے به داسې په سینه
کښې ډډ شو ـ
حال دا شو چې شفیقے به ؤ نو فرید به
د خپلو همزولو ماشومانو سره نۀ
لوبیدو ـ یو اړخ ته به کښېناستو ـ
وفا به هم اکثر لوبه پرېښوده ـ
شفیقي به په فخر سره وې ,, زما پلار
خو ما ته پخپله سیګرټ راکوي ،، او
داسې پیخه غوندې به ئې هم ورسره
اوکړه ـ
,, واخله بچے اولګوه دم ،،
شفیقے نن بیا د وفا سره خخ ؤ ـ
,, ګوره شفیقیه ! ما تاته هېڅ نۀ دي
وئیلي ښۀ ،، وفا به تېزه لهجه کښې
اووې ـ
,, تۀ ټګي کوې ،، شفیقے برند ؤ
,, ما کله ټګي کړې ده ؟ ،،
,, کوې ټګي ،،
فرید ئې مېنځ ته راغے ـ ,, پریږده
شفیقیه ! یو خو تۀ په وړه وړه خبره
لانجه جوړوې ،،
,, څه ، څه دا تۀ ډېر مُلا راغلے ئې ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

,, سمه دمه لوبه ستا د لاسه ورانه شي ،،
,, ښۀ ده کنه چې ورانیږي ،،
فرید ، وفا د لاس نه اونیوه ـ ,, راځه وفا ! پریږده ئې ،،
وفا په جک ترې نه خپل لاس خلاص کړو ـ
فرید حیران حیران ورته اوکتل ـ داسې کچه غوندې هم شو ـ
,, تاته پته نشته چې هلکان د جینکو لاسونه نۀ نیسي ،،
وفا اووې او د فرید د مخ رنګ سور غوندې شو ـ د خپلو همزولو په وړاندې د وفا په دې خبره د کچه کېدو وجه وه ، غصه وه یا که څۀ بله داسې جذبه چې فرید پرې خپله هم نۀ پوهېدو ـ
شفیقې په زوره زوره اوخندل ـ
,, ښه راځه ـ پریږده لوبې موبې ـ هوم ورک به اوکړو ،،
وفا په تېز نظر سره د شفیقې طرف ته اوکتل او روانه شوه ـ ماشوم فرید ته د وفا دغه خبره ډېره عجیبه غوندې ښکاریدلې وه ـ
,, وفا تۀ هم عجیبه ئې ـ د ټولو په وړاندې دې زۀ دومره کچه کړم ،،
وفا اووې ,, فریده ! مور مې وائې چې بده خبره وي ـ هلکان د جینکو لاسونه نۀ نیسي ،،
,, ما د هلته نه را روانولې ـ شفیقې درسره شر کولو ،، د فرید په لهجه کښې اوس هم ، هم هغه ګیله وه ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, خو خبرې خو په خولۀ کیږي کنه ــ په پښو لاسونو نه ،، وفا فرید ته اوکتل ــ
,, فریده ! د مور پلار خبره منلو کښې فائده وي تۀ دې د بابا او مور خبرې نۀ منې ؟ ،،
,, زۀ خو منم ،،
,, زۀ هم منم ــ داجي مې وائي چې د مشرانو ټولې خبرې د اولاد د فائدې دپاره وي ،،
,, بابا جان مې هم وائي ،،

o

د دیارلسو کالو دلاور خان په ایښې شوؤ مختلفو نخښو باندې صحیح صحیح ډزې کولې ــ سرور خان ډېر په فخر سره د خپل زوئے طرف ته کتل ــ
,, مالګینه ! دلاور خان یوه نخښه هم خطا نۀ کړه ــ ګورې ! ،،
مالګین د خوشامدئ نه د غاښونو نمائش اوکړو ــ ,, بالکل خان! آخر زوئے د چا دے ،،
,, هم ،، سرور خان په تکبر سره سر اوخوځولو ــ
,, خان ! ،، مالګین شیره شیره اووې
,, کشر خان ټول ستاسو په پل روان دے ــ خدائے ئې د نظره مۀ کړه ،،
سرور خان په زوره اوخندل ــ ,, لا خو تماشه کوه مالګینه ــ د دلاور خان د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خـانـۍ خـو بـه خـلـق مـثـالـونـه ورکـوي ـ بـس دغـه تـعـلـيـم دې هـم سـر تـه اورسـوي ،،
,, کـشـر خـان تـه د تـعـلـيـم څـۀ ضـرورت دے خـان ـ هـر څـۀ خـدائـے ورکـړي دي ،،
سـرور خـان بـيـا يـوه لـويـه قـهـقـهـه اوکـړه
,, دنـيـا ډېـره لـويـه ده مـالـګـيـنـه ! يـو ريـحـان آبـاد خـو نـۀ دے ـ دلاور خـان بـه اسـمـبـلـۍ کـښـې نـۀ کـښـيـنـي ؟ ،،
,, او خـان دا خـو ده ،،
,, خـانـي کـه دومـره اسـانـه وے نـو هـر لـلـو پـنـجـو بـه خـان وے ,,سـرور خـان پـه مـتـکـبـرانـه انـداز سـره اووې ,, زور غـواړي ، زور ـ ورشـه نـخـښـې بـيـا سـمـې کـړه ،،
دلاور خـان پـه بـلـه نـخـښـه شـسـت اخـسـتـو !

○

ودود صـېـب وار پـه وار د ريـحـان آبـاد د ټـولـو مـشـرانـو سـره لـيـدل کـتـل کـړي وو ـ هـغـۀ پـه قـلاره د هـغـوي پـه سـوچ ځـان پـوهـولـو ـ ودود صـېـب چـې دا اولـيـدل نـو کـافـي مـايـوسـه شـو چـې د هـغـوي پـه زړونـو او ذهـنـونـو د سـرور خـان رُعـب او دهـشـت خـور دے او هـېـڅ يـو کـس ښـکـاره خـبـره کـولـو تـه تـيـار نـۀ دے ـ هـغـوي غـېـر شـعـوري طـور د خـپـلـو حـقـونـو نـه دسـتـبـردار شـوي وو ـ ډېـر کـسـان داسـې وو چـې پـولـې پـټـې ئـې سـرور خـان جـبـراً لانـدې کـړي وو ، نـۀ څـۀ بـيـعـه ، نـۀ قـيـمـت ـ بـس د خـپـلـې بـرخـې نـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئـې فـارغ کـړي وو خـو خـولـې ئـې بـيـا هم بـنـد وې او چـا چـې لـږه سـاه اخسـتـه ، بـچ خـو هـغـوي هم نـه وو پـاتـې خـو دومـره ضـرور شـوي وو چـې سـرور خـان لـږې يـا ډېـرې پـيـسـې تـکـې ورکـړې وې او پـه چـا کـښـې چـې عـقـل او جـرأت ؤ، د هـغـوي زمـکـې سـلامـت وې دا بـيـلـه چـې سـرور خـان بـه وخـت پـه وخـت پـه مـخـتـلـفـو حـيـلـو بـهـانـو تـنـګـول راتـنـګـول ـ

پـه ريـحـان آبـاد کـښـې د تـعـلـيـم سـهـولـتـونـه تـقـريـبـاً پـه نـشـت وو ـ دا د ودود صـېـب دپـاره ډېـره د خـفـګـان خـبـره وه ـ هـغـه تـه ددې خـبـرې ښـه ادراک ؤ چـې د ظـلـم تـيـارې د تـعـلـيـم رڼـا تـه نـه تـېـنـګـيـږي ـ ودود صـېـب د کـلـي پـه لـويـه حـجـره کـښـې د عـلاقـې د مـشـرانـو سـره نـاسـت ؤ ـ زلـمـي هم نـاسـت وو ـ

,, لالا دا څـومـره د فـکـر خـبـره ده چـې د ريـحـان آبـاد خـلـق د تـعـلـيـم د حـاصـلـولـو څـه خـاص سـهـولـت نـه لـري ،، ودود صـېـب اووې

,,بـس د خـدايـه ده ـ څـه اوکـړو ،، يـو مـشـر سـطـحي شـان اووې ـ انـداز ئـې د ځـان د خـلاصـولـو ؤ ـ

,, د خـدايـه خـوبـالـکـل نـه ده لالا،، ودود صـېـب ورتـه پـه غـور اوکـتـل

,, زمـونـږ خـپـلـه بـې غـوري ده ـ زمـونـږ خـپـل غـفـلـت دے ـ زمـونـږ بـچـي پـه تـپـو رالـوئـيـږي او مـونـږ ئـې هـډو احـسـاس نـه لـرو ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, د قسمت تقدیر خبره ده ،، یو بل مشر اووې ,, د چا په قسمت کښې ئې چې لیکلي وي هغوي به اووائي سبق ،،
,, ډیر ښۀ کاکا ،، ودود صېب په افسوس سره اوخندل ,, دنیا د سپوږمۍ نه هم مخکښې تېره شوه او ستاسو که په قسمت کښې وي نو ورخیژئ به که خیر وي ،،
,, تۀ د قسمت نه منکر ئې ؟ ،،
,, بالکل نه ،، ودود صېب په صفا لهجه کښې اووې ,, تاسو خپل ځانونه ولې غولوئ ـ زۀ د قسمت نه نۀ یم منکر خو تاسو د حکمت او محنت نه ضرور انکاري یئ ـ قرآن عظیم کښې دي چې الله پاک د چا د ذرې هومره حق تلفي هم نۀ کوي ـ تاسو اول خپل ځانونه حقدار خو ثابت کړئ ـ ایماندارانه کوشش خو اوکړئ ـ ـ ـ ـ ـ ،، ودود صېب یو ساعت ته غلے شو ـ په ټولو ئې نظر واچوۀ ، د زلمو طرف ته ئې اوکتل او بیا ګویا شو ,,قرآن پاک عظیم الشان کښې دي ـ الله پاک فرمائي چې د چا سره د خپل حالت د بدلولو خیال نۀ وي ، څوک چې د خپل حالت د بدلولو دپاره کوشش نۀ کوي ـ د هغوي حالت نۀ بدلیږي ـ ستاسو خوښه ده ـ مونږ خو د پستۍ او زوال په لور روان یُوو،،
,, د سرور خان چې نۀ وي خوښه نو دلته نۀ سکول جوړیدے شي او نۀ کالج ،، یو زلمي په اوچت اواز سره اووې نو ډیر مخونه ور واؤړیدل ـ یو مشر ورته

(c) ketabton.com: The Digital Library

په غصه کښې اووې ,, بې ادبه ! تاته پته نشته چې مشران کله خبرې کوي نو کشران غلي ناست وي ،،
ودود صېب مسکے شو ,, کاکا ! د مشرانو خو هم فرض جوړيږي کنه چې خپلو کشرانو ته د هغوي بنيادي حقونه اورسوي چې پکښې يو تعليم هم دے ! ،،
کاکا هېڅ اونۀ وې ـ ودود صېب ترې تپوس اوکړو ,, کاکا ! دا جوړ ستاسو زوئے دے ؟ ،،
, او ،، کاکا لا اوس هم خپل سټېشن ته نۀ ؤ راغلے ـ
,, سرور خان ته به په جرګه ورشو ،،
ودود صېب د ټولو طرف ته اوکتل ,, سـرور خان هم ددې علاقې مشر دے ستاسو په شان
د هغوي خو زمونږ سره د مرستې حق جوړيږي ،،
ودود صېب نورې ډېرې خبرې اوکړې خو ويريدلي زړونه د خوزيدلو پوزيشن کښې نۀ وو ـ
ودود صېب د ريحان آباد د خلقو حالت ته فکر مند ؤ ـ

o

د ګرمۍ چهټيانې ختمې تيرې شوې ـ فريد او وفا خو هډو خبر نۀ شول ـ
,, مونږ به سبا نه بله ورځ کلي ته ځو ،، فريد اووې ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وفـا د مخ بـلا ډېـر رنـګونـه يـو دم تـت
شـول ــ داسې زړۀ نـيـولـي زړۀ نـيـولـي ئـې
اووې ,, سبـا نـه بـلـه ورځ ؟ ،،
,, او ــ ــ ــ ــ ،،
وفـا پـه کـتـاب بـانـدې غېر ارادي طور
خـپلـه ګـوتـه تـاوؤلـه راتـاوؤلـه
,, فـريـده ! تـه خـوشحال ئـې چې کـلـي تـه
ځې ؟ ،،
,, خـوشحـال يـم هم او نـه هم يـم ،،
,, دا خـو دوه خبـرې دي ،،
,, او کـنـه ــ هم دوه خبـرې دي ــ خـپـل
کـلـي تـه ځـم او هـلـتـه بـه بـيـا سکـول تـه ځـم
نـو خـوشحـال يـم او خفـه ځـکـه يـم چې ستـا
پـه شـان ښـۀ مـلـګـرے مې څـوک هم نـشـتـه ــ
مـلـګـري مې ډېـر دي ، هغـوي هم ډېـر ښـۀ دي
خـو پـه تـا پـسې مې د اوس نـه زړۀ خفـه دے
،،
,, بـابـا جـان څـۀ وائـي فـريـده ! چې بـيـا
بـه راځـو ؟ ،،
,, پـتـه نـشـتـه ،، د فـريـد لـهـجـه داسې فـکـر
مـنـده شـان وه ,, خـو تـۀ هم راځـه کـنـه
زمـونږ سره ــ هـلـتـه بـه سکـول وائـې دلـتـه
خـو سکـول هم ټـول ړنـګ پـنـګ دے ،،
,, داسې چرتـه کېـدے شـي ،،
,, ولـې نـه شـي کېـدے ؟ ،،
,, زۀ پــــه خـپلـه خـــوښه خـــو نـۀ شم تـلـے
ــ داجي مې کـه راتـه اووائـي نـو ــ ــ ــ
،، وفـا داسې پـه سـوچ سوچ کـښې اووې ,,
خـو ګـرانـه ده ــ ګـل کـلـے ډېـر لـرې دے !
،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, څۀ لـرې دے ،، فـريـد اووې ,, نـيـمـه ګـهـنـټـه مـزل هم نـۀ دے ټـول،،
دوارړه مـاشـومـان پـه يـو بـل پـسې خفـه وو خو دا يـوه داسې نـاګـزيـره مـرحلـه وه چې بـنـد ئې ورتـه نـۀ شو وهلے ـ ـ ـ
نـن د ودود صېب سره د دوارړو نـشست د نـور کـلـه پـه نـسبـت ډېـر زيـات اوږد ؤ ـ
ودود صېب د هغـوي پـه جذبـاتـو پـوهېدو ـ
وفـا اووې ,, بـابـا جانـه ! تـاسو بـه لاړ شئ او مـا بـه هيـره کـړئ ،،
ودود صېب ورتـه ډېـر پـه مـيـنـه او شفـقـت اوکـتـل ,, نـه نـه ـ ـ ـ زۀ بـه خـپـلـه وفـا لُـور هيـروم ؟ تـاتـه ښکـاري داسې ؟ ،،
ودود صېب د هغې پـه خفـګـان پـوهېدو ,, زمـا خـو بـه مې وفـا لُـور ډېـره يـاديـږي خـو کـه تـا مـونـږ هيـر کـړو نـو بـيـا ؟ ،،
د وفـا پـه مخ د يـقـيـن نـه ډکـه مُسکـا خـوره شوه ـ څۀ ئې اونـۀ وې خـو پـه هغـه مُسکـا کـښې داسې يـو چيـلـنـج غـونـډې ضرور ؤ ـ لـکـه د خـامـوشۍ پـه ژبـه ئې وئـيـل چې ,, ګـورو چې څوک بـه څوک يـاد سـاتـي ،،
سکـيـنـې ښکـل کـړه ,, زمـا لُـور خـو زمـا د سـتـرګـو تـور ده ،،
,, تـاسو بـه بـيـا کـلـه راځئ ؟ ،، وفـا تـپـوس اوکـړو
,, د سکـولـونـو پـه ټـولـو چـهـټـيـانـو کـښې بـه مـونـږ دلـتـه راځـو ـ ريـحـان آبـاد تـه ـ ټـيـک ده ،، ودود صېب ورتـه پـه مـيـنـه اووې ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ټـولـو چـهـټـيـانـو کـښې ؟،، د وفـا پـه مـخ د خـوشحـالـۍ رنـګـونـه اوغـوړيـدل
,, او ـــ ـــ ـــ ټـولـو چـهـټـيـانـو کـښې ،،
,, د اتـوار پـه ورځ خـو هم چـهـټـي وي ،،
وفـا جـوړ وريـاد کـړل او وضاحت ئـې تـرې اوغـوښـتـو او ودود صيېب بـې واره او بـې اختـيـاره اوخـنـدل ,, زمـا ځُـور ډيـره هوښيـاره ده ـــ هم م م م ـــ ـــ ـــ ـــ ځـه ښـۀ ده د اتـوار پـه ورځ بـه هم راځـو خـو د کـلـه کـلـه غيېر حـاضرۍ بـه راتـه پـکـښې بـخـښـنـه وي ,, ـــ ـــ ـــ ـــ ټـيـک ده ؟ ،،
,, ټـيـک ده ،، وفـا خـوشحـالـه شـوه ـــ
,, بـابـا جـانـه ! وفـا دې هم زمـونـږ سره لاړه شي کـنـه ، هـلـتـه بـه سبـق وائـي ،،
,, خـبـره خـو ښـۀ ده ،، ودود صيېب د وفـا طرف تـه اوکـتـل ـــ د هـغې پـه سـتـرګـو کـښې هم د تـلـو خـواهش ځـلـيـدو ـــ
,, زۀ بـه د ارسلا جـان سره اوګـورم ،،
وفـا او فـريـد يـو بـل تـه اوکـتـل ـــ سـتـرګـې ئـې لـکـه د ډيـوۀ اوځـلـيـدې ـــ مـاښـام ودود صيېب د وفـا د پـلار سره اوکـتـل ـــ
,, ارسلا جـانـه ! پـه دې درې مـيـاشـتـو کـښې مـونـږ د وفـا د مـيـنـې دومـره امـوخـتـه شـو چې اوس روان يُـو نـو داسې راتـه مـحسوسيـږي لـکـه چې دلـتـه رانـه خـپـلـه سـکـه ځُـور پـاتـې کـيـږي ـــ سـکـيـنـه هم ډيـره خـفـه ده ـــ خـبـره څـۀ عجـيـبـه غـونـدې ده خـو دا مـيـنـه هم څـۀ ډيـر عجـيـبـه شـے دے کـه سـتـاسـو خـوښـه وي نـو زمـونـږ سره راځـئ ـــ کـورونـه زمـونـږ دوه دي ، هيڅ تـکـلـيـف نـشـتـه ـــ څـۀ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي بـس يـو كـور مې د وفـا لـُور شـو ـ د سبق وئـيــــلــــو اسانـي بـه هم ورتـه ډېـره وي ، ستـاسـو د كـار روزګـار بـنـدوبـست بـه هم خـدائـے اوكـړي،،
د ارسلا جـان پـه مـخ د ودود صېب د مـيـنـې او پـېـرزوئـنـې ردعمـل پـه يـوې ښكـلـې مُسكـا كـښې ځـلـيـدو ـ ,, ودود صېب سـتـاسـو ډېـره مـنـنـه ـ زۀ سـتـاسـو اخـلاص تـه رسـم ، زۀ ګـورم پـه دې درې مـيـاشـتـو كـښې وفـا سـتـاسـو نـه ډېـر څـۀ زده كـړل ، زۀ پـرې خـوشـحـالـه يـم ـ د وفـا تـعـلـيـم هم زمـا رمـان دے خـو ـ ـ ـ ـ دا فـېـصلـه كـول مـاتـه ډېـره ګـرانـه ده ،،
,, زۀ پـوهـيـږم ،، ودود صېب اووې ,, تـاسـو تـه چې كـمـه خـبـره مـا اوكـړه هغـه سـتـاسـو دپـاره زمـا نـن هم ده او سـبـا هم ده ـ وفـا ډېـره قـابـلـه مـاشـومـه ده ـ د سبق خـيـال ئـې خـامـخـا اوسـاتـئ ،،
,, پـه مـونـږ خـو پـه تـيـارو تـېـره شـوه ـ ـ ـ ،، ارسلا جـان اووې ,, د دوي سـبـا ورځ خـو چې روښـانـه وي ـ سـتـاسـو ډېـره مـنـنـه ودود صېب ! ،،
,, ښـه ده ارسلا جـانـه ! ،، ودود صېب پـاسـيـدو كـښې اووې ـ ,,سـبـا بـه مـونـږ روانـيـږو ـ سحر بـه تـۀ كـار تـه تـلـے ئـې نـو اجـازت د اوس نـه راكـړه ،،
,, سـبـا جـمـعـه ده ،، ارسلا جـان مُسكـے شـو ,, زۀ بـه يـم ، چـهـټـي ده د كـار ،،
,, څـه ښـۀ شـوه د الله پـه امـان ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ورلـو سامـان پـه ګـاډي کښې کیښودے شو
ـ سکینـه عفـت تـه کـور تـه ورغلـه او مخـه
ښـه ئـې تـرې واخستـه ـ وفـا ئـې ښکل کـړه
او اجـازت ئـې تـرې واخستـو ، فـریـد ورسره
ؤ ، ودود صېب آخـر کښې د ارسلا جـان سره
بـېره ګـړه اوکـړه او ګـاډي کښې کښینـاستـو
ـ
تـر دلـتـه پـورې خـو حـالات ټـیـک ټـاک وو خـو
چې کـلـه ګـاډے پـه روانـیـدو شـو نـو کـار
خراب شـو ـ وفـا پـه ژړا شـوه ـ ودود صېب
د ګـاډي نـه راکـوز شـو ,, ولـې ولـې ! وفـا
لـورې ـ ـ ـ بـده خبـره ده بـچـے مـــونـږ بـه
راځـو کـنـه ـ مـونـږ بـه ولـې نـه راځـو چـې
زمـونـږ وفـا لـُـور دلـتـه
ده ،،
,, زۀ ستـاسو نـه خفـه یم بـابـا جـانـه ،،
وفـا پـه سلـګـو سلـګـو کښې اووې ـ
ودودصېب د وفـا د مخ نـه اوښکې پـاکـې
کـړې ـ ,, قـصور خـو مـې راتـه اوښایـه کـنـه
د بـابـا ځـانـه ،،
وفـا هېڅ نـۀ وې ، د هغې سلـګـو خبـرې
کـولـې ، ودود صېب د ارسلا جـان طرف تـه
اوکـتـل ,, یـره وروره ! دا سوال مـې
اومـنـه ، څـو ورځـو تـه دې وفـا زمـونـږ سره
لاړه شي ، چـهـټـیـانـې هسې هـم لا درې ورځـې
شتـه دي ـ اتـوار تـه بـه ئـې زۀ د ځـان
سره راولـم ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

ارسلا جـان خنـدل ,, وفـا بـچی ! تـا خـو دې
د بـابـا جـا ن دپـاره مـونـږ هم پـرېـښودو
،،
خـو د وفـا سلـګۍ چـرتـه قـراريـدې ـــ
,, ښۀ ده ودود صېب لاړه دې شي درسره ـــ
واقـعي ده د مـينـې د زور هېڅوک نـۀ وي
،،
,, ټـيک شوه وفـا لـورې ،، ودود صېب د
وفـا طـرف تـه اوکـتـل ـــ ,,اوس خـو اوخـانـده
،، خـو وفـا د سـتـرګـو نـه خـپـل لاس نـه اخـوا
کـولـو ـــ بـيـا ئـې مـنـډه کـړه او خـپـل داجـي
تـه ورتـر غـاړه وتـه ـــ
,, ورشه بـچـے خـپـل سامـان دې راواخـلـه
،،
,, نـه ، نـه ورورره ـــ هېڅ حـاجـت نـشـتـه ،،
ودود صېب ارسلا جـان مـنـع کـړو ـــ ,, وفـا
بـچی مـې خـپـل کـور تـه ځـي ـــ د خـپـل بـابـا
جـان کـور تـه ـــ د وفـا لُـور دپـاره مـې هر
څـۀ ډېـر دي ـــ راځـه بـچـے ،،
,, بـابـا جـانـه ! زۀ مـې د مـور نـه اجـازت
اخـلـم ،،
,, ضـرور بـچـے ـــ ـــ ـــ شـابـه ،،
ارسلا جـان خـنـديـدو ,, کـلـه کـلـه خـو بـنـده
حـيـران شي ،،
ودود صېب اووې ,, ارسلا جـانـه ! ژونـد
ډېـر ښـائـسـتـه دے ـــ بس خـو کـه لـږ پـه
ښـائـسـتـه نـظـر ئـې اوګـورو ،،

o

(c) ketabton.com: The Digital Library

وفـا تـه خو ګل کـلـي کښې جوړ د مـيـنـې يـوه
بـلـه دنـيـا پـه انـتـظار وه لـوئـې واړۀ تـرې
ځـاريـدل ـ د فـريـد نـيـا نـيـکـۀ خو لـکـه چې
خـپـل ورک ځـۀ مـونـدلـي وو ـ د وفـا پـه
نـازولـو ستړي کـېـدل نـه ـ وفـا دا هر ځـۀ
لـيـدل او مـحسوسول ـ
فـريـد خـو د وفـا پـه مـېـلـمسـتـيـا کـښې سم
لـېونـے شوے ؤ ـ وفـا بـه چې کـلـه د ځـۀ
خوړلـو ځښلـو نـه لاس اونـيـوؤ نـو د فـريـد
جنګونـه بـه شروع شول ,, ولـې ولـې ؟ دا
ولـې نـۀ خـورې ،، دا ولـې نـۀ خـورې، دا
ولـې نـۀ څښې ؟ ،،
وفـا بـه ورتـه مـسکې شوه ,, فـريـده ! تـۀ
هم کـنـه ـ پـوره لـېونـے ئـې،،
,, لـېونـے ښۀ يـم ـ هم ـ ـ ـ دا اوخـوره
،،
فـريـد خـو د هـوا پـه اوګـو سور ؤ ـ پـه
دوؤ ورځـو کـښې ئـې ټـول ګل کـلـے وفـا تـه
اوښـودلـوـ چـهـټـيـانـې وې نـو وفـا سبـاؤن
سکول د بـهـر بـهـر نـه اوکـتـو ـ فـريـد بـه
ورتـه د سکول، اُستـاذانـو او سبق ټـولـې
قـيـصې کـولـې ـ د وفـا تـر هر ځۀ نـه زيـات
د فـريـد د نـيـا نـيـکـۀ د ختـو لُـوټـو نـه جوړ
سـاده غـونـدې کـور خـوښ شو ـ سکـيـنـې خـپـلـې
مـور تـه اووې ,, مـورې وفـا دې خـوښه شوه
؟ ،،
د سکـيـنـې پـه لـهـجه کـښې د مـسـتـقـبـل خـوبـونـه
او رنـګونـه انـغـاړلـي وو ـ خـو مـاشومـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وفـا خـو تـرې صرف د لـفظونـو تـر حده معنٰی اخستـے شوه ، ایـلـه غونـدې مـسکـی شوه ــ د سکـینـې مـور پـه میـنـه وفـا تـه اوکـتـل ، پـه سر ئـې ورتـه لاس راښکل ,, د وفـا بـچی خـو مـې هـډو ثـانـي نـشتـه ،، بـیـا ئـې ښکل کـړه ,, خـدائـے دې د بـد نـظر نـه اوساتـه ،،

مـــــاښـــام ودود صېب خـبـره راواچـولـه ,, وفـا لـورې ! سبـا بـه کـه خـېر وې ریـحـان آبـاد تـه ځـو ــ ــ ــ ،،

,, زۀ خـو نـۀ ځـم ،، د ټـولـو نـازولـې وفـا نـاز اوکـړو ــ

,, ان هـں ،، ودود صېب پـه مـسکـا مـسکـا کـښې پـه حـیـرانـتـیـا سره د وفـا طرف تـه اوکـتـل ,, چـهـټـیـانـې خـتـمـې شوې لـورې ــ اوس بـه تـۀ سکـول تـه ځـې ، سبق بـه وائـې ــ تـلـۀ خـو بـه غـواړې ریـحـان آبـاد تـه ،، وفـا تـه هـم د ودود صېب دغـه انـداز خـونـد ورکـړو ــ مـسکـی شوه خـو د هـغـې د ځـۀ وئـیـلـو نـه وړانـدې فـریـد اووې ,, بـابـا جـانـه ! وفـا وائـي چـې زۀ چـې سبـاؤن سکـول اوګـورم نـو بـیـا بـه ځـم ،،

ودود صېب ډېـــــر پـــــــه مـیـنـه دواړو مـــــاشومــــانـــو تـه کـتـل ــ سکـیـنـې اوخـنـدل ــ ,, لـښکـر درتـه ښۀ پـه صلاح مـخ تـه ولاړ دے ــ یـوه ورځ ده خـېـردے سبـاؤن سکـول خـو دې اوګـورې ــ دومـره راغـلـې ده ،،

ودود صېب ډېـر پـه مـیـنـه اووې ,, زمـا خـو پـرې هـډو د تـلـو زړۀ نـۀ کـیـږي خـو سکـول

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئـې دے او بـل ارسلا جان تــه هم بـې ژبـې کـیږم ــ خـېر چـې د وفــا لُـور فـرمـائـش مـې دے نـو غـورځـولـے ئـې هم نـهٔ شم ښـهٔ ده ــ څـنګـه چـې د لـښکـر خـوښـه وي ،،
فـریـد او وفــا یــو بـل تــه پــه ځـلـیـدلـو سـتـرګـو اوکـتـل ــ دواړه مــاشـومــان خـوشـحـال شـول ــ
پــه سـبـاؤن سـکـول کـښـې تـېـریـدونـکـې هـره لـمـحـه دو فــا پــه زړهٔ او ذهـن نـقـش کـیـده ــ ودود صـېـب د خـپـل ټـول سـټـاف سـره د وفــا پـېـژنـدګـلـو اوکـړه ــ ټـولـو ورتـه تـود هـرکـلـے ووې ــ وفــا مـحسوس کـړه چـې د ریـحـان آبــاد د سـکـول او د سـبــاؤن سـکـول پــه مــاحـول ، د اسـتـاذانـو پــه رویـو او پـېـرزوئـیـنـو کـښـې فـرق دے ــ ډېـر زیـات فـرق ــ وفــا دلـتـه یــو طـلـسـم مـحسوسـولـو ــ خـبـرې ډېـرې وې خـو مـاشـوم ذهـن ئـې بــاریـکـیـو تـه رسـائـي نـهٔ لـرلـه ــ
,, د مـیـنـې سـنـدره ،، وفــا د ودود صـېـب نـه ډېـر وارې اوریـدلـې وه خـو دلـتـه ئـې اثـر څـو چـنـده سـېـوا ؤ ــ یــوه یــوه مـصـرعـه بـه ټـول کـلاس د ودود صـېـب پـسـې پــه هم هـغـه انـداز او آهـنـګ کـښـې تـکـرارولـه وفــا هم پــه هـغـه مـاشـومــانـو کـښـې شـامـلـه وه ــ

,, وخـتـه ! پــوئـې پـه
بــاریـکـیـو د حـکـمـت یـم
ځـان ځـانـي نـهٔ لـرم ټـول
وحـدت وحـدت یـم
خـاص او عـام لــره پـېـغـام
د مـحـبـت یـم ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــو را اوګــوره يــو رُعب
يـم او طـاقـت يـم
دغـه شـان مـې نـن دنـيـا
وتــه ښـايـمـه
زۀ ډيـوه يـم ، تـورتـمـونـه
ختـمـومـه

o

ريـحـان آبـا تـه د روانـيـدو پـه وخت وفـا بـيـخي غلـې غلـې وه ــ ودود صيب د وفـا دپـاره بـلا ډيـر شـاپـنګ کـړے ؤ ــ سکيـنـې ښکل کـړه ,, زمـا وفـا خـو بـه مـا هيـروي نـه ؟ ،،
وفـا سکيـنـې تـه پـه ژور نـظر اوکـتـل او ډيـر پـه سنـجيـدګـۍ سره ئـې سر پـه نـفـي کښـې اوخوځـولـو ــ فـريـد او وفـا يـو بـل تـه ددې لـمحې خفـګـان پـه لـفظـونـو کـښې ځرګـنـدولـے نـۀ شـو ــ مـاشـومـان وو ددې خفـګـان د بـنـيـاد ادراک ئـې کـلـه لـرلـے شو ــ بـهـر حـال چې هر څۀ وو، څـو چې ودود صيب ګـاډي کښې نـاست نـۀ ؤ دواړو خپـلـو کـښې څۀ پـټـې پـټـې خـبـرې کـولـې ــ
,, راځـه بـچـے ،، ودود صيب د مـوټـر دروازه بـيـرتـه کـړه ــ
وفـا پـه خـامـوشۍ سره پـه خپـل ځـائـے ولاړه وه ــ ودود صيب مـاشـوم خـو نـۀ ؤ چې د هغې پـه مـعصومـوتـاثـراتـو رسيـدل نـه ــ فـريـد تـه ئـې اوکـتـل ــ د هغۀ پـه مخ هـم

(c) ketabton.com: The Digital Library

څۀ خبره څلیده ـ ودود صېب بې اختیاره مسکے شو ـ وفا ته ئې اوکتل ـ
,, وایه لُورې څۀ حکم دے ؟ ،،
,, بابا جانه فرید دې هم راځي کنه ،،
وفا په معصومیت سره ووې ـ ,, تاسو خو هسې هم واپس راځئ ،،
سکینې اوخندل ,, لښکر بیا په صلاح دے ،،
ودود صېب سکینې ته اوکتل او مسکے شو ـ ,, لښکر بې تا کله پوره دے ـ سر خېله خو ئې هم تۀ ئې ـ تۀ هم راځه ،،
ودود صېب دې خبرې ته حېران ؤ ـ وفا او فرید به هره خبره ورسره ښۀ زړۀ وره او په ملګرتیا کوله خو دلته زړۀ نیولي وو ـ په ژور نظر ئې دواړو ته اوکتل ، خوشحالي ئې په مخونو څلیده ـ دغه لمحه کښې ئې ورته بې اختیاره د زړۀ نه دعا اووته ـ بې لفظونو خو لا محدوده دعا ـ ودود صېب خپله هم پوئې نۀ شو چې په دغه لمحه کښې ئې ددې ماشومانو دپاره د خپل خدائے نه څۀ اوغوښتل ـ بس خو خپل اندرون کښې ئې یوه رڼا شان محسوس کړه او د هغې رڼا په غېږ کښې ئې بې واره او بې اختیاره د خپل زړۀ کچکول کېښودو ـ
څۀ ساعت پس لښکر ریحان آباد ته روان ؤ ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

د ودود صېب په کور کښې يو بل ګل اوغوړيدو ـ يوه ماشومه کور ته راغله ـ نوم ورله فريد خوښ کړو ـ ,, امبر ،، خوشحال خو ټول وو خو فريد خو جوړ په هوا ګرځيدو ـ امبر به ئې د زړۀ نه نۀ جدا کوله ـ د پيريانو په ژبه کښې به ئې ورسره خبرې کولې ، اکړم بګړم به ئې ورته وئيل ـ سکينې به ودود صېب ته وئيل ,, ژنے خو ستاسو نه هم زيات دے ،،

ودود صېب به اوخندل ,, ژنے دے کنه ،،

امبر خړپوسې وهلې ، پل ئې اخستو ، خبرې ئې زده کولې او مور پلار او ورور ئې د خوشحالئ نه ورته په جامو کښې نۀ ځائيدل ـ

ودود صېب به وئيل ,, مينه په دې دنيا جنتي شان لمحې زيږوي او کرکه کينه د سم دم وخت نه عذاب جوړوي ،،

امبر خبرې زده کړې نو د ګل لالا ، ګل لالا په وئيلو خو ئې هډو خولۀ نۀ ستړې کېده او ګل لالا خو ئې ترې بس ځاريدو او ځاريدو ـ فريد ته به چې کله مور د نظر ماتي دپاره سپېلني دودول نو تنګ به شو ، زړۀ به ئې را ډوبېدو ـ ,, مورې بس کړه کنه ،، فريد به التجا شان اوکړه خو اوس چې په امبر به ئې کله بې کچه مينه راغله نو پخپله به ئې د سپېلنو نه ډډوزه پورته کړه او ښۀ به ئې ورته لوګے کړل ـ سکينې به ورته په مينه او حيرانئ سره کتل ـ ,,

(c) ketabton.com: The Digital Library

يـا خدايـه ! دا هغه فريـد دے چې د لـوګـي
نـه بـه يـو دم تـنګ شو او اوس ئـې د امـبـر
دپـاره پـه لـوګـو کښې سر ور دنـنـه کړے وي
، پـوکـوي ئـې ، دودوي ئـې ـ ـ ـ ـ ،،
،، بـس دے مـات شو نـظر ئـې ،، سکيـنې بـه
ورتـه اووئـيـل ـ
،، لا چرتـه مـات دے ،، فـريـد بـه هـوشيـارې
سترګې ورپـورتـه کړې، ويـښتـو کښې بـه ئـې
د سپـېلـنـو سوزيـدلـي سپـنې ، خسنې انـختـي
وو ـ د ځـان فـکـر بـه ورسره کـلـه ؤ ،،
سم ئـې ورتـه سوزوم،،

o

فـريـد د ودود صېب سره خوا کښې نـاست ؤ
ـ امـبـر د پـرپـرکـيـو پـه شان پـه کـور کښې
الـوتـه را الـوتـه ـ فـريـد اووې ،، بـابـا
جانـه ! دا ولـې ؟ زمـاخو يـوه لـحظه هم د
امـبـر د لـيـدو نـه بـغېر نـهٔ تـيـريـږي ـ ،،
ودود صېب ئـې ډېـر پـه شفـقـت پـه سر لاس
راښکـل ،، تـاتـه لـوئـے خدائـے ډېـر څهٔ عطا
کړي بـچے ـ تـاتـه ئـې مـيـنـه دربـخښلـې ده ـ
،،
فـريـد څو شېبې غلـے ؤ ، بـيـا ئـې اووې ،،
خو بـابـا جانـه ! مـا تـه داسې مـحسوسيـږي
چې زمـا ستـاسو نـــــه هــــم زيــــاتـــــه د
امـــبـر سره
مـيـنـه ده ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ودود صېب ورته مسکے شو ,, خور دې ده کنه او بیا درنه کشره هم ده نو مینه خو به دې ورسره خامخا وي ،،

,, بابا جانه ! پته نشته چې ولې ، خو زۀ کله کله اوویرېږم ،، فرید داسې څۀ ورکه ورکه غوندې لهجه کښې اووې ـ

,, ام هم ـ ـ ـ ـ ،، ودود صېب ورته داسې د سر زنش کولو په انداز کښې اوکتل ,, دا ستا د ویرو او اندېښنو عمر دے؟ ،، ودود صېب څۀ ساعت ډېر په ژور نظر فرید ته کتل بیا ګویا شو ,, اندېښنو ته هېڅ کله خپل زړۀ کښې ځائے مۀ ورکوه دا د یقین جرړې کمزورې کوي ـ ،،

,, پته نشته چې ولې ؟ ،، د فرید لهجه بیخي بدله وه ـ د ماشومتوب د عمر د ناپختګۍ شائبه هم پکښې نۀ وه ـ ودود صېب به د فرید د مختلفو کېفیتونو د ذهن او سوچ د ارتقائي عمل جاج ډېر په ژوره اخستو خو نن دا بیخي نوے احساس ؤ چې د فرید په دې خبره ورته شوے ؤ ـ ودود صېب د مینې د انتها سره تعلق لرونکو د داسې کېفیتونو د اثر انګېزۍاو محرکاتو ادراک لرلو خو د فرید خو لا دومره پوخ عمر نۀ ؤ چې ـ ـ ـ ـ ودود صېب ورته په ځیر اوکتل او ورته مسکے شو ـ ,, شېطان د انسان ډېر د نیزدې دشمن دے د بابا ځانه ! خپل سوچ همېشه مسلمان ساته ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, مسلمان سوچ څنګه وي ؟ ،، فريد تپوس اوکړو
,, په لوئے خدائے کامل يقين او په هر حال کښې صبر او شکر ـ دغه د مسلمان سوچ بنياد دے ،، ودود صېب فريد ته ډېر په غور کتل ـ
فريد څۀ شيبې ښۀ ورغلے ، غلے ؤ بيا ئې ودود صېب ته سترګې ورپورته کړې او مُسکے شو اوس ئې په مخ بې آرامي نۀ محسوسېده ـ
,, بابا جانه ! انسان ډېر کمزورے دے کنه ؟ ،،
ودود صېب فريد ځان ته راجوخت کړو ,, کمزورے هم او نيمګړے هم ـ پوره او قادر صرف د الله ذات دے ،،
فريد غلے ؤ ، ودود صېب هم هغسې هغه خپل ځان ته جوخت کړے ؤ ـ په سر ئې ورته لاس راښکو ,, الله پاک د زړونو په واړه سوداګانو، په ذهنونو سوچونو خبردار دے ـ لوئے الله د ښائسته زړونو ملګرتيا کوي ـ ـ ـ همېشه ! ،،
د فريد سترګې اوځليدې او د ودود صېب د غاړې نه ئې لاسونه تاؤ کړل ـ ,, تاسو چې ماته کله هم په سر لاس کېږدئ نو زۀ څۀ ډېر عجيبه او خوشحالوونکے غوندې سکون محسوسوم بابا جانه ! ،،
,, بالکل بچے ! ځنې خبرې د فطرت او روحانيت سره ډېر زيات ژور تړون لري ـ چا ته په سر د شفقت او مينې لاس

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېښودل ډېر لوئے نفسياتي اثر لري ـ
مثبت اثر ـ شوريدګي کموي ، د هيجان
او ذهني منفي شدتونو زور ماتوي ،،
فريد ډېر په غور سره د ودود صېب خبره
اوريده ـ ,, هم دغسې په اوګه ټپول هم
سړي ته غرونه غرونه ډاډ بخښي ، زړهٔ
ور کوي ئې ، پالوان ترې جوړوي ـ ـ ـ
ـ ،،
فريد ډېر په انهماک سره ودود صېب ته
غوږ غوږ ؤ ، ودود صېب ورته ډېر په
مينه مسکے شو ـ
,, او بيا پلار خو هسې هم د سر سېورے
وي ـ د تاؤ په سېوري وس کله رسي ،،
ودود صېب بيا خپل لاسونه فريد
ته واکړل او فريد ئې بيا د
غاړې نه لاسونه تاؤ کړل ـ

د لکچر نه پس د معمول مطابق د
سوالونو جوابونو سلسله جاري وه ـ
,, کښېنه بچے ـ ويري ګُډ ،، ودود صېب
اووې ,, ستا تپوس ډېر اهم دے ـ اصل
خبره دا ده چې پښتانهٔ په مجموعي
حېثيت د حقيقت نه ډېر لرې پاتې شوي
دي ـ جذباتي دومره دي چې عقلونه ئې
په ګردونو کښې پټ دي او جذبات هم کوم
جذبات؟ لېوني جذبات ـ ـ ـ پښتون
اکثر له خپله تاوه اور اخستے دے ـ
تاسو کله سوچ کړے چې نن پښتون په خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

کـور کـښې مـحفـوظ نـۀ دے ، مـري ، اسـتحصال ئـې کـيـږي او ګـرم هم ، هم دے بـلـلے شي ــ ولـې ــ ــ ــ ــ ــ ؟ ،، ودود صېب يـو ساعت تـه خـامـوش شـو ــ ټـول کـلاس غـوږ غـوږ نـاست ؤ ، پـه ټـولـو ئـې يـو سـنجيـده نـظر واچـوؤ، بـيـا ګـويـا شـو ,, بـې نـوا دے ، ژبـه ئـې نـشتـه ، د جـهـالـت پـه تـيـارو کـښې ګېـر دے ــ لـه اول ورځـې نـه ورتـه د پـښتـو تـشريـح غلطه شوې ده ــ کـارۀ سوچـونـه ، کـارۀ عـمـلـونـه ئـې د شخصيت حصه ګـرځـيـدلـي دي ، دنـيـا پـه تـيـزئ سره بـدلـيـږي ، دا د علـم او هـنـر دور دے ــ د سـائـنـس او ټـيـکـنـالـوجي زمـانـه ده خـو پـښتـانـۀ اوس هم پـه غـوجـلـو او غـارونـو کـښې پـراتـۀ دي ، بـرېـتـونـه تـاؤولـو او ټـوپـکـې طمـاچـې پـه تـرخ کـښې ګـرځـولـو تـه خـپـلـه پـښتـو وائـي ــ دوئـي د پـت ، ښېګـړې ، تـورې او وفـا پـه اصل مـفـهـوم هـېڅ کـلـه اونـۀ رسيـدل ، ورور تـه تـربـور وئـيـل او خـپـلـه ټـولـه تـوانـائـي پـه دې يـا ددې سره مـتـعـلـقـه پـه نـورو ډېـرو وړو لـويـو ، بـې ځـايـه او بـې حقـيـقـتـه خـبـرو ضـائـع کـول د دوئـي نـنګ او پـت دے ــ خـپـلـې دروغـجـنـې انـا هـمېشه د خـپـل جـهـل وفـا دار سـاتـلـي دي ــ د تـورې تـشريـح ورتـه د جـائـز او نـاجـايـز جـنګ شـور غـوبـل او د اور لـمـبـه ، پـه سر بـانـدې بـلـه سـاتـلـو پـه طـور شوې ده ــ ــ ــ او د ډېـر زيـات افـسـوس او عـبـرت مـقـام خـو دا دے چـې پـه وړه يـا لـويـه سطح ئـې مـشري هم اکـثـر ټـګـانـو کـړې ده ــ دوئـي تـه کـلـه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د داسې ماحول ورکولو کوشش شاید شعوري طور نهٔ دے شوے چې د تعلیم سره ئې مینه پېدا شي او د علم د حصول طلب ئې په زړونو کښې را زرغون شي بلکې زهٔ دا وئیلے شم چې پښتانهٔ د تعلیم د حصول نه باقاعده د یو سوچ لاندې لرې ساتلي شوي دي ،، ودود صېب توقف اوکړو ، څنې هلکانو د تپوس کولو لپاره خپل لاسونه اوچت کړل ، ودود صېب ټولو ته وار په وار اوکتل او یو خوا ئې ګوته اوړده کړه ,, یاسر ،،

یاسر د تپوس کولو دپاره پاسیدو ,, سر ! ستاسو د خبرو په رڼا کښې مجموعي تاثر آیا دا نهٔ قائمیږي چې ګڼي پښتانهٔ د ژوند په لاره په هر لحاظ سره ګرم او غلط دي ؟ ،،

,, کښېنه بچے ،، ودود صېب مسکے شو ,, شاباش ـــ ـــ ـــ دا ښهٔ خبره ده ـــ خپل زړهٔ او ذهن کښې کله هم ابهام مهٔ پریږدئ ـــ څهٔ خبره مو هم چې په ذهن کښې سوال پېدا کوي ـــ وضاحت ئې ضرور غواړئ ـــ د مخکښې تللو دپاره ، د ارتقاء دپاره دا ډېره ضروري وي چې د خپلو خامیو او غفلتونو جاج واخستلے شي خپلې ناپوهۍ په حکمت او بصیرت سره اوینځلے شي او د هغې د پېش رفت لپاره وړومبے شرط دا دے چې خپلې غلطۍ تسلیم کړلے شي ـــ د یو نقص ، د یوې خامۍ اصلاح کول تر هغې پورې هډو ممکن نهٔ وي څو چې هغه خامي ، خامي ګڼلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوې نـۀ وي ــ څو چې هغـه نـقص ، نـقص
تـسليـم کـړے شوے نـه وي ــ د پـښتـنـو خـو
ټـول ژونـد د خـونـدونـو ، رنـګونـو او
قـدرونـو نـه ډک دے ــ پـښتـانـۀ خـو پـه ډېـرو
زيـاتـو حـوالـو سپېڅلـي او ښاغلـي دي خـو د
وخت تـقـاضه دا ده چې مـونـږ د پـښتـون
وجـود د هغـو لـويـو ورو زخمـونـو نـښانـدهـي
بـيـا بـيـا اوکـړو کـوم چې د نـاسور کـېدو
پـه لـوري روان دي ــ کـوم چې مـسيـحـائـي
غـواړي ، د پـوهې زور او د مـيـنې ټـکـور
غـواړي ــ پـخـوانـے وخت سادہ ؤ ــ نـن خـو
مـونـږ تـه وخت ښکـاره خـبـردارے راکـوي ، د
پـاسېدو ، بـېداريـدو او روانـېدو راتـه
وائـي ــ نـن کـه چرې مـونـږ پـه هنـګامـي
بـنـيـادونـو د تـيـارئ طرف تـه روان نـۀ شو،
پـه شعوري تـوګـه مـو د رڼـا پـه لـور ګـام
پـورتـه نـۀ کـړو نـو بـيـا دې کـښې هېڅ شک
نـۀ پـاتې کـيږي چې مـونـږ مـعنـوي طـور د
ورکـېدو پـه لـور روان يُـو ،،
د ودود صېب د خـــــامـوش کـېدو سره د
تـپـوس کـولـو دپـاره کـلاس
کـښې کـافـي لاسونـه بـيـا پـورتـه شول ــ
,, ابـرار ــ ــ ــ ــ تـۀ ،،
ابـرار پـاسېدو ,, سر ! پـه دغه حـوالـه
مـونـږ پـه خـپـلـه لاره کـښې تـر ټـولـو لـوئـے
خنـډ څـۀ ګـڼـلـے شو ؟ ،،
,, رسم ــ ــ ــ ــ رواج ،، ودود صېب پـه
رسان اووې ,, کـښېنـه ابـرار ــ هغـه
فـرسوده رسمـونـه رواجـونـه چې زمـونـږ لـه
ژونـد چاپـېـر دي او پـه جهل بـنـا دي ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـونـږ د ارتـقـاء پـه لاره کـښې خـنـډ دي او دغـه بُـتـان صرف نـوے کـهـول مـاتـولـے شي ــ غزنـوي غزنـوي نـوے کـهـول ــ تـاسـو ، صرف تـاسـو ــ د حکمت او بـصـيـرت سره ــ ډيـوه پـه لاس ، د لـويـو جذبـو او لـوړو حـوصلـو سره ، د تـحـمـل او بـرداشت سره ، د عـزم او اسـتـقـلال سره ، عـلامـه صيـب فـرمـائـي

خرد کو غلامی سے آزاد کر
جوانوں کو پیروں کا استاد کر

سـتـاسـو ذمـه وارئ ډيـرې زيـاتـې دي ، تـاسـو بـه خـپـل چـاپـيـرچـل تـه ، خـپـلـو را روانـو نـسلـونـو تـه د رڼـا تـحـفـه ورکـوئ ــ پـه دې بـه هيڅ کـلـه نـۀ ځئ چې دا طـور طـريـقـې خـو زمـونـږ د پـلار نـيـکـۀ د وخـتـونـو نـه را روانـې دي ــ څـنګـه ئـې پـريـږدو ــ خـلـق بـه څۀ وائـي ــ دا قـسـم لـه خـبـرې خـو بـه د مـکـې مـشـرکـانـو کـولـې ــ ــ ــ نـه ــ ــ ــ بـالـکـل نـه ــ ــ ــ اوګـورئ ، جـاج واخـلـئ او د دانـشـمـنـدانـه جـرات سره غـلـط تـه غـلـط اوو ايـئ او درست تـه درست ــ ،،

د کـلاس وخـت خـتـم شـوے ۇ ــ

o

چـاپـيـر چـل کـښې ډيـر بـدلـون راغـلـے ۇ ــ ځـنې خـلـقـو پـه دغـه عـرصـه کـښې د دنـيـا لـۀ سرايـه کـوچ کـړے ۇ او ځـيـنـو ورتـه کـډې راوړې وې ، مـاشـومـان هـم اوس کـافـي لـوئـے شـوي وو ، فـريـد اوس کـالـج تـه تـلـو ــ نـوره هـم ډيـره تـبـديـلـي ــ خـو د ودود صيب

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړۀ درد هم هغۀ ؤ ـ د خپل زخمي
زخمي چاپېرچل د مسيحايی دپاره بې
قراره ؤ او په دې حقله به ورته يکي
يوه لاره په نظر راتله ـ د علم د حصول
لاره ـ د مينې لاره ، ودود صېب به کله
کله زړۀ نيولے شو نو فريد ته به په
يو مخ ځير شو ـ ,, بچے ! وخت ډېر کم
دے او چيلنج ډېر لوئے دے ،،
فريد به مسکے شو ,, بابا جانه ! تاسو
څۀ گڼئ چې ددغه لوئے
چيلنج دپاره تاسو لښکر نۀ دے تيار
کړے ؟ ،،
,, د تيارو شدت ډېر زيات دے ،،
,, د تيارو اوقات څۀ وي بابا جانه !
تاسو محسوسوئ نه چې د رڼا سفر جاري و
ساري دے ،،
ودود صېب به مسکے شو ـ فريد به ئې
زړۀ ته نيزدې کړو ـ
,, آئي لو يُو بابا جانه ! ،، فريد به
د ودود صېب د غاړې نه لاسونه تاؤ کړل
ـ

o

د ماشومتوب د ملگرتيا دغه خوږ او
سپېڅلے تعلق د وفا سره کله په مينه
کښې بدل شو فريد ته نۀ وه پته
خودومره پوهېدو چې هغۀ خپل زړۀ وفا
ته ډېر پخوا ورکړے دے ـ خو د اخلاص او
ملگرتيا د دومره لوئے او مسلسل تعلق

(c) ketabton.com: The Digital Library

باوجود فرید کله هم وفا ته د خپلې
مینې اظهار اونهٔ کړے شو ـ څومره به
ئې چې کله د اظهار کولو کلکه اراده
اوکړه هومره به ترې دوه ترې خطا شول
او په داسې موقع به ئې چې کله د وفا
په وړاندې خبرې بیخي مبهم او یو غر
بل غر شوې نو وفا به د خپل عادت نه
خلاف بې اختیاره اوخندل ـ
,, فریده ! دا تهٔ کله کله داسې لېونے
غوندې نهٔ شې ؟ ،،
فرید به داسې سترے شان ، اسوېلے
غوندې اوکړو ـ په شونډو به ئې خوبولې
شان مسکا خوره شوه ,, او ! کله کله
زما خپله هم کیږي په ځان گمان د
لېونې ،،
,, ښکارې خو نه ،،
,, وطن د پښتو دے ـ سړے لېونے کیږي
هم په گرانه ،،
څو څو وارې ئې د اظهار کولو کلکه
اراده کړې وه ,, بس دے نن وایم ورته
،، خو عېن په موقع به وار خطا شو ،
فرید کله هم د وفا د طرف نه د التفات
څهٔ محسوس کړي نهٔ وو ، سنجیدگي ئې په
ښکلي ښکلي مخ جوړ پخه نقش شوې وه ـ
کله کله به ئې چې فرید سره څهٔ ټوقه
شان اوکړه نو هغه ورځ به په جامو کښې
کله ځائیدو ـ بیا به په ځان پورې په
خندا شو ,,دا مینه هم کنه ـ ـ ـ ـ
،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو ورځ ئې وفا ته اووې ,, وفا ! دا مینه هم ډېر عجیبه څیز دے کنه ــ د سم دم سړي نه کوتک جوړ کړي ــ،،

وفا ورته په غور اوکتل ,, نه داسې خو نهٔ ده ــ مینه خو سړے لا سړے کړي ،،

,, نو بیا ــ ــ ــ ــ ،، فرید هم دومره اووئیل شول ، مخکښې ئې اکسلیټر کار نهٔ کولو ــ

,, نو بیا څهٔ ؟ ،،

,, پریږده مړې ــ هېڅ نه ــ ــ ــ بس هسې مې اووې ،،

یوه ورځ د اظهار پیریانو بیا جلالي کړے ؤ خو چې عېن د څهٔ وئیلو په وخت کښې ئې په مرۍ خپسه کښېناسته نو په وار خطایۍ کښې ئې بې اختیاره د وفا لاس په خپلو لاسونو کښې اونیوؤ ــ وفا یو دم ورته په برندو سترګو اوکتل او خپل لاس ئې ترې نه په جک سره خلاص کړو ــ

,, فریده مهٔ هیروه چې یو هلک د یوې جینۍ لاس هېڅ کله نهٔ شي نیوے عېب وي ، ګناه وي ،،

فرید دا وخت مختلفو کېفیتونو زورلو ، کچه هم ؤ، اراده ئې هېڅ کله د وفا د لاس د نیولو نهٔ وه ــ ملامته هم ؤ او څهٔ پاؤ نیم پاؤ بر هم هم ــ شاید د بې وقعتۍ احساس ؤ ــ او زړهٔ ئې درزیدو که درزیدو مخ ئې مسلسل بل خوا اړولے ؤ ــ

,, بابا جان کوم ځائے د کالج جوړولو لپاره زمکه اخلي ،، وفا تپوس اوکړو ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ښارکښې ،،د فريدپه لـهجه کښې داسې نـاراضګي شانـې وه ــ

,, خبـره شوې ده ؟ ،،

,, او ــ ــ ــ بس څۀ کـاغذي کـاروائـي پـاتـې ده ،،

څۀ شېبه پس فريد تـپوس اوکړو ,, وفـا ! د ايـم ايس سي نـه پس دې څۀ ارادې دي ؟ ،،

د وفـا پـه مخ ښکلې شان مسکا اوځليده ,, خوبـونـه خو مې ډېـر لـوئې دي خو د داجي تـکـلـيفـونـو تـه مې نـور نـۀ شم کـتـے ــ اوس هم د کـالـج خرچې ډېـرې دي ــ د ريـحان آبـاد نـه بـهر هم دے ګـو کـه ډېـر لـرې نـۀ دے خـو ــ ــ ــ ــ ،،

د فريـد زړۀ څـړيکـه اوکـړه ,, وفـا تــــــۀ مـــــونـــــړ پـــــردي ګـڼې ؟ مـا خو پـريـږده ــ بـابـا جان سـتـا څۀ نـۀ لـږي ،،

وفـا فريـد تـه سترګـې ورپـورتـه کـړې ,, د بـابـا جان مينـه او ډاډ کـه نـۀ وے نـو زۀ تـر دې حده هم نـۀ شوم رارسيدے ــ د بـابـا جان د شخصيت بـې شمېره اړخونـه دي فـريـده ! چې تـشريـح ئې صرف وخت کـولـے شي ــ زۀ او تـۀ نـه ،،

,, وفـا ! تـۀ پـه بـابـا جان ډېـره ګـرانـه ئـې ،،

,, بـابـا جان پـه مـا هم ډېـر ګـران دے ،،

فـريـد وئـيـل غـوښتـل چې پـه مـا هم ډېـره ګـرانـه ئې خو بـس غـلـے پـاتـې شو ــ ډېـره ګـرانـه وه ــ اوس ئـې د اظـهـارونـو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مظهارونو نه پخه توبه کړې وه ــ د وس خبره ئې نهٔ وه ــ
,, چرته څهٔ وخت به مور جانې ته غلي غوندې اووايم ــ ,, فريد زړهٔ کښې اووې ــ

o

,, ګل لالا ــ ــ ــ ــ ګل لالا ،، امبر د فريد په کمرې نيغه رانوته ــ
,, اں هں ،، فريداخبار په ميز کيښو او امبر ته متوجه شو ــ
,, زما خور خو نن ډيره خوشحاله ده ،،
,, ګل لالا ! ډيره نه ــ زهٔ نن ډيره زياته خوشحاله يم ــ زما خو به د زړهٔ ارمان پوره شي ،،
,, ښه نو وايه کنه زما ځان زما ځيګر خورې ،،
,, داسې در ته چرته وايم ـــ ــ زما متهائي کومه ده ؟ ،،
,, واه ــ ــ ــ دا هم عجيبه ده ــ ارمان ستا د زړهٔ پوره کيږي او متهائي زما نه غواړې ــ هں ؟ ،،
,, تهٔ نهٔ پوهيږې ــ ــ ــ ــ ،، امبر په شوخئ سره سر اوخوځولو ــ
,, ښه ځه زهٔ درنه يو تپوس کوم ــ تاته زما وفا باجي څنګه لګي؟،،
فــــريد خو لکه چې سم د خوبه رابېدار شو ــ اوس په خبره څهٔ څهٔ رسيدو ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, څۀ مطلب ؟ څنګه څنګه لـګي ـ ـ ـ ؟
،، فـريـد هسې تـنـدے داسې تـريـو شانـې کـړو
,, صفا صفا اووايه ،،
امبر مسکی وه ، قدرې سوچ کولو نه پس
ئې اووې ,, اوس به
دې کـور تـه زمـا بـهـابـهـي راځي ـ زمـونـږ
کـور خو به لا ښائسته شي کـنه ګل لالا ،،
فـريـد خـبـرې تـه رسيدو خو نـور وضاحت ئې
هم غوښتو ، مخ ئې ځليدو ، غوړيدو
خوشحالي وه دومره ډيره چې ـ ـ ـ ـ
,, امبر ! خبره دې بيا هم پوره اونۀ
کـړه ،، فـريـد ځان داسې مرور غـونـدې بـبـر
غـونـدې کـړو ,, ستا مې دا خـبـره بـالـکل
نـۀ ده خوښه ـ ښه ،،
,, او ما چې ستا نه تپوس اوکړو نو تا
ئې ماته جواب راکړو ؟،، امبر په تشو
لاسونه کېښودل ـ
,, هم م م ،،فـريـدځـان داسې نـاجـانـه
غونـدې کـړو ,, ښۀ ده ـ د نـورو
جينکو په شان ده او بس ،،
,, بس ؟ ،، د امبر په سترګو کښې شوخي
ځليده
,, او ـ ـ ـ بس ،، فريد داسې بې
پـروا غـونـدې انـداز کـښې اووې
,, وختي مې بابا جان او مور جانې
خپلو کښې څۀ خبره کوله ـ څوک جينی ئې
درتـه خـوښـه کـړې ده ،،
,, څوک ده ؟ ،، د فـريـد غـوږونـه
اودريدل ـ مينه کښې سړے انديښمن هم
لـږ خو نـۀ وي ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, پـتـه نـشتـه ـ څـوک ده ،، اوس امـبـر ځـان نـاجـانـه کـړے ؤ ـ

,, امـبـر ! ،، د فـریـد انـداز تـنـبـیـهي ؤ

,, څۀ مطلب ، پـتـه نـشتـه ، څـوک ده ،،

,, د مـشرانـو فـېصلـې دي ګـل لالا ،، امـبـر پـه قـلاره قـلاره اووې ,,مـاتـه خـو مـې بس بـهـابـهي پـکـار ده ،،

,, او زمـا خـوښه نـا خـوښه ؟ ،،

,, څۀ وئـیـلـے شم ،،

,, تـا د وفـا پـحقـلـه تـپـوس کـړے ؤ ،،

,, او ـ ـ ـ کـړے مې ؤ ،، د امـبـر لـهـجه کـښې هم هغـه شان بې نـیـازي وه ـ

,, خـوښه مې ده ـ ـ ـ ـ ،، فـریـد وسلـه اوغـورځـولـه

,, زمـا هم خـوښه ده ،، امـبـر مـسلـسل ځـان نـاجـانـه کـړے ؤ ـ

,, امـبـر ،، فـریـد اوغـرمـبـېدو او امـبـر پـه کـړس کـړس پـه خـنـدا شـوه

,, ګـل لالا ! دومـره کم عقـل خـو نـۀ ئـې ـ ـ ـ ـ خـو دا نـن ولـې ـ ـ ـ ـ ـ ـ ؟

ګـل لالا ! بـابـا جـان د وفـا ذکـر کـولـو ـ خـو لا ئـې د ارسلا کـاکـا سره خـبـره نـۀ ده کـړې ـ اول بـه سـتـا نـه تـپـوس کـوي ،،

,, د دیـارلـسو کـالـو بـوډئ ـ ـ ـ ـ ـ

،، فـریـد امـبـر د غـوړونـو نـه اونـیـولـه ـ

,, دا دومـره اسـتـاذئ دې چـرتـه زده کـړې دي ،،

,, ښه نـو دا مې انـعـام دے ،،

,, سـتـا نـه خـو مې سر ځـار شه ،، اوس ئـې د پـوزې نـه اونـیـوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ګل لالا ! زما خو تادي شوه ـ وفا باجي ته مې اووايم؟ ،،
,, نه ـ ـ ـ نه ـ ـ ـ نه ،، فريد تندے ګونجې کړو ,, شش ـ ـ ـ دا د مشرانو خبرې دي ـ خيال کوه ـ کار به راله اوګورې ،،
امبر په خندا وه ,, ګل لالا ! ښۀ ډارن ئې ښۀ ،،
د خوشحالۍ يو دلربا احساس ـ فريد څۀ په نورو نورو جهانونو ګرځولو ـ

O

د دلاور خان زلمي توب په ريحان آباد کښې د ظلم نوي نوي بابونه ليکل ـ ريحان آباد څۀ ، دلاور خان نورې ملحقه علاقې هم د خپلې خانۍ د اثر لاندې راوستلو خوبونه ليدل ـ د ځان او مال ويره خو د ريحان آباد د خلقو سره د مخکښې نه وه ـ اوس په عزت هم ويريدل ـ د عياش او بدقماش دلاور خان زړۀ د کانړي ؤ ـ د ريحان آباد اوسېدونکي نن هم بې نوا وو ـ نوے کهول ئې هم ګونګ او بې ژبې ؤ ـ د خانانو ويره ورته ورثې کښې رسېدلې وه ـ شاذ و نادر به که چا چرته جرات اوکړو او ژبه به ئې اوخوځوله نو نورو ته به د عبرت نشان جوړ شو ـ او د باقي خلقو ژبه به لا په تالو پورې اونخښته ـ د خان ګل لالا د زلمي زوئے ګناه صرف دومره وه چې دلاور

(c) ketabton.com: The Digital Library

خـان تـه ئـې پـه يـو مـوقـع ايـغ نـېغ جـواب
ورکـړے ؤ ـ نـو بـيـا څـۀ وو دلاور خـان پـه
خـپـل اس پـوريِ تـړلـے ؤ او د ريـحـان آبـاد
پـه لارو کـوڅـو کـښـې ئـې راکـاږلـو ـ خـلق ئـې
څـۀ پـټ پـنـا او څـۀ ښـکـاره پـه تـمـاشـه وو ـ
انـديـښـمـن انـديـښـمـن او سـاه خـتـلـي ـ خـلـقـو
خـپـل مـاشـومـان کـورونـو کـښـې پـټ کـړل ـ د
غـېږي د مـاشـومـانـو پـه مـخـونـو ښـځـو خـپـل
څـادرونـه خـوارۀ کـړل خـو تـمـاشـه بـهـر حـال
ټـولـو کـولـه ـ دلاور خـان پـه اس سـور د
خـپـلـو سـفـاکـو تـاثـراتـو سـره دنـګـه غـړی د
ريـحـان آبـاد پـه لارو کـوڅـو کـښـې د خـلـقـو
پـه زړونـو کـښـې خـپـل دهـشـت تـازه کـولـوـ د
خـان ګـل لالا زوئـے هـلـه پـريـښـودے شـو چـې
دومـره ځـان پـکـښـې پـاتـې شـو چـې ايـلـه سـاه
ئـې اخـسـتـه ـ د هـغـې نـه پـس خـان ګـل لالاد
خـپـلـو ټـولـو وړو لـويـو سـره د ريـحـان آبـاد
نـه کـډه اوکـړه ـ چـرتـه لاړو؟ ددې نـه
هـېڅـوک خـبـر نـۀ شـو ـ د ريـحـان آبـاد
اوسـيـدونـکـي د خـپـلـې ژبـې د پـورتـه کـولـو
پـه چـل نـۀ پـوهـېدل ګـو کـه ځـنـې کـسـانـو اوس
څـۀ پـټ پـنـا خـپـل وس او حـرکـت کـولـو ـ
بـخـت عـالـم کـاکـا د ودود صـېب سـره نـاسـت ؤ
ـ څـو کـسـان ورسـره نـور هـم وو ـ
بـخـت عـالـم کـا کـا وئـيـل ,, ډېـره ګـرانـه
شـوې ده وروره ! ژونـدي يُـو خـو د ژونـدو
پـه شـان نـۀ يُـو ـ څـۀ لاره خـامـخـا پـکـار ده
،،
ودود صـېب سـر اوخـوځـولـو ,, ښـۀ ده چـې
دغـه احـسـاس خـو درتـه اوشـو ـ ډېـر پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـاخيـر سره سهي ـ بـهر حال ديـر آيـد
درست آيـد ـ اوس تـاسو څۀ سوچ کـړے دے ؟
،،
بـخت عالـم کـاکـا هېڅ تـوقف اونـۀ کـړو،
اوئـې وې ,, بـس چې پـه هره ځي ـ نـوره
غلامـي نـۀ کـوؤ ـ مـړۀ بـه شو کـنـه ـ مـړۀ
دې شو ،،
ودود صېب بـې اختـيـاره مسکـے شو ,, هم
دغه خو زمونـږ مسئلـه ده يـا بـيـخي چپ يُـو
، هېڅ نـۀ وايـو او يـا جذبـاتـي او د عقـل
نـه بـالا فـېصلـې کـوؤ ـ بـې مـوقعې ، بـې
محلـه او بـې فـائـدې ،،
ودود صېب لـږ شان تـوقف اوکـړو او بـيـا
ګـويـا شو ,, اوس چې تـاسو يـوه فـېصلـه
کـړې او زړۀ مو منـلـې ده نـو د حکمت
جامـه ورواچوئ ـ ستـاسو ړونـد او جذبـاتـي
قدم بـه پـه ريـحان آبـاد کـښې نـور هم
تـورتـم جوړ کـړي ـ داسې نـتـيـجه بـه
پـرېـږدي چې د وګـړو پـه زړونـو کـښې بـه د
پـاسېدو هڅو تـصور ختم کـړي ،،
,, نـو بـيـا څۀ کـول پـکـار دي ـ زمـونـږ خو
بـرداشت ختم شوے دے،، دبـخت عالـم کـاکـا
سره جوخت نـاست زلـمي پـه کـلـکـه لـهجه کـښې
اووې ,, زمونـږ پـه وړانـدې زمـونـږ د
سپـيـن روبـو مشرانـو بـې عزتـی کـيـږي ،
زمـونـږ خو خېر دے مـونـږ خو هڅو پـه شمېر
کـښې نـۀ يُـو ـ خدائـے دې نـۀ کـړي سبـا ـ ـ
ـ ـ ،، زلـمي خبـره اودرولـه ، اواز ئـې
درونـد غونـدې شو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, په یو ورځ هېڅ نهٔ کېږي ــ ،، ودود صېب په نرمۍ سره اووې ,,د عمرونو عمرونو کوتاهیو ازاله یو دم نهٔ شي ــ وخت خامخا غواړي ــ تاسو خپل عمل په یو څو مرحلو تقسیم کړئ ــ څومره کسان دي چې ستاسو د سوچ سره ملګري دي ؟ مکمل ملګري!،،

,, لږ دي ــ د ګوتو په شمېر دي ،، بخت عالم کاکا اووې

ودود صېب پُر خیال انداز کښې سر اوخوځولو ,, جذباتي کېږئ مه ــ ددې پېدا شوي سوچ او احساس قدر اوکړئ ، پالنه ئې اوکړئ ــ په زړونو او ذهنونو کښې ئې اوکرئ نو بیا به د وخت سره سره تاسو ته د خپل طاقت احساس خامخا کېږي او هر کله چې تاسو ددغه سوچ په زرغونولو کښې کامیاب شوئ نو اوګڼئ چې هر تورتم ته مو د نمر مخ اوښودلو ــ لا مونږ د تیارۍ په حالت کښې یُو او تیاري په خاموشۍ سره کېږي ، په یقین او تسلسل سره کېږي ــ خپلو زلمو ته ډاډ او مینه ورکړئ د هغوي په صلاحیتونو اعتماد اوکړئ او کار ترې واخلئ ــ زما یقین دے چې سحر نیزدې دے ــ ډېر نیزدې ،،

,, مونږ دې نهٔ یُو خو بس دغه سحر دې راشي ،، زلمي اووې

ودود صېب مسکے شو ,, که خدائے کوي تاسو به دې سحر ته پخپله هر کلے وایئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

ـ د شپې آخر دے ګرانه ، د تيارې زور په ماتيدو دے ـ يقين ساتئ ،،

o

امبر به د وفا سره شرارتونه خو هسې هم کول خو نن ئې ورانه په دې راغلې وه چې نن ورته امبر د ,, وفا باجي ،، په ځائے ,,وفا بهابهي ،، وئيلي وو ـ د امبر سره د وفا هم مينه ډيره وه نو ځکه به ئې ورسره د وړې وړې خبرې نه هم قيصه جوړوله خو نن خو ئې خبره بيخي څۀ بـــدلـــه شان کړې وه ـ د وفـــا بـــاجي په ځائے وفا بهابهي ـ ـ ـ وفا په حېرانۍ سره ورته اوکتل ـ
,, څۀ ـ ـ ـ څۀ ـ ـ ـ ؟ څۀ دې اووې ؟ ،،
امبر بيخي ځان ناجانه کړو ,, وفا با ـ ـ ـ جي ،، د ,,با،، او ,,جي،، په مېنځ کښې ئې يوه معني خيزه خلا جوړه کړه او په معصوميت سره ئې اووې ,, خولۀ مې خطا شوه وفا با ـ ـ جي،، وفا د غوږ نه اونيوه ـ ,, ستا او خولۀ خطا کېدل ،،
د امبر زړۀ خو غوښتل چې ورته صفا صفا اووائي ـ د خپلې وفا باجي نه هم تپوس اوکړي چې ستا څۀ خوښه ده ؟ خو بس چُپ پاتې شوه ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

،، نـو کـه بـهـابـهـي درتـه وایـم نـو ځۀ قـیـامـت بـه راشي ،، امـبـر پـه مـعـصـومـیـت سره وفـا تـه اوکـتـل ــ

،، امـبـر ــ ــ ــ ،، وفـا امـبـر تـه بـرنـد اوکـتـل ،، دا دربـانـدې نـن څۀ پـیـریـان راغلـي ، بـاجـي ــ ــ ــ صرف بـاجـي ــ ــ ښه ،،

،، ښه نـو غـوږ خـو مـې پـرېـږده کـنـه ،، امـبـر ورتـه داسې مـرور مـرور شـان اوکـتـل ــ غـوږ ئـې پـرېښودے شـو ــ څۀ د اخـوا دېخـوا خـبـرو نـه پـس امـبـر بـیـا شـوخـي اوکـړه ــ ،، ښه څه ټـیـک ده وفـا بـاجـي خـو کـه دا دواړه نـومـونـه ګډ کـړم خـپـلـه کـښې نـو بـیـا ؟ بـاجـي او بـهـابـهـي یـو ځـائـے ! بـهـابـهـي جـي ! ،،

،، امـبـر ،، امـبـر تـه د نـور کـلـه پـه شـان وړومـبـے وارنـګ مـلاؤ شـو ــ

،، خـیـر دے کـنـه ،، امـبـر یـو قـدم شـاتـه لاړه ــ

،، امـبـر ــ ــ ــ ،، دویـم وارنـګ ــ د وفـا لـهـجـه سنـجـیـده وه ــ

،، بـهـابـهـي جـان ،، امـبـر بـیـا پـه شـوخـئ سره داسې نـازولـي اووې خـو یـو قـدم ئـې بـل هـم پـه شـا ضرور ورسره اخستـے ؤ ــ

،، اودریـږه زمـا نـیـا ،،

خـو امـبـر اوس پـه کـمـره کـښې چـرتـه وه چـې پـه پـنـجـه کـښې بـه راتـلـه ــ د مـنـډې خـو تـکـړه وه ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

د امبر فطرت هم داسې ؤ ـ خوږ او مينه ناک ـ ګرانه هم په ټولو وه ـ

O

ودود صېب سحر د ناشتې نه پس برآمده کښې کرسۍ کښې ډډه وهلې ناست ؤ ـ اخبار ئې کتو ـ

په امبرخو دې خبرې لا ناوخته کړے ؤ چې څو ورځې پس هغوي خپل کلي ، ګل کلي ته روان دي ـ څۀ چهټيانې هم کميدې او څۀ ودود صېب چې په ښار کښې کومه زمکه اخستې وه په هغې باندې د کالج د تعمير کار هم په تيزۍ سره جاري ؤ ـ خو امبر خو نور څۀ کرل او ريبل ـ د هغې په زړۀ کښې دا ارمان اوړېدو را اوړېدو چې بس يو ځل په ډکه خولۀ وفا ته بهابهي اووائي او هغه ورته اونۀ قهريږي ـ نو بيا څۀ وو ، ودود صېب چې خبرېدو نو امبر خلق راټول کړي وو ـ دوه کټونه د ودود صېب د کرسۍ نه يو خوا بل خوا واچول شول او لښکر ترې محاصره اوکړه ـ ودود صېب په حېرانۍ سره سر راپورته کړو او د ټپوس کولو په انداز کښې ټولو ته اوکتل ـ

سيکنه مسکۍ شوه ,, امبر څۀ خبره راوړې ده ، تاسو سره ئې کوي ،،

,, ام هم ،، ودود صېب اخبار بند کړو

,, بسم الله ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, هسې بـابـا جانـه ! د ګل لالا د کـويـژدن دپـاره روانـه يم ، مـا وې ښۀ ده کـه تـاسو هم راځئ ،، امـبـر پـه معصوميت سره اووې او ودود صېب بـې وار او بـې اختيـار اوخنـدل ، فـريـد قـدرې غلـے غلـے نـاست ؤ خو د امـبـر پـه انـداز او خبـره ئـې پـه شونـډو بـې قـابـو شان مـسکا خوره شوه ــ سکينـه خو هسې هم تـرې ځـاريـده ــ ودود صېب پـه ميـنـه اووې ,, سـتـا پـه مـوجـودګـۍ کـښې زمـونـږ څۀ ضرورت دے ــ خو لــږ صبـر ښۀ نـۀ دے ؟ ،،
,, نـه کـنـه بـابـا جانـه ! ،، امـبـر نـاز او اصرار اوکـړو ,, تــــاسو سوچ خو اوکـړئ کـنـه څومـره خوشحالـي بـه جوړه شي ــ
,, نـن سبـالـږ پـه منډو يم بـچے! ښۀ نـه ده چې لـږه ساه ورتـه واخلم ،،
,, پـلـيـز بـابـا جانـه ! وادۀ تـه ساه واخلـئ خېر دے خو کـويـژدن دې اوس اوشي ــ ،،
,, مـور جانـې تـۀ هم څۀ نـۀ وائـې ,,
امـبـر سکـيـنـې تـه اوکـتـل ، انـداز داسې ګـيلـه مـن غـونـدې ؤ ــ
سکـيـنـې اووې ,, سـتـا بـابـا جان کـلـه سـتـا خبـره غورځـولـې ده ــ چې زمـا ضرورت بـه پـيښېږي ،،
,, ددې مطلب دا دے چې رعـايـت نـۀ مـلاويـږي ،، ودود صېب مـسکـے شو ــ ,, ښۀ ده ، زۀ بـه مـاښام تـه د ارسلا جان سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوګـورم، د خـوشحـالـۍ خبـره ده هم نـن سهي ،،
د خـوشحـالـۍ د يـونـوي شـان احسـاس نـه د ټـولـو مـخونـه ځـليدل ـ هم هغه وخت بـهر ګـېږ پـه زوره زوره اووهلـے شو او بـيـا ورپـسې زر پـه ګـېږ کښې لـګېدلـې کـړکـۍ نـمـا دروازه چـې پـه کـنډې سره بـنـد وه بـېرتـه شوه او څو کسان رانـنـوتـل ـ سرور خـان ، دلاور خـان او ورپـسې د ټـوپـکو ، طمـاچـو سره مـلا تـړلـي خوشامـدګـر ، يـو ، دوه ، درې ـ ـ ـ پـوره لس کسان وو ـ
ودود صېب د خپـل ځـائـے نـه پـاسېدو پـه مخ ئـې بـرهـمي ښکـاره مـحسوسېده ـ سرور خـان او دلاور خـان سره د خپـلـو کسانـو وړانـدې راغلـۀ ـ ودود صېب پـه دالان کښې قـدم کـېښود ـ
سرور خـان طمـاچـه پـه لاس ، پـه سيـنـه کـښې ډډ ودود صېب تـه مـخامـخ اودرېدو ـ پـه مخ ئـې د تـکبـر او حقـارت رنـګونـه خوارۀ وو ـ
,, ودوده ! دومـره صبـر سرور خـان هـيـچـا تـه نـۀ دے کـړے څومـره چـې تـاتـه ـ خو نـن سرور خـان خپـلـه خـانـي دلاور خان تـه سپـاري او د دلاور خـان پـه خانـۍ کـښې نـيـمګـړتـيـا سرور خـان نـۀ شي زغمـلـے ـ نـن وخت نـۀ ستـا سره شتـه او نـۀ زمـا سره ـ نـن درنـه آخري ځـل تـپـوس کـوم ـ ډېـر پـه سوچ سره جـواب راکـړه ـ او يـا نـا ،،
ودود صېب پـه غرئـيـزه خامـوشۍ سره د ســـرور خــــان پـــــه سترګـو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـښې کـتـل ـ
ودود صېب د سرور خـان خبـره نـظر انـداز
کـړه ,, زمـا کـور تـه بې تـپوسه رانـنوتـلے
ئـې سرور خـانـه ! ډېـر بې پـښتـو کـار دې
کـړے دے،، د ودود صېب لـهجه قـطعي او
قـلاره وه ـ
,, پـښتـو خلق د سرور خـان نـه زده کـوي
ودوده ! ،، سرور خـان خپـل سر تـه د
لـويـې سره حـرکـت ورکـړو ـ ,, ډېـرو
کـتـابـونـو ستـا مـازغـهٔ خـراب کـړي دي ـ زهٔ
ګـورم چې ستـا لاس زمـا طرف تـه پـه بـل بـل
رنـګ راغـزيـږي زمـا دخبـرې جـواب راکـوه ،،
,, جـواب مـا پـخوا درکـړے دے ،، ودود
صېب پـه کـلـکـه لـهجه کـښې اووې ,, د سـوچ
کـولـو وار ستـا دے ـ نـيمـه زمـکـه ستـا شـوه
او نـيمـه زمـا خـو پـه دې شرط چې زهٔ بـه
دلـتـه سکـول او کـالـج جـوړوم،،
,, سکـول او کـالـج جـوړوې ،، سرور خـان
اوغـرمـبېدو ,, او کـه د سرور خـان
ګـريـوان تـه لاس اچـوې ،،
,, مـا خپـلـه خبـره اوکـړه ،، ودود صېب
پـه ډېـرې سنجيدګـۍ سره اووې ـ
,,دا ستـا آخـري خبـره ده ؟ ،، سرور خـان
د طمـاچې والا لاس اوچت کـړو ـ
,, او ،،د ودودصېب لـهجه قـطعي وه ,,
دا زمـا آخـري خبـره ده ،،
فـريـد تـه د صورتـحـال د بـدلـيدو احساس
ډېـر پـه شدت سره اوشو مـعـامـلـه انـتـهـائـي
سنـګـيـنـه او نـازکـه وه خـو چې څـنـګـه
وړانـدې راغـے نـو د سرور خـان کـسان تـرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـه چـاپېـر تـاۆ شـول ــ دلـتـه دې د هغـوي
پـه ګـرفـت کـښې راغـې نـو هلـتـه د سـرور خـان
د طـمـاچـې نـه ګـولـۍ اووتـه ، ورپـسـې بـلـه ،
ورپـسـې بـلـه ــ ــ ــ ــ !
د ودود صېب د سيـنـې نـه ويـنـې بـې واره
دانـګـل ــ ــ ــ د ودود صېب لاس او قـدم چـې
د سـرور خـان طـرف تـه پـورتـه کـېـدۀ نـو د
سـرور خـان ګـوتـې يـو ځـل بـيـا د طـمـاچـې
مـاشـې تـه زور ورکـړو ، يـوه بـلـه ګـولـۍ د
ودود صېب د سيـنـې پـه لـور لاړه ــ
,, مـه ظـالـمـه ! ،، سکـيـنـه پـه چـغـو چـغـو
وژړانـدې راغـلـه ــ
خـو پـه ظـالـم کـښې تـرس چـرتـه وي ، دا
وارې دلاور خـان لاس سـم کـړو يـو ډز ، بـل
ډز سکـيـنـه زړۀ نـيـولـې پـه زمـکـه کـښېـنـاسـتـه
ــ
د فـريـد دنـګـه ځـوانـي د سـرور خـان د بـې
رحـمـه ، بـې ضـمـيـره خـانـۍ د تـورو علامـتـونـو
ګـرفـت کـښې غـورځـېـده را غـوځـېـده ــ
ودود صېب پـه زمـکـه پـرېـوتـو ــ امـبـر پـه
زوره زوره ژړل ــ چـغـې ئـې وهـلې ,, وه
بـابـا جـانـه ! وئ مـورې کـنـه ،،
فـريـد هم هغـه شـان د لـسـو کـسـانـو پـه ګـرفـت
کـښې پـرړيـدۀ ــ ,,پـريـږ مـې دئ ،، فـريـد
يـوه چـغـه اوکـړه ,, سـرور خـانـه اخـوا کـړه
دا سـپـې دې ــ مـاتـه رامـخـامـخ شـه ــ بـې
غـېـرتـه ، بـزدلـه ،،
,, اوئـې تـړئ ،، د دلاور خـان لـهـجـه سـړه
وه ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امـبـر چـغـو آسـمـان راغـورځـوؤ ـ کـلـه بـه
د مـور پـه مـړۀ وجـود ورپـرېـوتـه او کـلـه د
پـلار ـ ,, وه مـور جـانـي سـتـرګـې اوغـوړوه
ـ يـه بـــــابـــــا جـانـه ! مـا سـره خـبـرې
اوکـړه کـنـه ـ ګـوره کـنـه سـتـا امـبـر ژاړي
ـ
بـابـا جـانـه ـ ـ ـ ـ ! ،،
امـبـر پـاسـېـده ـ د لـېـونـو پـه شـان ئـې
اخـوا دېـخـوا نـظـر زغـلـولـو ـ بـيـا ئـې يـو
خـوا مـنـډۀ کـړه او پـه زمـکـه پـروت يـو غـټ
شـان کـانـړے ئـې پـه لاس کـښـې راواخـسـتـو او
پـه پـوره زور سـره ئـې پـه دلاور خـان
ورګـوزار کـړو ـ کـانـړے عـېـن د دلاور خـان
پـه تـنـدي لـګـېـدلـے ؤ ـ سـره سـره ويـنـه د
دلاور خـان پـه مـخ رامـاتـه شـوه ـ ډېـر پـه
قـهـر سـره ئـې امـبـر تـه اوکـتـل ـ دا خـو ئـې
هډو پـه ګـمـان کـښـې نـۀ وه ـ يـو تـالـي څـټ
د امـبـر طـرف تـه حـرکـت کـولـو خـو دلاور خـان
د لاس پـه اشـاره مـنـع کـړو ـ
فـريـد مـکـمـل بـې وسـه ؤ ـ پـښـې لاسـونـه ئـې
تـړلـي شـوي وو ـ د زخـمـي مـار پـه شـان
تـاويـدو راتـاويـدو ـ د غـصـې او غـم شـدت
ئـې خـدوخـال وران کـړي وو ـ سـتـرګـې ئـې
تـکـې سـرې وې ، لـکـه سـکـروټـې ـ خـو بـې وسـه
ؤ بـېـخـي بـې وسـه ـ
د دلاور خـان پـه مـخ د تـنـدي نـه رامـاتـه
ويـنـه اوس هـم بـهـېـده ـ خـو
اوس ئـې پـه مـخ د غـصـې مـعـمـولـي غـونـدې
تـاثـر هـم نـۀ ؤ ـ ډېـر پـه شـېـطـانـي نـظـر ئـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

امبـر تـه کـتل ـ یـوه سفـاکـه او وحشیـانـه مُسکـا ئـې پـه شونډو غزیـده راغزیـده ـ یـو دم د فـریـد لـمبـه لـمبـه حواسو تـه عجیبـه انـدیـښنې راپـریـوتـې ـ نـاڅاپـي یـو زړۀ تـه راتـلـونـکي خیـال اولـړزولـو ـ اوس ئـې د مـخ درشتـي او سختـي چـرتـه بـل خـوا تـلـې وه ـ یـوه عجیبـه شان بـې وسي ئـې پـه سرو سرو سـتـرګـو کـښې اوښکـې اوښکـې اوغزیـده ـ اوس ورسره صرف د خـپـلـې خـور د تـحفـظ خیـال ؤ ـ د مـکمـل تـحفـظ خـیـال ـ امـبـر تـه ئـې پـه اوتـرو سـتـرګـو اوکـتـل ـ هغـه اوس هـم ژړیـدلـې ، قـهـریـدلـې زمـرئ زمـرئ ولاړه وه ـ پـه دواړو لاسـونـو کـښې ئـې کـانـې نـیـولـې وو او دلاور خـان تـه ئـې داسې کـتـل لـکـه چې وئـیـل ئـې ورتـه چې سر دې لا روغ دے ، سم نـۀ دے مـات شوے ـ دلاور خـان هـم هغـه شان پـه شیـطـانـي سـتـرګـو امـبـر تـه ځیـر ؤ ـ

فـریـد پـه ژړا شو ,, امـبـر ! زمـا خـورې دلـتـه راشه ، زمـا خـوا تـه ، د خـپـل ګل لالا خـوا تـه ،،

خـو امـبـر خـو پـه جـنـګ ولاړه وه ـ

د کـافـي خـامـوشئ نـه پس یـو دم د دلاور خـان شونډې اوخـوزیـدې ,, جیـنـئ ! دا ګـوزار دې پـور شو پـه مـا او دلاور خـان هیڅ کـلـه پـه ځـان بـانـدې د چـا بـدل نـۀ پـریـږدي ـ دغـه قـرض بـه دې خـامخـا لـنډوم ـ خـو لا ئـې وخت نـۀ دے ـ لا دې وي ـ ـ ـ لا ـ ـ ـ ـ ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرور خـان فـریـد تـه مخ ور واړولـو ,,
اوس د هـر څۀ تـۀ مـالـک ئـې ــ اوس سـتـا
خـوښـه ده ــ کـه عـقـل درکـښـې وي نـو کـومـه
خـبـره دې چې پـلار نـۀ منـلـه تـۀ ئـې اومـنـه
ــ او کـۀ نـه تـۀ دې هـم د پـلار پـه شـان ئـې
نـو د ژونـد نـه بـه لـرې چـرتـه ژونـدے ئـې ــ
وخت بـه درسـره صـلاح کـار کـړم خـېـر دے ،
سوچ پـرې اوکـړه ،،
سرور خـان او دلاور خـان کـنـډرې اوکـړې او
د خـپـلـو کـسـانـو سـره واپـس روان شـول ــ
امـبـر د لاسـونـو نـه کـانـړي اوغـورځـول او
رامـنـډه ئـې کـړه او د فـریـد سـره خـوا کـښـې
کـښـېـنـاسـتـه او د هـغـۀ پـښـې لاسـونـه ئـې ازاد
کـړل ــ غـصـه ، صـدمـه ، بـې وسـي ــ فـریـد
خـپـل یـو لاس پـه زمـکـه اولـګـولـو او ژوبـل
ژوبـل راپـاسـېـدو ــ امـبـر ورتـر غـاړه وتـه
ــ
,, ګـل لالا ــ دا څـۀ اوشـو ــ ــ ــ بـابـا
جـان خـو اوس اوس زمـونـږ سـره خـبـرې کـولـې
ــ خـنـدل ئـې او مـور جـانـي ــ ــ ــ ــ ،،
امـبـر پـه ژړا کـښـې اووے ــ
,, مـۀ ژاړه امـبـر چـپ شـه ،، فـریـد، امـبـر
خـپـلـې فـراخـې سـیـنـې تـه جـوخـتـه کـړه ــ
,, خـپـلـه خـو ژاړې ــ زړۀ دے څـۀ کـانـړے خـو
نـۀ دے ،،
دواړه ورور خـور غـاړه غـټـې وو ــ دواړو
ژړل ، ښـۀ ئـې ژړل ، زړونـو ئـې نـۀ منـلـه
ــ خـو د حـقـیـقـت نـه انـکـار هـم نـۀ شـو کـېـدے
ــ مـور پـلار ئـې پـه وینـو کـښـې لـت پـت
پـراتـۀ وو ــ فـریـد او امـبـر ئـې حق بـق

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

خوا تـه کښېناستل ــ د سکینې په مخ حېرانـي او معصومیت نقش وو ــ د ودود صېب سپینې جامې تـولې په وینو سرې وې ــ فرید ئې په رپـېدونکو لاسونو پـه تـندي ویښتـهٔ سم کړل ښکل ئـې کړهٔ او پـه ورکـه ورکـه شان لـهجه کښې ئـې اووې ,, بـابـا جانـه ! تـاسوخو مینه ویشلـه ــ دا ولـې ؟ تـاسو د چا سره څهٔ بـد کړي وو،،

فرید څهٔ ساعت ډېر پـه مینـه او حسرت سره د ودود صېب مخ تـه کـتـل او د زمکې پـه سینـه بانـدې بـهیدلـې د هغهٔ پـه وینـه کښې ئـې لـــــکـــــه د خـــوب پـــه عـــالـــم کښې لاس وهلـو ــ د یــــــو قـیامـتـي خاموشی نـه پس ئـې شونډې اوخوځیدې ــ ,, بابا جانه ! د سرور خان او دلاور خان خانـي لاړه ــ ستا د مینې قسم چې لاړه ــ ستـا د ظرف قسم چې لاړه ــ سرور خان او دلاور خان خطا شول ــ ژونـدے ئـې پرېښودم اوس خو ــ ــ ــ ــ ،، د فرید خبره نیمه پاتې شوه ــ د چا د موجودګی احساس ورتـه شوے ؤ د امبر او د هغهٔ نـه علاوه د نـور چا د موجودګی احساس ــ فرید سر پـورتـه کړو ــ د علاقې تـهانـېدار پـه څهٔ فاصلـه کښې د خپلې نفری سره ولاړ ؤ ــ

فرید اودرېدو ــ تـهانـېدار پـه خپلو وړو وړو دنـیادارو سترګو فرید تـه پـه غور کـتـل ــ ,, ځوانـه تـهٔ بـه زمونږ سره تـهانـې تـه ځې،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرید په حېرانۍ سره تهانېدار ته اوکتل ,, ظالمانو د خدائے خاطر اوکړئ ـ زما مور پلار مړۀ پراتۀ دي او ستاسو قانون په سر سور دے ـ لاړ شئ کۀ وس کښې مو وي د سرور خان نه تپوس اوکړئ ـ چا چې دا قیامت په مونږ راوستلے دے ،،

د تهانېدار په مخ د بې حسۍ نه علاوه بل هېڅ تاثر نۀ ؤ ـ ,,حراست کښې ئې واخلئ ،، تهانېدار سپایانو ته اوکتل ـ

فرید ډېر په بې یقینۍ سره ورته کتل ,, ستا مازغۀ خو نۀ دي خراب شوي ؟ ،،

,, مازغۀ ستا ټیک نۀ دي ، واچوئ ورته هتکړۍ ،،

سپایان د فرید نه تاؤ شول ـ په داسې انداز لکه چرته یو ډېر خطرناک مجرم ګرفتاروي ـ د حېرت انتها وه ـ فرید نۀ پوهېدو چې دا څۀ چکر دے ـ زما لاسونو ته ولې هتکړۍ اچوي ؟ هسې نه سرور خان ـ ـ ـ ـ ـ فرید ته د سرور خان خبره وریاده شوه ـ ,, که عقل در کښې وي نو کومه خبره دې چې پلار نۀ منله ، تۀ ئې اومنه او که نه تۀ دې هم د پلار په شان ئې نو د ژوند نه به لرې چرته ژوندے ئې ـ وخت به درسره صلاح کار کړم خېر دے ، سوچ پرې اوکړه ،،

سپایانو د فرید لاسونو ته هتکړۍ اچولې وې ، فرید امبر ته هسک اوکتل ـ هغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـه زار زار ژړل ــ ,, ګـل لالا ! دوئـي تـا ولـې بـوځـي ؟ ،،
زلـمي فـريـد سر اوخـوځـولـو ,, امـبـر ! نـه ــ ــ ــ ژاړې بـه بـالـکل نـه ــ ــ ،،
بـهـر د پـولـيس ګـاډي ولاړ وو ــ فـريـد پـه لاسونـو کـښې هـتـکړۍ اچـولـې وې او د سپـايـانـو مـېـنـځ کـښې روان ؤ ــ پـه مـخ او سـتـرګـو کـښې ئـې يـو غـرئـيـز سکـوت خـور ؤ ــ امـبـر ژړل ــ ــ ــ ,, ګـل لالاــ ــ ــ ګـل لالا ،،
فـريـد امـبـر تـه اوکـتـل ,, امـبـر ! عفـت آپـا ــ ــ ــ ځـه ورشـه هـغـوي خـبـر کـړه ،،
فـريـد د پـولـيس ګـاډي تـه خـتـو ــ امـبـر پـه مـنـډو مـنـډو د عفـت آپـا کـور تـه روانـه وه ــ پـه ژړا ژړا پـه سـلـګـو سـلـګـو د سـتـرګـو نـه ئـې اوښکـې وريـدې ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥

د تـهـانـېـدار پـه دفـتـر کـښې د فـريـد لاسونـه د هـتـکړو نـه آزاد کـړے شـول ــ فـريـد خـپـل زپـلـي حـواس راغـونـډول خـو ډېـره ګـرانـه وه ــ صـورتـحـال انـتـهـائـي غـېر مـعـمـولـي ؤ ــ څـهٔ شـېـبـه پـس دوه کـسـان نـور هـم دفـتـر تـه رانـنـوتـل ــ د انـداز او رويـې نـه هـغـه هـم څـوک سـرکـاري کـسـان ښـکـارېـدل ــ تـهـانـېـدار ورتـه د مـصـافـحې دپـاره پـه زبـر زيـر سـره پـاسـېـدلـے ؤ ــ هـغـوي کـښېـنـاسـتـل ــ

يـو فـريـد تـه اوکـتـل ,, فـريـد نـوم دے سـتـا ؟ ،، فـريـد خـامـوش ؤ ــ پـه نـفـرت او حـقـارت سـره ئـې ټـولـو تـه کـتـل ــ د هـغـهٔ دنـنـه خـو طـوفـانـونـه اوچـتـېـدل ــ

تـهـانـېـدار اووې ,, صـورتـحـال سـتـا دپـاره بـېـخـي خـراب دے ــ تـهٔ د مـعـامـلـې سـنـګـيـنـۍ تـه نـهٔ رسـې ــ سـتـا دپـاره ښـهٔ ده خـبـره هـم دلـتـه خـلاصـه کـړه ــ پـولـې پـټـې دې سـرور خـان تـه حـوالـه کـړه ــ مـنـاسـبې پـيـسې بـه ئـې درکـړي ،،

د فـريـد پـه سـتـرګـو کـښې اور بـل ؤ ــ ,, تـاسـو هـم ځـان تـه انـسـانـان وايـئ ،، د هـغـهٔ لـهٔ خـولـې وتـلـے يـو يـو ټـکـے لـکـه پـه زهـرو کـښې ډوب ؤ ــ پـه لـهـجـه کـښې ئـې د جـهـان تـراخـهٔ وو ,, مـا خـپـل مـور پـلار پـه ويـنـو کـښې ډوب پـرېـښـي دي ــ زمـا مـور پـلار سـرور خـان اووژل او هـتـکـړۍ تـاسـو زمـا پـه لاسـونـو کـښې واچـولـې او اوس

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

ــ ــ ــ څۀ يئ تاسو ــ ــ ــ ؟ انسانان خو نۀ يئ ــ ــ ــ بې ضميره او بې غېرته ــ ــ ــ لعنت دې وي ،،

د تهانېدار تندے تريو شو ــ ,, ځوانه ! مۀ هيروه چې تۀ د خپل مور پلار د قتل په الزام کښې په حراست کښې اخستے شوے ئې او دا هم ياد اوساته چې که د سرور خان نۀ وي خوښه نو د خلاصي دې لار هم نشته ،،

,, په څومره دې ايمان خرڅ کړے ؟ ،،

فريد د تهانېدار په سترګو کښې اوکتل ــ تهانېدار برند شو ، راپاسېدو خو بل خوا ته ناستو دوؤ کسانو کښې يو ورته د لاس په اشاره د څۀ نۀ وئيلو اووې ، تهانېدار د کرسۍ پورې خخ پاتې شو ــ يو کس فريد ته مخاطب شو ,, عقل ښۀ شے دے ځوانه ! څۀ چې شوي هغه هسې هم شوي ، د آئنده خيال دې اوساته ، ستا ژوند دے ، ستا د خور ژوند دے ــ ــ ــ تۀ د سرور خان د زور او طاقت اندازه غلطه لګوې ــ ــ ــ ستا بهتري هم په دې کښې ده چې خپل ضد پرېږدې ــ سرور خان دا هر څۀ په ډېر لوئے بندوبست سره کړي دي ــ تۀ هېڅ نۀ شې کولے ،،

فريد وار په وار درې واړو ته ژوبل ژوبل اوکتل ــ يو لحظه سوچ يوړو ــ بيا ئې اووې ,, نن زما د مور او پلار د مرګ ورځ ده ، د هغوي جنازه ده ــ زۀ اول ددغه هر څۀ نه فارغېدۀ غواړم ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهانېدار په خباثت سره مسکے شو ,, اول زمونږ د سر نه بوج لر کړه ګله ـ ستا خبره به هم مونږ اومنو ـ ګني د مور پلار قاتل د هغوي جنازې ته کله تلے شي ـ زمونږ هم واړه واړۀ بچي دي ـ،،

فريد زهرجن شان مسکے شو ,, ستاسو دلالي سرور خان ته هېڅ ګټه نۀ شئ رسولے ـ ما سره که نا انصافي اوهم شي ، پروا نشته،،

تهانېدار فريد ته په ځير اوکتل ,, نن ورځ دې په حوالات کښې ده ـ ددې نه پس به جېل ته لېږلے شي ـ په عدالت کښې دربانديې جرم ثابتول د سرور خان دپاره ډېر معمولي خبره ده ـ ګواهان هم ډېر او ثبوتونه هم ـ د ړوند قانون ړنده فېصله به دې د ټول عمر دپاره د تورو تمبو بنديوان کړي او يا کېدے شي پهانسي درته واورولے شي ـ ښۀ سوچ اوکړه ـ اوس درسره وخت دے ،،

,, ما درته خپله خبره اوکړه ،، فريد کلکه لهجه کښې اووې ـ

تهانېدار ناستو نورو دوؤ کسانو ته اوکتل ، هغوي سرونه اوخوځول ـ

تهانېدار څۀ شېبه ډېر په عجيبه نظر فريدته کتل بيا ئې يو سپائي ته اواز کړو ـ سپائي دفتر ته رانوتو او کوتک کوتک اودرېدو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, دے حوالات کښې بند کړئ ،، تهانېدار
د فرید طرف ته اشاره اوکړه ,, د قتل
ملزم دے ـ خیال پرې ساتئ ،،

د ګل کلي خلق خو څۀ چې لارې کوځې ئې
هم مړاوې وې ـ ارسلا جان او عفت د
ودود صېب او سکینې مړې سمبال کړې او
ګل کلي ته رارسولې وو ـ وفا ژړل که
ژړل بیخي نۀ قلاریده ـ ,, بابا جانه !
نۀ به دې راکوله دومره مینه چې داسې
دې پرېښودم ـ سترګې اوغړوه بابا جانه
! ستاسو هومره لوئے زړۀ خو زما نۀ دے
ـ ـ ـ بابا جانه ـ ـ ـ ـ !! ،،
د امبر سترګې اوچې وې ـ بېخي غلې وه
ـ کله کله به ئې څو سلګۍ اووهلې او
کله د خپلې نیا او کله د عفت په غېږ
کښې خپل سر کېښودو ـ
د سکینې د مور پلار حوصله په ځائے وه
ـ خو حیران دومره وو چې حد ئې نۀ ؤ ـ
د ګل کلي خلق خو خېر د کلي خلق وو د
سباؤن سکول سټاف څۀ چې د ودود صېب
شاګردان هم ټول په ټوله راغلي وو ـ
خو یواځې نه ، مشران ئې هم راغلي وو
ـ د ځنو ځنو خو ټوله ټوله کورنۍ
راغلې وه ، داسې خلق هم وو چې هڅو چا
پېژندل نه خو سترګې ئې یو ساعت ته نۀ
وې اوچې شوې ـ نور خو څۀ د ریحان
آباد نه ډېر زیات خلق راغلي وو
باوجود ددې چې دا عمل په یو صورت د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرور خان سره د ډغرې نـه کم نـۀ ؤ خو چې راغلـي وو نـو راغلـي وو ـ يـوه خبـره وه چې مـېلـمـه پـکښې څـوک هم نـۀ ؤ ـ ټـول کـوربـانـۀ وو ـ جوړ د ودود صېب ورونـه خوئـيـنـدې راغلـي وو ـ بـچي ئـې راغلـي وو خپـلـو کښې بـه غـاړه وتـل بـيـا بـيـا بـه ئـې اوژړل ـ
د خپـلـو خلقـو سره د ودود صېب د مـيـنـې تـعلق نـن زرغـون ښکـاريـدو! ښکـاره مـحسوسېـدو !!

○

دا نـن د فـريـد سره د هغـوي دوېم مـلاقـات ؤ ـ ارسلا جان او د فـريـد نـيـا نـيـکـۀ د ورځې هم راغلـي وو خو ډېـر لـږ وخت ايـسار شول ـ يـو خو ورسره وخت بـيـخي نـۀ ؤ ـ هر څۀ ئـې نـيـمـګړي پـرېـښي وو ـ جنـازې پـرتـې وې خو د ژونـدي فـکـر هم ضروري ؤ ـ د هغـوي د فـريـد سره صرف مـلاقـات اوشو نـور ئـې هېڅ اونـۀ کـړے شول ـ حېـران هم وو او پـرېـشان هم ـ خو دومـره ضرور پـوهېـدل چې قـانـون پـه مـکـمل تـوګـه د زورور مـرسـتـيـال دے ـ
تـهـانـېـدار د هغـوي د سوال زارئ پـه جـواب کـښې صرف دومـره اووې ,, ټـيـک ده تـاسو ئـې پـوئـې کـړئ ـ د سرور خـان تـسلـي دې اوکـړي نـو ځي دې درسره ـ بـاقـي زۀ نـور هېڅ نـۀ شم کـولـے ـ خبـره ډېـره د پـاسه نـۀ ده ، زمـا پـه وس کـښې نـۀ ده ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو فريد لکه ټول په ټوله د کاڼي شوے ؤ ــ په دې بابله خو ئې هډو خبره نۀ کوله ــ هغوي هم بې وسه وو ــ واپس ستانۀ شوي وو خو هم نن ماښام بيا راغلي وو ــ د فريد د نيا نيکۀ سره دا ځل د سباؤن سکول د سټاف سينئر او ذمه وار کسان هم راغلي وو ارسلا جان او عفت هم وو او وفا هم ــ

د فريد نيا اوژړل ,, فريده بچيه ! زمونږ خو تۀ پکار ئې ــ نور مو هېڅ نۀ دي پکار ،،

نيکۀ ئې اووې ,, فريده ! حالاتو ته خپله اوګوره ــ هسې نه څۀ نور نقصان در اورسي د ظلم زور دے بچے ،،

خو فريد خاموش ؤ ــ بيخي خاموش ــ ټولو خپل خپل رنګ خبره کوله ــ چا ځان پوهول او چا فريد خو فريد لکه قسم کړے ؤ چې هېڅ به نۀ وائي ــ وفا يو قدم وړاندې راغله او فريد ته مخامخ اودرېده ــ د غرونو په شانې درونډ څادر کښې پټه وه ــ وفا هېڅ نۀ وې بس د هغې نظر د خپل ماشومتوب د ملګري د مخ او سترګو تاثرات لوستل ــ هغې ته د فريد د يو يو عادت پته وه ــ د هغۀ په مزاج پوهېده ــ د يو لوئے عزم سره ئې د فريد په سترګو کښې کتل ــ بيا ګويا شوه ,, فريده ! مونږ ټول د صدمې په حالت کښې يُو ، حالات هم موافق نۀ دي خو ــ ــ ــ بابا جان مونږ ته يو درس راکړے دے ، يو سوچ او نظر ئې راکړے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے ۔ څو چې مونږ ژوندي يُو نو د ژوند
خبره به کوؤ ۔ مونږ به هېڅ کله د
بابا جان روح نۀ خفه کوؤ او نۀ به
ځان ورته شرمنده او ملامته کوؤ ۔
فريده ! چې کمزورے نۀ شې ۔ ۔ ۔ مرحله
گرانه سهي خو زمونږ مرام ډېر ښکلے او
نازولے دے ۔ ډېر زيات سپېځلے دے ۔
تيارو ته سر ټيټول د هيچا سره نۀ
ښائي ۔ ياد ساته دا خبره به بابا
جان کوله ،،
لکه د بُت ساکت او خاموش ولاړ ځوان جان
فريد په سترگو کښې اوښکې اوځليدې ۔
په مخ باندې خورې بې انتها سختئ کښې
ئې يـــو رنــــگ لاره اوکــړه ۔
پـــه رسان ســــره ئې اووې ,, زۀ
محکم يم ۔ ۔ ۔ زما سره ستاسو فکر دے
،،
د سباؤن سکول وائس پرنسپل سر عديل
ډېر په تفاخر سره مسکے شو ,, عزم او
استقامت د منزلونو پوړۍ وي ۔ مونږ به
په باوقاره طريقه خپل جنگ کوؤ ۔ او
په هومره وقار سره به ئې گټو هم ۔
باور ساته ،،
د فريد ذهن او زړۀ به بيا بيا تاؤجن
شول ۔ د هغۀ په سپېځلي احساس
قيامتونه تېرېدل خو په ځان ئې تر
کافي حده قابو ساتلے ؤ ۔ هغۀ د خپلو
راغلو مئينانو زړونه نور خفه کول نۀ
غوښتل ۔

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـريـد ارسلا جـان او عفـت تـه اوكـتـل ,,
ارسلا كـاكـا او عفت آپـا تـاسو د بـيـا
دپـاره د راتـلـو تـكـليف مـۀ كـوئ ـ سرور
خـان تـاسو تـه هم نـقـصان در رسولـے شي ـ
ستـاسو دلـتـه راتـګ خطرنـاک دے،،
,, الله بـه خـېـر كـړي بـچـے ،، د ارسلا جـان
آواز كـافـي درونـد ؤ ـ
فـريـد وفـا تـه مـخ ور واړوۀ ,, وفـا تـۀ
بـيـا مـۀ راځـه ،،
د وفـا پـه مـخ غرونـه سنـجـيـدګـي
خوره وه ـ
,, بـابـا ! مـورې ګـلـې !! ،، فـريـد خـپـل
نـيـا نـيـكـۀ تـه اوكـتـل ,, دعـا كـوئ ـ خفـه
كـيـږئ مـه ـ خـېـر بـه شي ،،
,, مـونـږ خو نـۀ پـوهـېـږو بـچـيـه ،، د فـريـد
نـيـا پـه سادګـۍ سره اووې ,,بـس اوس تـاتـه
دې خـدائـے خـېـر پـېـښ كـړي ،،
سر عديـل را وړانـدې شو او د هغې لاس ئـې
پـه خـپـل سر كـيـښو ـ ,, مـــورې ګـلـې !
مـونـږ هم ستـاسو بـچـي يُـو ـ دعـا كـوئ ـ
ټـول بـه خـېـر
شي ـ مـونـږ بـه عدالـت تـه ځـو ـ مـونـږ بـه
خـبـره كـوؤ ،،

o

احمد علي خـان د نـورو روايـتـي جـېـلـرانـو
پـه شان بـالـكـل نـۀ ؤ ـ د سنـټـرل جـېـل پـه
عمـلـې او ټـولـو قـېـديـانـو كـښې پـه سر جـي
مشهـور ؤ ـ د قـېـديـانـو سره ئـې رويـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

انـتـهـائـي مـشـفـقـانـه او دوسـتـانـه وه ـ قـېـد بـهـر حـال قـېـد وي ـ خـو کـه د قـېـد سـره تـړلـے تـصـور او د احـسـاس اذيـت تـرې مـنـفـي کـړے شي نـو دا وئـيـل بـه نـامـنـاسـب نـهٔ وي چې ددغـه جـېـل قـېـديـان بـاقـي پـه نـورو ډېـرو حـوالـو مـطـمـئـن او خـوشـحـال وو ـ هـغـوي پـه خـپـل مـهـربـان او شـفـيـق سـر جـي مـئـيـن وو ـ

د فـريـد فـائـل او تـفـصـيـلاتـو احـمـد عـلـي خـان د حـېـرانـئ او پـرېـشـانـئ سـره مـخ کـړے ؤ ـ دا وخـت هـم فـائـل د هـغـهٔ مـخ تـه پـروت ؤ او ډېـر پـه سـنـجـيـدګـئ او انـهـمـاک سـره ئـې ځـيـرلـو ـ

،، د ودود صـېـب قـتـل د هـغـهٔ خـپـل زوئـے ځـنـګـه کـولـے شي ؟ ،، هـغـهٔ د ځـان سـره سـوالـيـه انـداز کـښې خـود کـلامـي اوکـړه ـ

،،ودود صـېـب خـو ـ ـ ـ ـ ،، احـمـد عـلـي خـان د فـائـل نـه سـتـرګـې پـورتـه کـړې پـه لاس بـانـدې تـړلـې ګـهـړئ تـه ئـې يـو نـظـر اوکـتـل او بـيـا ئـې يـو سـپـائـي تـه اواز کـړو ـ

،، مـبـيـن ،،

سـپـائـي پـه مـسـتـعـدئ سـره دفـتـر تـه رانـنـوتـو

،، جي سـر جي ،،

،، هـغـه نـوے حـوالا تـي راولـه ـ ـ ـ فـريـد ،، احـمـد عـلـي خـان سـپـائـي تـه اووې او فـائـل تـه ئـې بـيـا سـتـرګـې شـکـتـه کـړې ـ

څـهٔ سـاعـت پـس فـريـد د جـېـلـر پـه دفـتـر کـښې مـوجـود ؤ ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د احمد علي خان جهانديده نظر د فريد د مخ او سترګو د تاثراتو په غور سره جائزه اخسته ـ
,, کرسۍ ته کښېنه ،، احمد علي خان په نرمۍ سره اووې ـ
فريد کښېناستو ـ په انداز کښې ئې ويزاري وه ـ د احمد علي خان تجربه کار نظر اوس هم د فريد محاصره کړې وه ـ
احمد علي خان په اول ځل ترې نه څۀ تپوسونه کړي وو خو هغه په جواب کښې بيخي غلے ؤ ـ د مخ او سترګو نه ئې صفا ښکاريده چې په زړۀ او ذهن ئې ډېر درانۀ دي ـ احمد علي خان د هغۀ په سترګو کښې د بې اعتبارۍ او نفرت شريک تاثر محسوس کړے ؤ ـ دا د احمد علي خان دپاره څۀ دومره لويه خبره نۀ وه ـ په خپل پېشه ورانه ژوند کښې هغۀ ددې نه زيات پېچيده کېسونه ليدلي وو ـ د بې شمېره قېديانو سره ئې واسطه پېښه وه ـ عادي مجرمان ، د انتهائي مجبورۍ په حالت کښې جرم کوؤنکي او بې ګناه بنديوان ـ خو دلته خو د ودود صېب نوم او د ريحان آباد او ګل کلي ذکر د هغۀ په زړۀ او ذهن کښې د تجسس طوفان راپورته کړے ؤ ـ د قتل الزام د ودود صېب په زوئے لګېدلے ؤ او ايف آئي آر د سرور خان په مدعيت کښې درج شوے ؤ ـ نو احمد علي خان حقيقتاً حېران ؤ ـ د ودود صېب سره د هغۀ د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاقات دومره ورځې خو نۀ وې شوې په ښار کښې د کالج د جوړولو په سلسله کښې د ودود صېب د منډو تړړو په دوران کښې د کالج د وخت دغه دواړه یاران عېن د بازار په مېنځ کښې یو بل ته مخامخ شوي وو او غاړه وتلي وو خو ښۀ غاړه وتلي وو ـ د یو بل نه ئې لاسونه کلک چاپېر وو او داسې یو خوا بل خوا ځنګېدل راځنګېدل ـ څۀ خبرې ئې هم کولې ـ په لار روانو خلقو به چې ورته اوکتل نو ځنې به بې اختیاره مسکي شول ـ بیا ئې ګپ چرته ختمېدۀ ـ نیزدې ورکوټي شان هوټل کښې کښېناستل ، چائې او سموسې ئې را اوغوښتې او نوؤ او زړو ته ئې زور ورکړو ـ

,, ودود صېب لا اوس هم زلمے ئې ښه ،، احمد علي خان د چائیو نه ګوټ اوکړو ـ ودود صېب د کالج د زمانې نه خپلو ملګرو په هم دې نوم سره مخاطب کولو ـ ,, ودود صېب ،، ملګري خو څۀ ، غیاث الدین صېب به هم ورته ودود صېب وې غیاث الدین صېب د دوئي یو انتهائي شفیق او حکیم استاذ ؤ ـ هغوي به وئیل ,, ودود صېب د مینې او پېرزوئنې پېکر دے همه روح دے ، د محسوسولو سړے دے ،،

,, دومره زر چرته زړېږم خانه ،، ودود صېب مسکے شو ـ

,, بچي دې څومره دي ؟ ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

,, دوه ـ یـوه لـور او یـو زوئـے ،، ودود صیب اووې ، ودود صیب چې د احمـــــد عـــــلي خـــــان سره د فـــــريد ذکر کـولـو نـو لـهجه ئـې د مـینـې او تـفـاخر نـه ډکـه وه ـ
,, او سـتـا ؟ ،، ودود صیب تـرې تـپـوس اوکړو ـ
احمد علي خـان ورک ورک غـونـدې مـسکے شو
,, زمـا هم دوه ـــــ یـوه لـور او یـو زوئـے ـ ـ ـ ـ لـور خو مې رانـه لاړه ـ ـ ـ ګـولـو اوخوړه ـ ګـلالـۍ ـ ـ ـ او زوئـے مې د تـعلیم دپـاره بـهر استـولـے دے ـ لا ورکـوتے دے ـ د څـوارلـسو کـالـو دے ـ خوشحال ـ تـرۀ ئـې هلـتـه دے ـ هم د هغـۀ سره دے ـ ،،
,, او ګـلالـۍ ؟ څنګ ګـولـواوخوړه ؟،،د ودود صیب تـنـدے ګـونـجې شو ـ
احمد علي خـان یـوه اوږده ساه راښکه ـ
,, یـاره ! د ایـمـانـدارۍ او فـرض شـنـاسـۍ بـاب کـښې ازمېښتـونـه تـر هر څـۀ زیـات وي ـ او بـیـا زمـونـږ پـېشه ـ ـ ـ تـوبـه ـ ـ ـ ایـمـانـداره کس پـکښې قـدم قـدم پـه پـل صراط تـېرېږي ـ ډېـرې قـیصې دي د زړۀ چـاؤدون خو دا څـل خـو ـ ـ ـ ـ ,, احـمـد علي خـان یـو سـاعت تـه غلے شو، پـه خلاء کـښې داسې څـیـر ؤ لـکـه چې څـۀ ورتـه ښکـارېدل ، څـۀ ئـې کـتـل ، بـیـا ئـې ودود صیب تـه سـتـرګې ورواړولـې او داسې درد جن شـانـې مـسکے شو او ګـویـا شو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, د هغوي تعلق د ډېرې مضبوطې پارټۍ
سره ؤ ـ د پوډرو ډېر دروند مقدار ئې
سمګل کولو ـ خو ګېر شوي وو ـ د تېښتې
په دوران کښې ئې په پولیس ډزې شروع
کړې ، دوه د هغوي کسان مړهٔ شوي وو او
څلور د پولیس ـ ـ ـ خبره ډېره مخکښې
لاړه ـ میډیا هم په کېس مکمل نظر
ساتلے ؤ ـ شاته کسانو ئې د خپلو
وسائلو او اختیاراتو د بې دریغه
استعمال باوجود هم هېڅ اونهٔ کړے شول
ـ ګرفتار شوؤ درې واړو کسانو ته د
مرګ سزا واورولے شوه ـ په باقي دوؤ
خو ئې څهٔ خاص پروا نهٔ وه خو یو خاص
کس ؤ ـ ډېر خاص ـ د ایم پي اے شجاعت
ملک نیازبین او عیاش زوئے خرم ملک ـ
د هر داؤ بائیللو نه پس هغوي براه
راست ماته راغلل ـ سره د یو څو
حاکمانه سفارشونو او ډېر تېر لالچ ،
رنګ رنګ دامونه ئې راته اوغوړول را
اوغوړول ـ ما واپس کړل ـ څو ورځې پس
بیا راغلهٔ ـ ما بیا واپس کړهٔ ـ نو
بیا ئې دهمکۍ دړکې شروع کړې د بل بل
رنګ دباؤ اچولو کوشش ئې هم کولو ،
ورسره ورسره ئې آفرونه او پېشکشونه
هم سېوا کېدل ـ ما ته صرف دومره کول
وو چې خرم ملک ته د جېل نه د تښتېدو
لاره هواره کړم او بس ـ هغوي چې ښهٔ
ستړي شول نو آخري دهمکي ئې دا راکړه
چې ستا خو یکې یو زوئے دے ، مړ ئې
غواړې او که ژوندے ـ د هغوي خبره ما

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـنـلـې نـۀ شـوه ـ د خـوشـحـال پـحـقـلـه مـې خـپـل احـتـيـاط کـولـو ـ دغـه ورځ د خـوشـحـال طـبـيـعـت ټـيـک نـۀ ؤ ، سـکـول تـه نـۀ ؤ تـلـې ـ ګـلالـۍ تـلـې وه ـ د سـکـول نـه پـه واپـسـۍ کـښـې پـرې د هـغـوي کـسـانـو فـائـرنـګ اوکـړو ـ د ګـاډي ډرائـيـور هـم زخـمـي شـوے ؤ خـو ګـلالـۍ ـ ـ ـ ـ ـ ،، د احـمـد عـلـي خـان اواز درونـد شـو ،، ګـلالـۍ ژونـدۍ خـپـل کـور تـه رانـۀ غـلـه ـ څـۀ ورځـې پـس زمـا هـم بـدلـي اوشـوه ـ سـنـټـرل جـېـل تـه ـ د کـافـي سـوچ او فـکـر نـه پـس زۀ هـم ښـار تـه راشـفـټ شـوم ـ خـوشـحـال مـې د سـبـق دپـاره بـهـر واسـتـولـو ـ قـسـم دے يـاره ، د ګـلالـۍ مـرګ مـې زړۀ بـيـخـي پـرې کـړے دے ـ خـو ضـدي هـم هـغـه شـان يـم ،، احـمـد عـلـي خـان پـه وئـيـلـو وئـيـلـو کـښـې مـسـکـے شـو ـ ،، هـغـه سـرکـشـي مـې لـه سـره نـۀ اوځـي ـ هـغـه چـې تـا بـه راتـه لـېـونـے وئـيـل ،،

،، دا د وفـا لارې دي خـانـه ! ،، ودود صـېـب پـه يـقـيـن سـره اووې ،، ازمـېـښـتـونـه بـه خـامـخـا لـري خـو بـې مـنـزلـه هـېـڅ کـلـه نـۀ وي ،،

احـمـد عـلـي خـان اوخـنـدل ،، تـۀ وايـه کـنـه ـ کـمـې سـيـپـــــارې کـښـې ئـې ؟ ،،

،، خـانـه ! د ريـحـان آبـاد صـورتـحـال شـش و پـنـج کـښـې اچـولـے يـم ـ د سـبـاؤن سـکـولـز پـروګـرام ډيـر ښـۀ روان دے ـ نـتـائـج ئـې هـم عـېـن د تـوقـعـاتـو مـطـابـق دي ـ دلـتـه ښـار کـښـې هـم د سـکـول او کـالـج عـمـارت تـقـريـبـاً چـې مـکـمـل شـوے دے خـو پـه ريـحـان

(c) ketabton.com: The Digital Library

آباد کښې سرور خان د خرۀ پښه جوړ شوے
دے ، سکول خو سکول هلته نۀ پرېږدي چې
زمکې هم اکثر د هغۀ د لاسه شاړې پرتې
وي، څو څو وارې مې ورته کسان اونيول
خو هغه عاجزان د سرور خان د شرارتونو
او بدمعاشيو توان کله لري ــ واپس لاړ
شي ــ د سرور خان ارادې ښې نۀ دي ،،
د احمد علي خان په زړۀ کښې ډېر څۀ
اوړېدل را اوړېدل خو تر ټولـــــو اهم ،
حقيقت معلومول وو ــ د فريد په فائل
کښې چې کـــــوم څۀ ليکلي شوي وو په هغې
د احمد علي خان باور نۀ کېدو ــ
,, څوانه ! ستا خاموشي زما د فهم نه
بالا ده ،، احمد علي خان د فريد په
سترګو کښې مسلسل کتل ــ ,, دا ستا
ملامتيا ده د خپل مور پلار په قتل کولو
باندې او که اطمينان ،،
د فريد په سترګو کښې لکه چې لمبې
پورته شوې په انتهائي قهر او حقارت
سره ئې جېلر ته اوکتل ,, تاسو هم ځان
ته انسانان وايئ ــ تور داغ يئ د
انسانيت په نامه ــ کله مو سوچ هم کړے
دے چې د تفتيش په نوم کوم بې سر او
پښو او بې عقله تپوسونه کوئ ، ستاسو
د مقابل روح څومره ازاروي ؟ خو خرڅ
شوي او نيلام شوي خلق په دې خبره څۀ
پوهيږي ،،
,, تا زما د خبرې جواب رانۀ کړو ،، د
احمد علي خان لهجه بې تاثره وه ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, تــاسو پــه څــومـره خـرڅ شوي يـئ ؟ ،،
فـريـد زهـرجن انـداز کـښې اووې ـ
,, دا زمـا د خـبـرې جـواب نـهٔ دے ،،
,, د بـې ضـمـيـرو سـره زمـا هـم دومـره خـبـره
وي ،،
احـمـد عـلـي خـان ډېـر ژور سـوچ کـښې ؤ ـ
هـغـه ددې ټـول صـورتـحـال نـازکـۍ او سـنـګـيـنـۍ
تـه رسـيـدو ـ د فـريـد خلاف ډېـر پـه مـنصـوبـه
بـنـدۍ او مـنـظـمې طـريـقې سره ګـامـونـه
پـورتـه کـولـے شـول ـ جـېـل کـښې فـريـد پـه
آرام سـاتـل د هـغـهٔ دپـاره ګـرانـه خـبـره نـهٔ
وه ـ خـو پـرېـشـانـي د عـدالـتـي کـاروايـۍ او
فـېـصـلـې وه ـ احـمـد عـلـي خـان د ظـلـم او
زور د ګـټـې ډېـرې تـمـاشې لـيـدلـې وې خو
دلـتـه مـنـظـر بـېـخـي بـدل ؤ ـ انـتـهـا وه ـ
قـاتـل مـدعـي ؤ او ـ ـ ـ ـ ـ !! د فـريـد
تـعـاون ډېـر ضـروري ؤ خـو د هـغې نـه هـم
ضـروري اول ددې ټـولـې مـعـامـلـې زبـر زيـر
مـعـلـومـول وو ـ احـمـد عـلـي خـان ، فـريـد
واپـس بـارک تـه اولـېـږلـو ـ

O

فـريـد د احـمـد عـلـي خـان سـره د هـغـهٔ پـه
دفـتـر کـښې نـاسـت ؤ ـ
,, فـريـده بـچـے ! ،، د احـمـد عـلـي خـان
لـهـجـه انـتـهـائـي نـرمـه وه ,,خـبـره ډېـره
سـاده ده ـ زهٔ تـلـے ؤم ريـحـان آبـاد تـه ،
ګـل کـلـي تـه ـ ـ ـ د ريـحـان آبـاد د خـلـقـو
خـو ژبـۍ ده ـ لـوئـے وړوکـے ويـريـدلـے دے ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر چا ته پته ده خو ژبه هېڅوک نۀ شي خوځولے ـ څۀ کسانو زما سره خبره اوکړه خو ښکاره هغوي هم څۀ نۀ شي وئيلے ـ د سرور خان او دلاور خان د هشت د مرګ غوندې د هغوي په زړونو او ذهنونو خور دے ـ ما دا هم واوريدل چې سرور خان ستا خلاف ګواهان هم تيار کړي دي ـ ستا په حق کښې د وئيلو والا هېڅوک نشته ـ د هر چا په سر د سرور خان د ظلم تېره توره ځوړند ده ـ سرور خان په هره حواله ډېر لوئے اپروچ کړے دے ـ د هغۀ ستا ســــره هېڅ ســــروکار نشته ـ د هغۀ ستا زمکې ، ستا پولې پټې پکار دي ،،

فريد ډېر په تحمل سره د احمد علي خان خبره واوريده ـ يوه د طنز نه ډکه مسکا ئې په شونډو اوځليده ,, سرور خان تاسو ته څۀ ذمه واري سپارلې ده ؟ ،،

د احمد علي خان د مخ تاثرات هم هغه شان نرم او خواږۀ وو ,,ودود صېب زما د کالج د وخت ملګرے ؤ ، تۀ ماته لالا وئيلے شې ،،

,, پوليس والا هم د چا لالا ، کاکا کېدے شي ؟ ،، د فريد لهجه هم هغه شان وه ـ ,, هر څوک کېدے شي ـ زۀ ستا دپاره مکمل کوشش کوم ـ خو ستا تعاون هم ډېر ضروري دے ـ ما ستا د وکيل سره هم کتلي دي ـ مونږ کوشش کوؤ چې ستا په حق کښې د ګواهۍ ورکوونکي پېدا کړو ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

,, زمـا ګـواه الله دے جېلـر صېب ـ زمـا نـور په هيچا بـاور نـشتـه ـ ستـاسو پـه قـانـون خو بـالـکل نـه ،،
,, ستـا ضد تـاتـه نـور نـقصان در رسـولـے شي بـچـے ـ نـۀ سهي ـ زمـا سره خو تـعـاون اوکـړه ،،
,, زمـا پـاتـې څـۀ دي ،،
,, زۀ ستـا د انـدرونـي کشمکش او اضطراب خبـر لـرم فـريـده بـچـے زۀ پـوهـېږم چـې تـۀ د کـوم لـوئـے اذيـت او عذاب نـه تـيـرېـږې ـ خو د ژونـــــد نـه خـو انـکـار نـۀ شـې کـولـے کـنـه ـ نـه بـچـے ـ د ودود صېب نـال کـړے بـوټـے دومـره کـمـزورے کـلـه کـېدے شي ،،
فـريـد ډېـر پـه عجيـبـه غـونـدې نـظر احـمـد علـي خـان تـه اوکـتـل ـ
,, ګـوره بـچـے ! د حـالا تـو جـاج واخـلـه ـ تـۀ بـاوجـود ددې چـې د ظلـم ښکـار شوے ئـې ، بـې ګـنـاه ئـې خو بـيـا هم مـسلـسل پـه دفـاعي پـوزيـشن کـښې ئـې ـ کـمـزورے دفـاعي پـوزيـشن ـ ستـا ضمـانـت مـنـظور نـۀ شو ـ تـاتـه پـه ځـائـے ددې چـې انـصاف در اورسي د خـپـل ځـان د صفـا کـولـو مـرحـلـه درپـېښه ده ـ ستـا پـه حق کـښې د شهـادت ورکـولـو والا څـوک نـشتـه ـ خلاف دې تـيـاريـږي ـ ددې هېڅ بـې هېڅه ضد دې څـۀ مـعنٰـی ؟ ،،
,, زۀ سرور خـان تـه سر نـۀ شم ټـيـټـولـے جېلـر صېب ـ او زمـا پـه تـاسو هم بـاور نـشتـه ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, سر مۀ ټيټوه ــ خو لېونتوب خو هم مۀ کوه کنه ــ دغه سکوت دې مات کړه ــ ما سره د خپل زړۀ هره خبره اوکړه ،،
,, زما زړۀ کښې هېڅ خبره نشته ــ زما زړۀ کښې صرف هغه ورځ ژوندۍ ده ، کومه ورځ به چې د سرور خان او دلاور خان خانې په خاورو کښې ګډوم ــ د حالا تو څۀ جاج واخلم ــ د تيارو د يوې ډيوې سره دشمني ده د هوا په ملاتړ ــ بس ،،
,, تيارو هېڅ کله رڼا ته ماتې نۀ ده ورکړې بچے ،،
,, زما يقين دے ،،
د خپل تکليف نه راته وايه ،، احمد علي خان ډېر په شفقت سره اووې ــ

o

عدالت کښې پېشۍ شروع شوې وې ــ تاريخونه بدليدل رابدليدل ــ د سرور خان مکمل کوشش ؤ چې په هره طريقه وي خو فريد وسله کيږدي ــ خو د فريد په سينه کښې خو اور بل ؤ ــ هغۀ به د سرور خان خبره منله ؟ څو څو وارې ئې جېل ته ورته کسان راليږلي وو خو فريد ورته يکي يوه خبره کړې وه ــ
,, زما مې د بابا جان په روغ نيت قسم وي ــ سرور خان به دا ارمان ګور ته وړي د ځان سره ،،
احمد علي خان فريد ته د هر ممکن سهولت او آرام بندوبست کړے ؤ ــ خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه په آرام کله ؤ ــ کله کله به ورته
دا هر څۀ خوب اوښکاریدل ــ بې یقینی
غوندې به واخستو ــ خو دا کېفیت به ئې
عارضي او انتهائي مختصر ؤ ــ زهرجن
حقیقت به ئې په رګ رګ کښې اوبهیدو نو
د سر نه به ئې شنه لوخړه اوخته ــ
د احمد علي خان دفتر د هغۀ د خپلو
مئینو سره د ملاقات کولو ځائے ؤ ــ نن
هم د خپل نیا نیکۀ ، امبر ، ارسلا جان
، عفت ، وفا او سر عدیل سره ناست ؤ ــ
ټول کافي پریشان ښکاریدل ــ دوه ورځې
پس د عدالت د فېصلې د راتلو ورځ وه ــ
اوس اوس د فرید وکیل راغلے ؤ ــ هغه
هم ډیر چُرت کښې نۀ ؤ ــ سرور خان په
عدالت کښې کافي ګواهان پیش کړي وو ــ
د فرید وکیل هره مرحله د خپلې تجربې
او ذهانت په توره وهلې وه ــ خو داسې
ښکاریده چې هر کس بیخي سترګې پټې کړي
دي ــ سترګې غړولو ته هډو څوک تیار نۀ
دے ــ
د فرید نیکۀ اووې ,, فریده بچے !
دلاور خان راغلے ؤ ،،
,, ګل کلي ته ؟ ،، د فرید لهجه تیزه
وه
,, او ،، بابا سر اوخوځولو ــ ,,
ډیرې دړکې ئې کولې ــ وئیل چې د فرید
سره دا آخري موقع ده ــ زمونږ خبره دې
اومني نو سبا به د جېل نه بهر وي او
که ضد کوي نو هم هغه ئې ځائے دے ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

د فرید په سترګو کښې لکه اور بل ؤ ـ
سینه ئې ډډېده ، تشېده امبر سلګۍ
اوکړه ـ
,, ګل لالا ـ ډېرې ګنده خبرې ئې کولې ـ
زۀ ئې نۀ شم وئیلے ـ ماته ئې وې ـ ـ
ـ ـ ،، امبر په ژړا شوه ـ
د فرید په سکروټو سترګو کښې اوښکې
اوځلیدې ـ غاښونه ئې ډېر کلک جوخت
کړي وو ـ
,, یا الله ،، د فرید آواز لړزیدلے ؤ
، حرف حرف ئې په وینو ،
اوښکو لړلے ؤ ،، یا الله ! لوئے خو تۀ
ئې ـ لوئے خو تۀ ئې ،،
د فرید په مخ اوښکو را اودانګل او د
ماشومانو په شان په ژړا شو ـ بیا ئې
امبر ته اوکتل ـ
,, ژاړه مه خورکې ـ ټول به خېر شي ،،
څۀ ساعت خاموشي وه ـ فرید وفا ته مخ
ور واړوۀ ـ
,, وفا ! تۀ به بیا دلته نۀ راځې ،،
,, فریده ـ ـ ـ ـ ،، وفا څۀ وئیل خو
خبره ئې پوره نۀ شوه ـ
,, نۀ به راځې ،، فرید اوغرمبېدو ـ
خو فوراً ورته احساس اوشو چې نور خلق
هم دلته ناست دي ـ ارسلا جان او عفت
ته ئې اوکتل ,, ارسلا کاکا ! عفت آپا
!! تاسو ته پته ده د ټول صورتحال ـ
خدائے دې نۀ کړي ـ ـ ـ ,, فرید خپله
خبره لږه اودروله ,, احتیاط ضروري دے
،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

بـيـا ئې سر عديـل تـه اوکـتـل ــ ,, سر ! بـخښنـه غـواړم ــ ډېـر زيـات ډسټرب يـم ،، سر عديـل ورتـه پـه مـيـنـه مـسکـې شـو ,, نـۀ بـچـې ! مـونـږ دلـتـه راغـلـي ددې دپـاره يُـو چې سـتـا پـريـشـانـي کـمـه کـړو ــ تـاتـه ددې خـبـرې احسـاس او اطـمـيـنـان درکـړو چې پـه دې جـنـګ کـښې تـۀ يـواځې نـۀ ئې ، مـونـږ ټـول سـتـا سره يُـو ،،

د فـريـد نـيـا ادې هېڅ نـۀ وې ــ د پـريـشـانـۍ عـالـم ؤ ــ بـس د تـسـبـو دانـې ئې يـوه يـوه اړولې او شونـډې ئې ورو ورو خوځېدې ــ د صبـر يـو درديـدلـې رنـګ ئې پـه مـخ خـور ؤ ــ

O

عـدالـتـي فـېصلـه راغـلـه ــ د مـکـر پـه ثـبـوتـونـو کـښې د کـوم ځـائـې نـه صداقـت راغـلـې ؤ ــ ګـواهـان څـنـګـه پـېـدا کـړې شـوي وو ــ د کـوم کـوم ځـائـې نـه احکـامـات صادر شـوي وو ــ څـوک خـرڅ شـوې او څـنـګـه څـنـګـه خـرڅ شـوې ؤ دا ټـولـه د پـردې د شـا قـيـصه وه ــ پټ مـعـامـلات وو ــ ښکـاره صرف دا وو چې خـلـقـو اولـيـدل چې فـريـد تـه عـمـر قـېـد واورولـې شـو ــ د فـريـد نـيـکـۀ بـابـا پـه سـتـرګـو کـښې راغـلـې اوښکـې پـاکـې کـړې ــ هـغـه د فـريـد د وکـيـل سره د عـدالـت د کـمـرې نـه بـهـر را روان ؤ ــ عـفـت پـه زوره زوره ژړل وفـا ورتـه مـخ تـه اودريـده ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, مـۀ ژاړه مـورې ــ ژړا خـو کـمـزوري خـلـق کـوي ،،
,, زړۀ دے څـۀ کـاڼــے خـو نـۀ دے لــورې !
څـنـګـه ئــې صـبـر کـړم ــ دې غـېـږه کـښـې مــې لـــــوئـے کــــړے دے فـــــريـــــد ــ وئ خـــــدايــه دومـره ظـلـم ــ ــ ــ،،
,, خـېـر دے مــورې ! دا بــه د الله رضـا وه ،، وفـا خـپـلـې مـور تـه تـسـلـي ورکـولـه خـو دلـتـه ئــې لـهـجـې خـپـلـه هـم تـيـنـدک اوخـوړه ــ يــو بــې اخـتـيـاره غـريـو ؤ چــې پــه مـرى کـښـې ئــې اونـخـښـتـو ــ بـيـا ئــې پـه ځـان هـېـڅ قـابـو اونـۀ سـاتـلــے شـو او خـپـلـې مـور تــه ورتــر غـاړه وتــه ــ فـريـد تــه د عـمـر قـېـد سـزا واورولـې شـوه ــ خـو سـرور خـان او دلاور خـان خـوشـحـال نـۀ وو ــ چــې د عـدالـت د احـاطـې نــه بـهـر راوتـل نـو تـکـبـر خـو ئــې پــه انـداز کـښـې ؤ ولــې خـوشـحـالـي ئــې پــه مـخـونـو نـۀ وه د هـغـوي ارمـان نـۀ ؤ پـوره شـوے ــ

o

نـن پـه جـېـل کـښـې د فـريـد د عـمـر قـېـد وړومـبـى ورځ وه ــ

o

دا غـټـې د پـاخـۀ عـمـرښـځـې د دلاور خـان د طـرف نـه راغـلـې وې پـــــه عـفـت خـو سـر ګـرځـېـدۀ ــ حـق حـېـرانــه وه چـې څـۀ ورتـه اووائــي ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

يــوې ښځې پــه نــاصحانــه انــداز کښې سر اوخـوځـوۀ ـــ ,, کم عقـلـې ! تـۀ لا پـه دې کـښې سوچـونـه کـوې ـــ خـانـان دي د لُـور رشتـه غـواړي شکـر نـۀ اوبـاسې ،، عفـت بـه څۀ وئـيـل ـــ د هغې عاجزې خـو د خـولـې لاړې هم اوچې شوې وې ـــ

بــلــې ښځې اووې ,, مـزې بـه کـوې مـزې ـــ د خپلې بـرخې خـانـه بـه ئې دلاور خـان تـه د رشتـو څۀ کمـے دے ـــ پـه خپـلـو پـښـو تـبـر مـۀ وهـه ،،

عفت ورتـه پـه لاچـارئ سره اوکـتـل ,, خـورې ! د دلاور خـان خـو يـوه ښځه شتـه کـنـه او يـوې تـه ئې طلاق هم ورکـړے دے ،،

,, خـانـان دي خـانـان ،، وړومـبـئ غـټې ښځې بـيـا د پـوهـولـو پـه انـداز کـښې اووې ـــ ,, ستـا ددې سره څۀ کـار دے ـــ چې څو ودونـه ئې دي او څو ئې طلاقې کـړي دي ـــ لـېونـئ ئې ـــ ـــ ـــ ستـا لُـور خـو دلاور خـان پـخـپـلـه خوښـه کـړې ده ـــ مـزې بـه کـوې مـزې ،،

,, خـورې ـــ ـــ ـــ ـــ ،،

,, خـورې مـورې پـرېـږده ـــ خـپـل نـصـيـب پـه لـتـه مۀ وهـه ـــ څۀ شـوه وفـا بـچـئ ؟ ،،

,, وفـا د کـالـج نـه نـۀ ده راغـلـې ـــ خـورې ! د وفـا پـلار هم کـور نـشـتـه ـــ زۀ بـه د هغـوي سره صلاح اوکـړم ـــ دا فـېصلـه زۀ خو نـۀ شم کـولـے کـنـه ،،

,, يـه کم عقـلـې ! پـه دې کـښې د تـپـوسـونـو څۀ حـاجـت دے ـــ د خـپـل بـخـت پـه بـيـدارئ نـۀ پـوهـېـږې ـــ هغـوي خـانـان دي پـه دې خـبـره بـه خفـه شي خـو څـه خـېـر دے ـــ مـونـږ بـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سبا بیا راشوــ او هـ ! سړے دي پوئـې کړه ــ ورځې به مو بدلې شي ــ خیال کوئ د خانانو خفګان ښۀ نۀ دے ،،
ښځې پاڅېدې !
وفا د کالج نه راغله خو عفت ورته هېڅ اونۀ وے ــ هغه ټوله ورځ لکه په پل صراط ولاړه وه ــ مازیګر چې ارسلا جان راغے نو ټوله قیصه ئې ورته تېره کړه ــ ستړے ستومانه راغلے ارسلا جان اوچې شونډې ناست ؤ ــ په مخ ئې د ویرې او اندېښنو رنګونه تلل راتلل ــ کافي ساعت په سوچ کښې ډوب ناست ؤ ــ بیا ئې په ډېرې فکرمندئ سره وفا ته اوکتل ــ د وفا په مخ پریشاني هم وه او برهمي هم ــ
,, زۀ خو هېڅ نۀ پوهېږم ،، عفت ډېر په پریشانئ سره اووې ,,که اقرار ورته کوؤ نو د خپلې لُور ژوند تباه کوؤ او که انکار کوو نو ــ ــ ــ ظالمان دي ــ زور ئې نۀ لرو ،،
,, ډېره ګرانه خبره ده ،، ارسلا جان په تفکر سره اووې ــ
وفا خاموش ناسته وه ــ د خپل مور او پلار سوداګانې ئې شمارلې ــ پلار ته ئې اوکتل ,, داجي ! دې کښې څۀ ګران دي ــ چې زمونږ نۀ ده خوښه نو نۀ مو ده خوښه ،،
ارسلا جان مړاوے غونډې مسکے شو ــ ,, ستا خبره د وئیلو پورې خو ټیک ده لورې خو انکار کول د خانانو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمني کول ده ــ او د هغوي سره دښمني ځوک کولے شي ،،
,, بيا ورته اقرار اوکړئ ،، وفا د مور پلار په سترګو کښې اوکتل ــ
,, دا هم ګرانه ده ،،
,, بچے ! زما خو عقل بيخي کار نۀ کوي ،، عفت سر اونيوۀ
,, زما عقل کارکوي موريې ،، وفا په اعتماد سره اووې ــ ,,داجي مونږ ريحان آباد پرېږدو ــ بس دے دلته زمونږ نور ژوند نۀ کيږي ،،
ارسلا جان او عفت په حيرانئ سره وفا ته اوکتل ,,لورې؟ ،،
,, او داجي ! بله هيڅ لار نشته ،،
,, چرته به ځو ــ دا دومره اسانه خبره خو نۀ ده ،،
,, دومــــره ګــــرانه هــــم نــــۀ ده ــ د الله جهان ډېر لوئے دے ــ دنيا د ريحان آباد پورې نۀ ده محدوده ،،
,, لورې ــ ــ ــ ــ ،، ارسلا جان پس و پيش کښې ؤ ــ
,, داجي ! تاسو فيصله اوکړئ ــ مونږ دلاور خان ته اقرار هم نۀ شو کولے او انکار هم نۀ شو کولے ــ نو بيا ددې دواړو خبرو په صورت کښې مونږ دلته څنګه پاتې کيدے شو ؟ زور ئې لرئ؟،،
,, لورې ! چرته به ځو ؟ ،، ارسلا جان په ډېر حيرت او پريشانئ سره اووې ــ
,, هر چرته چې وي ــ خو د ريحان آباد نه روان يُو ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارسلا جان عفت ته اوکتل ـ عفت ئې په لاس باندې لاس کېښوو، مه خفه کېږه ـ بله خو څۀ لاره هم نشته ـ الله زمونږ مل ملګرے دے ،،

ارسلا جان يو سوړ اسوېلے اوکړو ,, ښۀ ده نو بيا تادي کول پکار ده ـ وخت دومره نشته ،،

لږ ساعت پس درې واړو د کور ضروري سامان بندولو ، يو ځائے کولو ـ

o

احمد علي خان په هر رنګ د فريد ډېر خيال ساتلو ـ هغۀ نۀ غوښتل چې د فريد دغه سوخت او له حده زيات اضطراب ددۀ په زړۀ او ذهن داسې نقشونه جوړ کړي چې ورسره ئې د شخصيت روغتيا او نفسياتي صحت مندي متاثره شي ـ څو څو وارې به ئې ورسره ورځ کښې ملاقات کوۀ ـ احمد علي خان غوښتل چې پۀ هر حال وي خو د فريد کم از کم د ځان پحقله دغه بې باوري ختمه کړي ـ ودود صېب او احمد علي خان د يو احساس او يوې نظريې لرونکي ياران وو ـ احمد علي خان کله غوښتۀ چې فريد دې نور هم پامال شي ـ هغه ددې خبرې منلو ته هډو تيار نۀ ؤ چې د ودود صېب نظريه شکست خوړلے شي او د هغۀ پرورش دومره خام کېدے شي چې د وختونو تاؤدۀ ساړۀ پرې خپل رنګونه اوخيژوي ـ د احمد علي خان

(c) ketabton.com: The Digital Library

په فرید باندې مکمل توجه وه ـ هغهٔ د فرید د شخصیت ورانیدل هېڅ کله نهٔ غوښتل ـ د احساس او نظریې د اشتراک نه علاوه په هغهٔ باندې د ودود صېب د یارۍ حق هم کم خو نهٔ ؤ ـ

فرید د شدید اندروني اضطراب سره مخ ؤ ـ هغهٔ ځان د بې وسۍ په آخري حدونو ولاړ محسوسولو ـ ددې هر څهٔ د کېدو نه پس هغهٔ مسلسل یوه نامعلومه او بې نومه شان ویره محسوسوله ـ ویره وه خو خدوخال ئې نهٔ وو ـ خو اوس پته نهٔ وه اوس به ئې ښکاره او منظر منظر د فرید په زړهٔ او ذهن یرغل کولو ـ خو هغه منظر به کله هم هغهٔ لیدے نهٔ شو ـ سترګې به ئې پټې کړې او بې اختیاره به ئې چغې کړې ,, نا ـ نا ـ نا ـ ـ ـ ـ ـ نا ،، او بیا به په چغو چغو په ژړا شو ـ په جېل کښې قسم قسم قېدیان وو ـ د هر چا خپله خپله قیصه او خپل خپل تکلیف ؤ خو چې فرید به ئې په داسې کېفیتونو او عذابونو کښې ګېر اولیدو نو د هغوي نه به خپل درد او تکلیف کم از کم هغه وخت خو ضرور هېر شو ـ فرید ته به د خپلې ماشومې خور سلګۍ بیا بیا په سماعت کښې انګازه شوې ـ

,, ګل لالا ! ډېرې ګنده خبرې ئې کولې ـ زهٔ ئې نهٔ شم وئیلے ـ ما ته ئې وې ـ ـ ـ ـ ـ ،، او بیا به د هغهٔ په سماعت کښې د امبر مسلسل ژړا وه ـ د فرید نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه منظر هم نۀ هيرېدو چې مور او پلار ئې په وينو کښې لت پت مړۀ پراتۀ وو او د دلاور خان شيطانې او بې حيا سترګې د امبر په مخ کښې خخې وې ـ بيا به ئې د دلاور خان معني خيزه او شيطاني لهجه په غوږونو کښې انګازه شوه ـ

،، جينۍ دا ګوزار دې پور شو په ما او دلاور خان هېڅ کله په ځان باندې د چا بدل نۀ پرېږدي ـ دغه قرض به دې خامخا لنډوم خو لا ئې وخت نۀ دے ـ لا دې وي ـ ـ ـ لا ـ ـ ـ ،،

فريد به په دواړو لاسونو سر اونيوۀ او چغې به ئې کړې او به ئې ژړل ـ د جېل په قېديانو کښې به چا ترې په نرمۍ سره تپوس اوکړو ـ

،، وروره تاته څۀ تکليف دے ؟ مونږ ته اووايه ـ زړۀ به دې ورسره سپک شي ،، فريد به ورته زخمي زخمي اوکتل ،، زړۀ خو به مې هله سپکېږي کله چې د سرور خان او دلاور خان وينې اوڅښم ،،

د فريد د شپو خوبونه حرام شوي وو ـ سترګې به ئې ورغلې نۀ وې چې قسم قسم پريشانه کوؤنکي خوبونه به ئې بيا بيا ليدل خو نن خو حد اوشو ـ دلاور خان ئې خوب کښې ليدو ـ هم هغه شېطاني خندا ، سرې سرې وحشتناکې سترګې ، په مخ هم هغه سفاکانه تاثرات ، امبر ئې په ژړا ليده ـ فريد ته ئې رامنډې وهلې ،، ګل لالا ، ګل لالا ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

د انـتـهـائـي پـريـشـانـۍ پـه عـالـم کـښې د فـريـد سـتـرګـې اوغـړيـدې ـ بـدن ئـې ټـول خـولـې خـولـې ؤ ـ سـاه ئـې داسـې ختـلـې وه لـکـه مـيـلـونـه مـنـډه ئـې وهـلـې وي ـ ګـېـر چـاپـېـره ئـې اوکـتـل ـ نـور قـېـديـان اودۀ وو خـدائـے خـبـر چې د شپې څۀ وخت ؤ ـ فـريـد د جـېـل د دنـګـو ديـوالـونـو تـصـور اوکـړو او ځـان ئـې پـکـښې بـنـديـوان اولـيـدو ـ نـو خـپـلـه خـور ورتـه ډېـره بـې اسرې ، بـې وسـه او پـه بـيـابـان مـحسوس شـوه ـ بـې اخـتـيـاره پـه ژړا شـو ـ نـوره ټـولـه شـپـه ئـې ويـښـه او پـه کـرلـو ريـبـلـو کـښې تـېـره کـړه ـ چې سحر شـو نـو دومـره ورځـو کـښې ئـې نـن احـمـد عـلـي خـان تـه د خـپـل يـو ضـرورت نـه اووې ـ

,, مـاتـه زمـا خـور مـلاقـات تـه راولـئ ـ يـواځې ـ نـور هـېـڅـوک نـه ،،

احـمـد عـلـي خـان د فـريـد پـه مـخ بـې قـراري او بـې آرامـي لـيـدلـه ـ

,, صرف امـبـر ؟ ،، احـمـد عـلـي خـان ډېـر پـه غـور فـريـد تـه کـتـل ـ

,, او ـ ـ ـ صرف امـبـر ،،

,, ښۀ ده ،، احـمـد عـلـي خـان ورتـه ډېـر پـه رون تـنـدي سره مـسکـے شـــو ،، خـو فـــريـــده ! دومـره بـوج پـه ذهن مۀ سـاتـه بـچـے ـ تـا د ودود صېـب نـه دومـره حـوصـلـه هـم نـۀ ده زده کـړې ؟ ،،

فـريـد خـامـوش ؤ ـ احـمـد عـلـي خـان تـه ئـې کـتـل ـ احـمـد عـلـي خـان د فـريـد پـه اوګـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس کېښو او ډېر په مینه ئې ورته اووې
,, هم دغه فرید به ئې — — — دومره به
هم نۀ ئې بدل شوے او دا وخت به تېر
شوے وي — تاته خو ستا ژوند په انتظار
دے بچے ،،
امبر راغلې وه — دواړه ورور خور کلک
غاړه وتل او ښۀ ئې اوژړل — احمد علي
خان د هغوي د خبرو په دوران کښې بهر
اووتو — د هغۀ دفتر د فرید د ملاقات
ځائے ؤ —
,, دا څۀ اوشو ګل لالا ،، د امبر
سلګو اووې — ,, تۀ به کله راځې؟ ،،
,, امبر ! زما نیازبینې خورې ! ،، د
فرید لهجه اوښکې وه — ,, دا
هغه دنیا نۀ ده کومه چې زمونږ په
زړونو او سوچونو کښې ده — دا د نفرت
جهان دے — د کرکې دنیا ده — امبر ستا
زما سره څومره مینه ده ؟ ،،
,, تاته پته ده ګل لالا ،، امبر د فرید
په سترګو کښې اوکتل —
,, او زما ستا سره څومره مینه ده ؟
،، فرید لکه په تنویمي کېفیت کښې
خبرې کولې — ورکې ، خوبولې
خوبولې —
,, ماته پته ده ګل لالا ،،
,, امبر ! زۀ بخښنه غواړم زما خورکې
،، فرید د امبر د سترګو اوښکې پاکې
کړې — ,, زۀ ستا دپاره نور هېڅ
نۀ شم کولے زۀ تا په دغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځنګل کښې يـو اځې نـۀ شم پـرېښودے ـ زمـا نـور
هېڅ وس نـشتـه ـ ګـل لالا دې مـعـاف کـړه خـورکـې ،،
فـريـد د امـبـر د سـتـرګـو نـه اوښکې بـيـا بـيـا پـاکـولـې ـ ـ ـ د فـريـد لاسونـــه د امـبـر پـه مخ ورو ورو راخوئـيـدل ـ عن تـر دې چې مـرۍ تـه
ئـې راغـلـل ـ
,, بـابـا جـان او مـور جـانـه مې د خـپـلـې نـيـازبـيـنـې امـبـر لارې تـه ګـوري،، فـريـد پـه بـرق بـرق ژړل ـ د دواړو لاسونـو ګـرفـت ئـې ورو ورو د امـبـر پـه مـرۍ سـخـتـيـدو ـ امـبـر پـه ډېـرې حېـرانـۍ سره خـپـل ګـل لالا تـه کـتـل ـ هېڅ نـۀ پـوهېـده ـ فـريـد سـتـرګـې پـټې کـړې ـ د امـبـر رنـګ ورو ورو سور کـېـدۀ ـ پـه سـتـرګـو کښې ئـې پـه يـو سـاعـت کښې بې شمېـره سوالـونـه ، تـپـوسونـه د حېـرانـۍ پـه رنـګ لـړلـي ځـلـيـدل ـ فـريـد د خـپـلـو دواړو لاسونـو مـکـمـل زور د امـبـر مـرۍ تـه ورکـړو ـ د هغې مـاشومې خو لاسونـه هم د فـريـد لاسونـو تـه پـورتـه نـۀ شول ـ
,, فـريـده ! ،، احـمـد عـلـي خـان دفـتـر تـه پـه رانـنـوتـو کښې لـکـه د زمـري اوغـرمـبـيـدو ـ فـريـد سـتـرګې اوغـړولـې ، د دفـتـر د دروازې طرف تـه ئې اوکـتـل ـ احـمـد عـلـي خـان چې څو ځـان رارسولـو نـو امـبـر ړنـګـه پـنـګـه د فـريـد پـه غـېږ کښې پـريـوتـلـې وه ـ
,, ځـنـاوره ! ،، د احـمـد عـلـي خـان د سـتـرګـو نـه د اور بـڅري خـتـل ـ زر زر ئـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امبر وجود په غېږ کښې راواخستو او
د ور په لور ئې منډه کړه ـ په وتو
وتو کښې ئې چاته آواز کړے ؤ ـ
,, جمال ـ ـ ـ اعزاز !! ،،
فرید اوچې شونډې او بې تاثر مخ ،
ځوړند سر ناست ؤ ـ نن پرې د لېونو
گمان کېدو ـ

o

فرید درې ورځې احمد علي خان اونۀ
لیدو ـ په څلورمه ورځ ئې خپل دفتر ته
بللے ؤ ـ د احمد علي خان په مخ
انتهائي سنجیدگي خوره وه ـ فرید ته
ئې اوکتل نو بې واره ئې په سترگو کښې
اوښکې اوځلیدې ـ ,, ما کله تصور هم
نۀ ؤ کړے چې د ودود صېب د بچو به دا
حال کیږي ،،
د فرید شونډې اوخوځېدې ,, امبر ،،
احمد علي خان ورته په برند نظر اوکتل
,, مړه دې کړه ،، بیا ئې اواز یو دم
تېز شو ,, اودې وژله ،، د هغې
معصومې په روح به څۀ تېر شوي وي چې
کله هغې ته دا احساس شوے وي چې د خپل
ورور دلاسه مري ،،
فرید لکه د بُت ساکت ولاړ ؤ ـ سترگې ئې
خالي خالي او د تاثر نه عاري وې ـ
,, څۀ فرق دے په تا کښې او په سرور
خان کښې ،، احمد علي خان په برهمې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره مخ بل خوا واړولو ـ ,, تا زما
باور مات کړو فريده ،، دا د احمد علي
خان هغه نرمه لهجه نه وه چې زړونه به
پرې ټکوريدل ـ
ساعت پس د احمد علي خان په مخ لږ شان
نرمي راغله ـ د خپلې کرسۍ نه
راپاسېدو ـ څو قدمه مخکښې راغے او
فريد ته مخامخ اودريدو ـ ډېر په سوچ
سره ئې د فريد زخمي سترګو کښې
کتل ـ د احمد علي خان سترګې نمجنې وې
ـ
,, زما سره بله هېڅ لار نۀ وه ،، د
فريد اواز دروند ؤ ـ ,, ما خپله خور
په ځنګل کښې نۀ شوه پرېښودے ،،
,, زۀ حېران يم ،، احمد علي خان ډېر
په قلار اووې ,, د ودود
صېب زوئے دومره کمزورے او کم همته
څنګه کېدے شي ،،
فريد يو دم احمد علي خان ته ورتر
غاړه وتو ـ لاسونه ئې ترې نه کلک
چاپېر کړل او د ماشومانو په شان په
ژړا شو ـ ,, لالاجي ! زۀ د ډېر لوئے
اذيت سره مخ يم ـ زۀ ماتيږم ، نړيږم
، خو زۀ ماتيدل نۀ غواړم ـ په ما ډېر
لوئے قرض دے هغه پرې کول غواړم ـ زما
يو فرض دے هغه ادا کوم غواړم ـ لالاجي
! زما ستاسو مرسته پکار ده ـ زۀ
هېڅکله کمزورے نۀ يم خو انسان يم ،
بشر يم ، په ما کښې اور بل دے خو زۀ
پخپله په هغه اور کښې سوزېدل نۀ

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوا ړم ــ تـا سو خـو مـې د بـا بـا جـا ن
مـلـګري يـئ کـنـه ــ پـلـيز مـا تـه لا ره ا وښـا يـئ
،، ــ
د ا حـمـد عـلـي خـا ن پـه سـتـرګـو کـښـې ا وښـکـې
تـلـې را تـلـې ــ فـريـد ئـې پـه مـلا ورو ورو
ټـپـولـو ــ بـيـا ئـې ډېـر پـه قـلا ره د ځـا ن نـه
جـد ا کـړو ــ
،، کـښـېـنـه ،، ا حـمـد عـلـي خـا ن د يـوې کـرسـۍ
طرف تـه ا شـا ره ا وکـړه ــ خـپـلـه هـم
کـښـېـنـا سـتـو ــ څـهٔ سـا عـت ئـې فـريـد تـه کـتـل
بـيـا ئـې پـه نـرمـۍ سـره ا ووې ــ ،، د ا مـبـر
پـه حـقـلـه تـهٔ مـجـرم ئـې خـو ــ ــ ــ ــ ــ زهٔ
سـتـا ا نـد رونـي کـشـمـکـش ، سـتـا پـه نـفـسـيـا تـو
د حـمـلـه کـوؤنـکـو تـيـا رو د شـد تـونـو ا و زور
ا نـد ا زه لـرم ا و د هـغـې پـه نـتـيـجـه کـښـې
سـتـا ذ هـنـي کـېـفـيـتـونـه هـم ګـورم نـو ــ ــ ــ
ــ ــ ،، ا حـمـد عـلـي خـا ن يـو سـا عـت تـه غـلـے
شـو ، څـو شـيـبـې ئـې فـريـد تـه پـه غـور کـتـل
، بـيـا ګـويـا شـو ،، تـهٔ د نـفـرت د لا رې
سـړے نـهٔ ئـې فـريـد ه ،،
،، زمـا پـه سـيـنـه کـښـې نـفـرت نـهٔ د ے لا لا جـي
،، فـريـد ورو شـا ن ا ووې ــ ،، ا نـتـقـا م د ے
ا و د ا ا نـتـقـا م بـه زهٔ پـا لـم ،،
ا حـمـد عـلـي خـا ن پُـر خـيـا ل ا نـد ا ز کـښـې سـر
خـوځـولـو ،، ا بـتـد ا ئـي تـربـيـت هـېـڅـکـلـه غـېـر
مـؤثـر نـهٔ وي ــ ا و تـهٔ خـو د ود ود صـېـب د
سـېـوري لا نـد ې لـوئـے شـوے ئـې ــ زهٔ نـهٔ ګـڼـم
چـې ود ود صـېـب بـه خـپـلـه نـظـريـه ، خـپـل سـوچ
ا و د رد خـپـل بـچـي تـه سـپـا رلـے نـهٔ وي د ا

(c) ketabton.com: The Digital Library

عارضي کېفيتونه دي فريده ! دا په ځان
حاوي کوه مه ،،
فريد ډېر په حېرانۍ احمد علي خان ته
اوکتل ,, لالاجي ! دا تاسو څنګه وئيلے
شئ ـ زما خو دنيا ورانه شوه ـ زما
مور پلار، امبر ، ددې هر څۀ ذمه وار
څوک دي ؟ زۀ سرور خان او دلاور خان
څنګه معاف کولے شم ،،
,, د امبر دپاره تۀ ذمه وار ئې ، دا
ستا جرم دے ،، احمد علي خان د فريد
په سترګو کښې اوکتل ,, تۀ ويريدلے ئې
، تاته هر څۀ تور تور ښکاري ، ستا په
ذهن تيارې خورې دي ـ او په تيارو کښې
هېڅ کله د رنګونو تميز نۀ کيږي ،،
,, رښا چرته ده ،، د فريد په لهجه
کښې سوخت ؤ ـ
احمـــد علي خان مسکے شو ـ هغۀ غوښتل
چې د فريد خاموشي
ماته شي او فريد اوس د هغۀ سره د زړۀ
خبرې شريکولې ـ
,, ستا د نظر زاويه بدله شوې ده ،، د
احمد علي خان لهجه نرمه وه ـ ,, رښا
زۀ يم ، رښا تۀ ئې ، د ريحان آباد
خلق که په يو اتفاق راپاسي نو سرور
خان د هغوي څۀ کولے شي ؟ د سرور خان
سره لښکرې خو نشته ـ ياد ساته څوک د
چا استحصال هېڅ کله نۀ شي کولے ـ
زمونږ ويريدل او خاموشي د ظالم زور
زياتوي ـ يو انسان د بل انسان نه بالا
او برتر څنګه کېدے شي،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ستاسو قانون ئې مرستيال وي ،،
فريد اووې ــ
,, قانون حقيقتاً د ټولودپاره دے ،،
احمد علي خان اووې ,,خو داسې ده چې
مونږ اکثر د خپلې ناپوهۍ په سوب د
خپلو حقوقو نه ځان دستبردار تصور کړے
وي ــ چرته چې تيارۀ وي نو هلته غلا هم
کيږي او غل هم پټيږي ــ خو د رڼا خبره
نوره ده په رڼا کښې نۀ څوک په اسانه
جرم کولے شي او نۀ پټېدے شي بس هم
دومره خبره ده ،،
د فريد سترګې اوځليدې ــ په احمد علي
خان ئې زړۀ خوږ شو ــ
,, بابا جان به هم ، هم داسې خبرې
کولې ,, فريد سوچ اوکړو ــ خو د بابا
جان د ياديدو سره ئې زړۀ بيا څړيکه
اوکړه ــ يو لمبه لمبه احساس ئې په رګ
رګ کښې خور شو ــ د يو لوئې او مسلسل
کشمکش نه ډکو دغه کېفيتونو فريد د
شديد اضطراب سره مخ کړے ؤ ــ

O

فريد څو ورځې بيخي اودۀ شوے نۀ ؤ ــ
هغه په خپلو کېفيتونو نۀ پوهېدو ــ د
بې وسۍ انتها وه ــ اوس خو ورسره څۀ
عجيبه شان ملامتيا هم مل وه ــ چرته د
شپې په آخرنۍ برخه کښې به ئې که د څۀ
ساعت دپاره سترګې پټې هم شوې نو رنګ
رنګ خوبونو ، منظرونو به ئې په زخمي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زخمي احساس يـرغل اوکړو او بې واره بـه
ئـې سترګـې اوغړېدې ، بـيـا بـه تـر سحره
پـورې ويـخ نـاست ؤ ، دردېـدلـے درېـدلـے ــ
,, بس دے مـات شو نـظر ئـې ،، دا بـه ئـې
د مـور جانـې مـيـنـه نـاک اواز ؤ ــ
,, خـور دې ده کـنـه او بـيـا درنـه کشره
هم ده نـو مـيـنـه خـو بـه دې ورسره خـامـخـا
وي ،، ودود صېب بـه ګـويـا ؤ ــ
,, ګـل لالا ښـۀ ډارن ئـې ښـه ،، امـبـر بـه
ورتـه پـه خـنـدا وه ــ
فـريـد د احساس د قـيـامـتـونـو عذابـونـو نـه
تـېرېـدو خـو نـن ئـې څـۀ بـل رنـګ خـوب لـيـدو
، جـدا ـــــ بـيـخـي جـدا ــ
مـاشوم فـريـد ئـې لـيـدو چې د بـابـا جـان
سره نـاست ؤ ــ
,, بـابـا جـانـه ! پـتـه نـشتـه چې ولـې ؟ خـو
زۀ کـلـه کـلـه اوويـريـږم ،، مـاشوم فـريـد
څـۀ ورکـه شـان لـهـجـه کښې اووې ــ
,, ام هم ــ ــ ــ ــ ،، ودود صېب
ورتــــــــه داسې د سرزنـش کـــــولــــــو
پـــــــه
انـداز کښې اوکـتـل ــ ,, دا سـتـا د ويـرو
او انـدېښنـو عمـر دے ؟ انـدېښنـو تـه هـيـڅ
کـلـه خـپـل زړۀ کښې ځـائـې مـۀ ورکـوه ــ دا
د يـقـيـن جـرړې کـمـزورې کـوي ،،
,, پـتـه نـشتـه چې ولـې ؟ ،، د فـريـد لـهـجـه
بـدلـه وه ــ
ودود صېب ورتـه پـه ځـيـر اوکـتـل او ورتـه
مـسکـے شو ,, شيـطـان د انـسان ډېـر د

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـيـزدې دښمن دے د بـابـا ځـانـه ! خـپـل سـوچ همېشه مـسلمـان سـاتـه ،،
,, مـسلمـان سوچ څنګه وي ؟ ،، فـريـد تـپـوس اوکړو ـ
,, پـه لـوئـې خدائـې کـامـل يـقـين او پـه هـر حـال کښې صبـر او شکـرــ دغـه د مـسلمـان سوچ بـنـيـاد دے ،، ودود صېب ، فـريـد تـه ډېـر پـه غـور کـتـل ـ
,, بـابـا جـانـه ! انـسـان ډېـر کـمـزورے دے کـنـه ـ ـ ـ ـ ؟ ،،
ودود صېب ، فـريـد ځـان تـه جـوخـت کـړو ,, کـمـزورے هـم او نـيـمـګـړے هـم ـ پـوره او قـادر صرف د الله ذات دے ـ الله پـاک د زړونـو پـه واړه سوداګـانـو ، پـه ذهـنـونـو ، سوچـونـو خـبـردار دے ـ لـوئـې الله د ښـائـسـتـه زړونـو مـلـګـرتـيـا کـوي ـ ـ ـ ـ همېشه ! ،،
د فـريـد سـتـرګـې اوځـلـيـدې او د ودود صېب د غـاړې نـه ئـې لاسونـه تـاؤ کـړل ـ
د فـريـد د خوب د لـيـدو تـسلسل جـاري ؤ خـو مـنظر اوس بـدل ؤ ـ امـبـر ئـې لـيـده چې ګـل ګـل ولاړه وه او خـپـل ګـل لالا تـه مـسکئ مـسکئ وه خـو د ډېـرې لـرې فـاصلې بـاوجـود هم فـريـد لـۀ خـپـلـه ځـايـه حـرکـت نـۀ شـو کـړلے ـ پـه بـې وسئ سره ئـې د امـبـر طرف تـه خـپـل لاسونـه وا کـړل ,, امـبـر ! زمـا نـيـازبـيـنـې خـورکـې !! د ګـل لالا غـېږې تـه دې راشه کـنـه ،،
امـبـر هم هغـه شان مـسکئ وه ـ فـريـد تـه ئـې پـه مـيـنـه کـتـل ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فـريـد سـتـرګـو کـښې اوښـکـې اوځـلـيـدې ,,
امـبـر ! د ګـل لالا نـه دې خـفـه ئـې خـوړکـې ؟
،،
د امـبـر د مـخ او سـتـرګـو مـسـکـا يـو دم
مـعـدومـه شـوه ـ ډېـر پـه ګـيـلـه مـنـو سـتـرګـو
ئـې فـريـد تـه اوکـتـل ـ شـونـډې ئـې ورو شـان
اوخـوځـېـدې ـ ,, ګـل لالا ! زۀ سـتـا نـه خـفـه
نـۀ يـم خـو کـه تـۀ دا دومـره خـفـګـانـونـه
کـوې نـو بـيـا بـه درنـه ضـرور خـفـه يـم ،،
فـريـد غـوښـتـل چـې امـبـر ځـان تـه ، خـپـل زړۀ
تـه جـوخـتـه کـړي خـو لـۀ ځـايـه ئـې حـرکـت نـۀ
شـو کـولـے ـ
امـبـر ګـل ګـل او مـسـکـی مـسـکـی ولاړه وه ـ
د فـريـد د خـوب د لـيـدو تـسـلـسـل مـات شـو خـو
، خـوب ئـې نـۀ ؤ مـات شـوے ـ پـه دومـره
ورځـو کـښې ايـلـه نـن داسې شـوي وو چـې د
څـۀ خـوب د لـيـدو پـه دوران کـښې د فـريـد
سـتـرګـې نـۀ وې غـړېـدلـې چـې هـر څـۀ وو خـو
نـن د فـريـد پـه مـخ د اذيـت رنـګـونـه نـۀ وو
ـ
فـريـد اوده ؤ ـ

٥

وخـت تـيـرېـدو !
فـريـد بـه د احـمـد عـلـي خـان سـره خـپـل زړۀ
سـپـکـولـو ـ د احـمـد عـلـي
خـان پـوهـې او تـجـربـې د فـريـد مـايـوسـه شـوي
ذهـن او نـظـر تـه ځـائـے پـه ځـائـے ډيـوې
بـلـولـې او کـېښـودلـې ـ فـريـد بـه هـغۀ تـه د
خـپـل زړۀ هـره خـبـره کـولـه ـ زيـات تـر ذکـر

(c) ketabton.com: The Digital Library

بـه د ودود صېب ؤ ـ احمد علي خـان بـه ورتـه وخت پـه وخت د خپل ژونـد قـيصې تېرولـې ـ د کـالـج د وختـونـو ذکـر بـه ئـې کـولـو ـ د ودود صېب خبـرې بـه ئـې ورتـه کـولـې ـ فـريـد بـه هغـه ټـولـې خبـرې پـه دلـچسپئ سره اوريـدې ـ

نـن چې د احمد علي خـان د ژونـد قـيصه تـر دلـتـه را اورسيده نـو د فـريـد د زړۀ د زخمونـو نـه ځـړيـکې پـورتـه شوې ,, لالاجي ! ګـلالـئ مـړه شـوه ؟ ،،

,, او فـريـده بـچـے ! ،، احمد علي خـان يـوه اوږده سـاه واخستـه ـ ,,هغـه کـورتـه ژونـدئ رانـۀ غـلـه ،،

,, خـوشحـال چـرتـه دے لالاجي ؟ ،، فـريـد د احمد علي خـان پـه قـيصه کښې جوړ ځـۀ لـټـول ـ

,, هغـه مې د تـعـليم دپـاره بـهـر لـېږلـے دے ـ د تـرۀ سره دے ،، احمد علي خـان ډېـر پـه سنجيدګئ سره دا وخت د فـريـد مـخ تـاثـرات لـوستل ـ

,, ستـاسو ډېـر لـوئے زړۀ دے لالاجي ،،

,, انـسـان د وخت نـه ډېـر ځـۀ زده کـوي ،،

د فـريـد پـه زړۀ کښې نـاڅـاپـي يـو خـيـال راغـے ـ تـپـوس ئـې اوکـړو ,,لالا جي ! وفـا چـرتـه ده ؟ ،، خـو هغـه د اظهـار کـولـو بـې همتـي پـه کښې اوس هم وه ـ زر ئـې خبـره پـه بـل رنـګ کـړه ـ ,, زمـا مطلب دے ارسلا کـاکـا او عفـت آپـا ـ هغـوي خنـګـه دي ؟ ،،

د احمد علي خـان د ژور نـظـر نـه د هغـۀ د زړۀ حـال پـټ څـنـګـه پـاتـې کېدے شو ـ پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینه ورته مسکے شو ,, وفا دې ډېره زړۀ ته نیزدې ده بچے ؟ ،،

فرید ورته هېڅ اونۀ وې ـ

,, هغوي د ریحان آباد نه کډه کړې ده ،،

,, څۀ ؟ ،، فرید ډېر په تعجب سره اووې ـ

,, او بچے ! هغوي د ریحان آباد نه تلي دي ،،

,, ولې ؟ لالاجي ـ ـ ـ ـ ! څۀ چل شوے دے ؟ ،، د اندېښنو ماران د فرید په ټول وجود خوارۀ شول ـ

,, شاید د سرور خان له ویرې ـ ـ ـ ـ ،، احمد علي خان ډېر په غور د فرید د مخ د تغیر سره مخ تاثرات لوستل ـ

,, چرته تلي دي ؟ ،، د فرید په لهجه کښې د شکستګۍ عنصر موجود ؤ ـ

,, هېڅ پته نشته ! ،،

,, تاسو هلته تلي یئ ؟ ،، فرید د خبرې تل ته رسیدل غوښتل ـ

,, او ـ ـ ـ زما د ریحان آباد او د ګل کلي سره برابره رابطه ده ـ ددې ټولې قیصې سره زما د یار ارمانونه تړلي دي ـ زۀ څنګه غافل پاتې کېدے شم ،،

,, هغوي نشته ؟ ریحان آباد کښې نشته ؟ ،،فرید د ماشومانو په شان احمد علي خان ته اوکتل ـ لهجه ئې د درد نه ډکه وه ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, کـور تـه ئـې تـالا لـګـېدلـې ده ،، احـمـد علـي خـان اووې ,,چـم ګـاونـډ کـښـې ئـې هم چـا تـه نـۀ دي وئـيـلـي چـې هغـوي چـرتـه ځـي ،،

,, لالا جـي ـــ ـــ ـــ ،، فـريـد نـور هـېڅ اونـۀ وئـيـلـے شـول ـــ

,, د سبـاؤن سکـول د پـېـرزوئـنـې سفـر جـاري دے ،، احـمـد علـي خـان وئـيـل ,, کـوم سـټـاف چـې ودود صـېـب مـنـتـخب کـړے دے پـه هـېڅ طـور د مـلـغلـرو نـه کـم نـۀ دے ـــ د ښـار د کـالـج تـعـمـيـر مـکـمـل شـوے دے ـــ او د بـاقـاعـده پـرانـسـتـلـو دپـاره ئـې تـيـارئ شروع دي ـــ عديـل صېـب او د هغـۀ مـلـګـري پـه رښـتـيـا چـې ډېـر قـابـل دي ،،

,, لالاجـي ! او تـاسـو ؟ ،، د فـريـد پـه لـهـجـه کـښـې چـرتـه لـرې يـو ارمـان ؤ ـــ احـمـد علـي خـان بـې اخـتـيـاره اوخـنـدل ,, زۀ پـه هـېڅ طـور د ودود صـېـب نـه جـدا نـۀ يـم ـــ مـونـږ زده کـړه هم يـو ځـائـے کـړې ده او د عمـل مـېـدان کـښـې مـو قـدم هم يـو ځـائـے ايـښـے ؤ ـــ سوچ او نـظـر مـو يـو ؤ خـو لارې مـو جدا جدا ـــ اوس خـو زمـا د ريـحـان آبـاد او ګـل کـلـي سره نـۀ خـتـمـېدونـکـے تـعـلـق جـوړ شـوے دے ،،

,, مـنـنـه لالاجـي ! ،، فـريـد پـه مـمـنـونـيـت سره اووې ,, زمـا نـيـا نـيـکـۀ څـۀ حـال کـښـې دي ؟ ،،

,, ښـۀ دي ـــ ـــ ـــ ـــ ،، احـمـد علـي خـان مـسـکـے شـو ـــ ,, را روان دي سـتـا مـلاقـات تـه سـبـا ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

o

ډېـر سحرونـه مـاښامـونـه تـېر شول ـ احمد علي خـان بـه د فـريـد هر مـمکن خيـال سـاتـلـو ـ کـلـه کـلـه بـه ورتـه فـريـد اووې ـ ,, لالاجـي ! تـاسـو خـو زمـا داسې خيـال سـاتـئ لـکـه څـوک د چـا تـيـمـار داري کـوي ؟ ،،

احمد علي خـان بـه پـه جـواب کـښې مـسکے شو ,, هـم داسې ده ـ يـو ګـل چې د زهـرجـن مـاحـول د شدتـونـو او کـېفـيـتـونـو سره مـخ شي نـو د هغـۀ خوشبـو ، تـازګـي او ښکـلا بـراه راست مـتـاثـره کـيـږي ـ فـريـده ! زۀ نـۀ غـوارم بـچـے ، چې ستـا د انـدرون ښائستـونـه دې مـړاوي شي ،،

,, هغـه ښـائـستـونـه خـو ويـنـې ويـنـې پـراتـۀ دي لالاجـي ! بـې سـاه او بـې ژونـده ،،

,, ويـنـې ويـنـې خـو کـيـدے شي فـريـده ! خـو بـې سـاه او بـې ژونـده هېڅ کـلـه نـه ـ تـۀ د ودود صېب پـه غـېږ کـښې لـوئـے شوے ئـې او هغـه همـه مـيـنـه مـيـنـه ؤ ، د نـفـرت نـه خـو ئـې بـيـخي کـرکـه وه ـ ستـا پـه ذهـن د انـتـقـام شدت حـاوي دے ـ نـو تـۀ لا د خـپـل فـطرت پـه پـتـه نـۀ پـوهېږې او ستـا پـه فـطرت کـښې تـيـارې هـډو ځـائـيـدے نـۀ شي تـۀ پـه رڼـا مـئـين ئـې ، رڼـا خـو بـه پـېژنـې ؟ ،،

,, زمـا ژونـد کـښې پـاتـې څـۀ دي ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, د داسې خبرې د کولو حق د هیچا سره نشته ـ چې ژوند پاتې دے نو ژوند پاتې دے ،،

کله کله به فرید اووئیل ,, لالاجي ! تاسو اکثر زما مخ ته دومره په ځیر ولې ګورئ ؟ ،،

احمد علي خان به بې اختیاره اوخندل ,, ستا مخ یو ډېر منفرد کتاب دے ، لولم ئې ، زده کړه ترې کوم ـ ـ ـ ستا په مخ د انساني نفسیاتو انتهائي باریکئ او د شعور او لاشعور ګډ وډ رنګونه ډېر په وضاحت سره د لوستلو دپاره موجود دي ـ ستا په مخ زما مینه ماتیږي ـ ماته ډېر څۀ رایادوي ،،

نن احمد علي خان په مختلفو موضوعاتو مشتمل ګڼ شمېر کتابونه د فرید دپاره راوړي وو ـ

فرید په حېرانئ سره احمد علي خان ته اوکتل ,, لالاجي ! دا ټول زما د خوښې کتابونه دي ـ تاسو څنګه ـ ـ ـ ـ ؟ ،،

احمد علي خان مسکے شو ,, دا ما د ودود صېب د خوښې کتابونه اوموضوعات راوړي دي ستا به څنګه نۀ وي خوښ؟،،

,, تهینک یُو لالاجي ! ،،

,, دا څۀ ډائریانې دي ستا د لیکلو دپاره ،،

,, اوه ،، فرید ډېر پُرخیاله انداز کښې سر اوخوځولو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, فـريـده ! زمـا تـبـادلـه شوې ده ـ زۀ
بـه د نـوي جېـلـر سره ستـا خبـره اوکـړم ـ
پـلـيـز د ځـان خيـال سـاتـه ـ زۀ بـه ستـا
مـلاقـات تـه راځـم ،،
فـــــــريـــــــد پـــــــه حېـرانـی ســــــره احـمـد
علـي خـان تـه اوكـتـل ,, لالاجي !
ستـاسو تـبـادلـه ـ ـ ـ ـ ،،
احـمـد علـي خـان مـسکـے شـو ، هـغـه د فـريـد
خبـرې تـه رسيـدو ,, نـه ـ نـه ـ كـيـږي
راكـيـږي ـ د پـولـيـس نـوكـری كـښې دا د
روتـيـن خبـرې دي كـېـدے شي څـۀ وخت پـس بـيـا
دلـتـه يـم ـ ستـا ديـدن تـه خـو بـه خـامـخـا
راځـم ،، د احـمـد علـي خـان ګـوتـو د فـريـد
پـه ويـښتـو كـښې شيـطـانـي اوكـړه ويـښتۀ ئې
وران را وران شول ـ فـريـد مـسكـے شـوـ

O

مـوسـمـونـه بـدلـيـدل رابـدلـيـدل ـ وخت
تـيـرېـدو ـ مـيـاشتـې مـيـاشتـې، كـلـونـه ،
كـلـونـه ـ
دلاور خـان د ريـحـان آبـاد پـه خلـقـو د ظلـم
انـتـهـا كـړې وه ـ سـرور خـان بـه چې دلاور
خـان تـه كـتـل ، د هـغـۀ رعب او دبـدبـه بـه
ئې لـيـده نـو بـې اختـيـاره بـه ئې د
بـرېـتـونـو سرونـه تـاؤ راتـاؤ كـړل ـ ددې
ورځې خـو سـرور خـان ارمـان كـړے ؤ ـ
د دلاور خـان مـعـمـول ؤ ، هـر مـازيـګـر بـه د
ريـحـان آبـاد پـه زمـكـو پـه اس بـانـدې سـور
، طـمـاچـه پـه غـاړه ګـرځېـدو ـ سـرور خـان

(c) ketabton.com: The Digital Library

بـه ورتـه کـلـه کـلـه اووې   ,, څـو کـسـان
درسره مـلا تـړلـي ګـرځـوه ــ د خـلـقـو ويـره
پـه هـم دې سـېـوا کـيـږي ،،
دلاور خـان بـه اوخـنـدل   ,, خـان بـابـا !
داسې مـې نـۀ دي يـرولـي ــ د
ريـحـان آبـــــــاد خـو ګـډې چـيـلـۍ هـم پـه هغـه
لاره نـۀ ځـي پـه کـومـه لار
چې دلاور خـان روان وي ،،
د سـرور خـان مـخ بـه د تـفـاخـر د احـسـاس نـه
اوځـلـيـدو ــ
د خـان ګـل لالا د زوئـے خـپـلـه بـې عـزتـي هـېـڅ
کـلـه نـۀ وه هـېـره شـوې ــ سـفـيـان پـه ظـاهـره
غـلـے ؤ خـو دنـنـه لـکـه د زخـمـي مـار اوړيـدو
را اوړيـدو ــ خـو څـۀ تـقـاضـې د کـور هـم وې
ــ د ريـحـان آبـاد د پـرېـښـودو نـه پـس هـم
هغـه د ريـحـان آبـاد د حـالاتـو نـه ځـان خـبـر
سـاتـلـو ــ دومـره کـلـونـه صـبـر کـول د هغـۀ
دپـاره ډيـر ګـران وو خـو چـې کـلـه بـه ئـې
هـم د خـپـل مـور او پـلار غـريـبـو او وخـت
زپـلـو سـتـرګـو تـه اوکـتـل نـو ځـان بـه ئـې د
دومـره لـوئـے قـدم د اخـسـتـو نـه مـنـع
اوسـاتـلـو ــ پـه دې کـښې هـر څـۀ پـېـښـېـدے
شـول ــ سـفـيـان نـهـۀ کـالـه مـسـلـسـل مـحـنـت کـړے
ؤ ــ شـپـې او ورځـې تـه ئـې نـۀ وو کـتـلـي بـس
کـار تـه ئـې کـار وئـيـلـے ؤ ــ نـن وخـت بـدل
ؤ ــ نـن سـفـيـان ګـڼـل چې اوس پـل پـورتـه
کـولـے شي ــ هغـه د څـو ورځـو نـه مـسـلـسـل
ريـحـان آبـاد تـه تـلـو راتـلـو او د دلاور
خـان د مـعـمـولاتـو جـاج ئـې اخـسـتـو ــ نـن د
مـکـمـل تـيـارۍ سـره راغـلـے ؤ ــ دغـه ورځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

مـوسم ډېـر ښکـلے ؤ ـ يـخه يـخه هـوا لـګېـده ـ فصلـونـه شنـهٔ ولاړ وو ـ د مـازيـګر وخت ؤ نـو د مـوسم سحر انـګيـزي لا سېـوا وه ـ د دلاور خـان اس د پـولـو پـټـو پـه غـاړه غـاړه ورو ورو قـدمـونـه اخستـل روان ؤ ـ دلاور خـان، پـه اوګـه کـښې طمـاچـه اچـولـې ، د اس پـه مـلا د يـو فـاتـحـانـه شان سره نـاست ، د خـواؤ شـا نـنـداره کـولـه ـ اس لـړ هم مـخکـښې نـهٔ ؤ تـلـے چې دلاور خـان ئـې واګـې راښکـې ـ وړانـدې ځـوک د ونـې د سـټـې د شـانـه يـو دم بـهـر راوتـلـے ؤ ـ پـه کـيـڼـه اوګـه کـښې ئـې پـړے اچـولـے ؤ او پـه ښي لاس کـښې ئـې طمـاچـه وه ـ

دلاور خـان پـه حېـرانـۍ سره ورتـه اوکـتـل

,, سفـيـانـه تـهٔ ؟ ،، لـهـجـه ئـې د حقـارت نـه خـالـي نـهٔ وه ـ

,, حېـران شـوې دلاور خـانـه ،، سفـيـان د دلاور خـان پـه سـترګـو کـښې کـتـل ـ

,, سـتـا دومـره هـمـت ،، دلاور خـان اوغـرمـبـدېـدو او ورسره ئـې د اس د مـلا نـه راټـوپ کـړو او چې خـپـلـې طمـاچې تـه ئـې لاس وړلـو سفـيـان خـپـل د طمـاچې والا لاس د هـغـهٔ طرف تـه نـېـغ کـړو ـ

,, پـه خـپـل ځـائـے اودريـږه دلاور خـانـه لاس دې ښکـتـه ښـهٔ دے او طمـاچـه دې پـه غـاړه ،،

,, سفـيـانـه ! ،، د دلاور خـان مـخ د غصې د شدت نـه سـور شـو ـ ,,سـتـا جـوړ هـېـر دي چې تـهٔ د چـا مـخ تـه ولاړ ئـې ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, د خانی نشه دې د سر نه کوزه کېږه دلاور خانه ،، سفیان د طماچې والا لاس ته حرکت ورکړو ,, اوس الله یادوه ،، او ورسره ئې د طماچې په ماشې ګوته کلکه کړه ـ یو ـ ـ ـ دوه ـ ـ ـ درې ـ ـ ـ ځلور ګولی د دلاور خان په سینه ننوتې ـ دلاور خان پریوتو پریوتو کښې خپلې طماچې ته لاس وړلو ـ خو دا وار ئې ګولی تندے خوړلے ؤ ـ دلاور خان په زمکه پریوتو ـ وخت د سفیان سره انتهائې کم ؤ ـ رسی ئې پرانسته ـ اس یو خوا تاویدو راتاویدو اول ئې دلاور خان په ترخونو کښې اوتړلو او بیا ئې رسی په اس پورې اوتړله ـ سفیان په یو ټوپ سره په اس کښېناستو او اس ته ئې د ریحان آبادی مخه ورکړه ـ مازیګرے ؤ ـ ګڼه ګونه وه ـ خلقو چې دا منظر اولیدو نو راښکلې ساه ئې راښکلې او ویستلې ساه ئې ویستلې پاتې شوه ـ یقین ئې چرته کېدو ـ دم ختلې دم ختلې ئې دې هر څۀ ته کتل ـ د سفیان خو لکه بیخي ویره ختمه شوې وه ـ د دلاور خان په اس سور ؤ او دلاور خان ئې په ځان پسې راکاږلو ـ خلق به د یو بل سره اوګونېدل ـ ,, دا هغه د خان ګل زوئے نۀ دے ؟ ،،

,, او سفیان دے ،،

بیا د ریحان آباد خلقو دومره اولیدل چې سفیان د اس نه راکوز شوے ؤ ـ رسی ئې د اس د ملا نه پرانستې وه او بیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـه يـو ټـوپ سره وربـانـدې نـاست ؤ ــ خـلق خـو د نـورې تـمـاشې د خـونـد نـه نـۀ مـړېـدل ــ دلاور خـان طمـاچـه پـه تـرخ کښې پـه ويـنـو کـښې لـت پـت مـړ پـروت ؤ ــ
سفـيـان چـرتـه مـخه اوکـړه ؟ هـيـچـا تـه پـتـه اونـۀ لـګـېـده ــ او کـه چـا تـه پـتـه وه هـم نـو څـوک لـېـونـي سپـي خـو نـۀ وو خـوړلـي چې حـال بـه ئې وئـيـل ــ نـن خـو د ريـحـان آبـاد د خـلـقـو اخـتـر ؤ !

O

ســرور خـان دا کـلـه مـنـلـه چې دلاور خـان مـړ شو او بـيـا داسې مـرګ
ــ ــ ــ ــ ! بـيـا بـيـا بـه پـرې چـکـر راتـلـو ، بـيـا بـيـا بـه پـريـوتـو ــ
د لـويـو لـويـو عـهـدو خـلـق د دلاور خـان جـنـازې تـه راغـلـي وو ــ د لـرې لـرې نـه خـلـق راغـلـي وو ــ سرور خـان تـه بـه لاس نـيـوي تـه کـښېـنـاسـتـل خـو سـرور خـان پـه خـود چـرتـه ؤ ــ د هـغـۀ خـو د غـرور مـانـۍ نـړيـدلې وه ــ
,, نـه ــ ــ ــ نـه ــ ــ ــ دلاور خـان نـۀ دے مـړ ــ دلاور خـان څـنـګـه مـړ کـېـدے شي ــ دا خـلـق دروغ وائـي ــ هـغـه اوس هـم د ريـحـان آبـاد خـان دے ــ دلاور خـان بـانـدې څـوک څـنـګـه ګـوزار کـولـے شي ،،
سرور خـان پـه خـود کـښې نـۀ ؤ خـو خـپـل خـپـلـوان ئې پـه خـود کـښې وو ــ د لـرې لـرې نـه راچـلـيدلـي وو ــ سرور خـان کـلـه د چـا سره خـپـلـوئ کـولـې ــ هـغـه د سرور خـان

(c) ketabton.com: The Digital Library

مطلب ؤ ، د چا سره به ئې رشته نۀ ساتله او اوس ئې د خپلوانو ، سرور خان میرات شوے ؤ ـ دلاور خان ئې یکي یو زوئے ؤ ـ څۀ لاړو چې د سرور خان د خوبونو محلونه ئې اونړول ـ اوس د عمر په آخرنۍ برخه کښې د سرور خان کل کائنات ، د دلاور خان دوه لونړه وې ـ د اتو کالو کائنات او د دوؤ کالو سپوږمۍ !!
خپل خپلوان ټول د سرور خان نه ، په سترګو کښې خــوبـــونـــه انغاړلي تاویدل او ځاریدل ـ هر چا به خپل ځان د سرور خان د التفات اهل ثابتولو کوشش کولو ـ هر څوک به ړنګ ړنګ کېدو چې د دلاور خان په مرګ خو نیم هم نۀ دے پاتې شوے ـ خو ســـرور خان په خود چرته ؤ ـ د هغه خو د غرور مانۍ نړیدلې
وه ـ
,, نه ـ ـ ـ نه ـ ـ ـ دا خلق دروغ وائي ـ دلاور خان اوس هم ـ ـ ـ ،،

o

احمد علي خان به د فرید سره په رابطه کښې ؤ ـ خو د ریحان آباد د اوسنۍ واقعې نه پس خاص طور ورته ملاقات ته راغلے ؤ ـ د دلاور خان د مرګ خبر په اوریدو فرید خوشحاله شوے نۀ ؤ ـ بلکې

(c) ketabton.com: The Digital Library

يــو ورک ورک شانــې تــاثــر ئــې پــه مـخ راغلــے ؤ ـــ

,, مــا هـېڅ اونــۀ کـړے شـول لالاجـي !،، د فـريــد شـونـډې اوخـوځېـدې ,, پـه يــو سرور خـان بــه مــې تـېـر يـخ نــۀ شـي ـــ دا ښـۀ اونــۀ شـول ،،

,, فـريــده ! ،، احـمد عـلـي خـان پــه نــرمـۍ سره اووې ,, بــچــے ! دا خـبـرې دزړۀ نــه اوبــاسـه ـــ تـاتــه ستاژونـد پـروت دے ـــ ښکلــے ژونــد،،

,, سرورخـان بـه ژونـدے وي او زۀ بـه ژونـد تـه ژونـد وايـم لالاجـي،، فـريـد پـه درد سره احـمد عـلـي خـان تـه اوکـتـل ,, او بـيـا زمـا پـه ژونـد کـښې پـاتــې څۀ دي ـــ اوښکـې يـادونــه ، ويــنــې ويــنـې يــادونــه،،

,, وخت د هر زخم مـرهم دے فـريـده ،، احـمد عـلـي خـان پـه مـيـنـه د فـريـد پـه سر لاس راښکل ـــ ,, خـپـل سوچ پـه غـلطه لاره مـۀ بـوځـه ،،

فــريـد د احـمد عـلـي خـان د مـيـنـې پـه دغـه انداز کـښې څۀ خـواږۀ مـحسوس کـړي وو ـــ فـريـد تـه د خـپـل بـابـا جـان خـبـره وريـاده شوه ـــ فـريـد ورتـه وئـيـلي وو ـــ ,, تـاسو چې کـلـه هم مـاتـه پـه سر لاس کـيـږدئ نـو زۀ ډېـر عجيبـه او خـوشحالـوونـکـے غـونـډې سکـون مـحسوسوم بـابـا جـانـه ،،

بـابـا جـان ورتـه وئـيـلي وو ,, بـالـکـل بـچـے ! ځـنـې خـبـرې د فـطـرت او روحـانـيـت سره ډېـر زيـات ژور تـړون لـري ـــ چـا تـه پـه سر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شفقت او مینې لاس کېښودل ډېر لوئے نفسیاتي اثر لري ــ مثبت اثر ــ شوریدګي کموي ، د هیجان او ذهني منفي شدتونو زور ماتوي ،،
فرید ، احمد علي خان ته اوکتل ــ هغه ډېر په غور فرید ته ځیر ؤ ــ فرید څو شیبې بیخي غلے ؤ ــ بیا ئې د ځان سره ورو غونډې، بیخي ورو غونډې اووې ,, خو زۀ د خپل مور پلار او خور قاتلان څنګه معاف کولے شم ،، ــ
د فرید دا خبره د احمدعلي خان سماعت ته نۀ وه رسېدلې ــ

O

وخت تیرېدو !
د احمد علي خان تبادله یو وارې بیا سنټرل جېل ته شوې وه ــ
,, فریده ! زما د نوکرۍ مدت هم پوره کېدو والا دے ــ بله میاشت ریټائر کیږم ،،
,, هم دومره راتګ ؤ ستاسو ،، فرید مسکے شو
احمد علي خان اوخندل ,, او ستا څۀ خیال دے ــ ټول عمر دلته تېروې ــ دوه کاله دې پاتې دي فریده ! بس ــ بیا به تۀ ئې او ستا دنیا ،،
,, زما دنیا ،، فرید په درد سره اووې ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ودود صېب دي هېر دے ؟ ،، احمد علي خان د فريد په سترګو کښې اوکتل
,, هېڅ کله نه ،، فريد سر اوخوځولو ـ
,, د هغۀ درد او نظر واخله او وړاندې ځه ـ د هغۀ مشن پوره کړه د هغۀ ارمان پوره کړه ،،
د احمد علي خان لهجه خوږه او نرمه وه ـ
,, ماته د بابا جان د خولې يو يو ټکے ياد دے لالاجي ! ،، فريد اووې ,, هېڅ يو خبره مې ئې نۀ ده هېره ـ خو بابا جان د چا سره ځۀ بد خو هم نۀ وو کړي او بيا هم ـ ـ ـ ـ زما دا هر ځۀ ځنګه هېر شي ،،
,, د ودود صېب د فکر او نظر ګټه ستا اصل ګټه ده فريده ،، احمد علي خان په نرمئ سره اووې ,, دغه حکمت دے ، هم دغه سيالي ده ،،
فريد يو سوړ اسوېلے اوکړو او اوئې خندل ,, ستاسو خبرې مې هم د بابا جان په شان دي ـ تاسو ښۀ وايي خو بخښنه غواړم دلته زۀ لږ ناپوهه سهي ، غلط سهي ،،
احمد علي خان پُرخيال انداز کښې سر خوځولو ـ
,, سرور خان په څۀ کښې دے لالاجي ،، فريد تپوس اوکړو ـ
,, سرور خان مات شوےدے ،، احمد علي خان د فريد سترګو کښې کتل ـ ,, رنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګ خپلوان ئې راپېداشوي دي ـ هر چا د خپل مطلب ګوډے په اوګه ایښے دے ـ د چا څۀ طمع ده او د چا څۀ ـ ځنې د دلاور خان د لونو د رشتو د غوښتلو په چکر کښې دي ، چې لا وړې دي ـ سرور خان ساه اخلي او سترګې غړوي بس هم دومره ژوندے دے ـ د هغۀ غرور مات شوے دے ـ ، ،

فرید ډېر په عجیبه سترګو احمد علي خان ته کتل ـ

احمد علي خان د ریټائر کېدو نه پس هم د فرید سره برابر په رابطه کښې ؤ ـ

o

دوه کاله نور تېر شول ـ

نن په جېل کښې د فرید آخري ورځ وه ـ سحر احمد علي خان د فرید د نیا نیکۀ سره سنټرل جېل ته راغلے ؤ ـ بوډئ او کمزورې نیا ئې د ډېر کم نظر چشمې په سترګو کړې وې ـ فرید ئې غاړه باسلو او بې واره ئې ښکل کړو ، , شکر دے خدایه ـ ـ ـ ستا ډېر شکر دے زما بچے بیا زما غېږې ته راغے ، ،

نیکــــــۀ بـــــابـــــا په تندي ښکل کړو او په زړۀ پورې ئې جوخت کړو ـ

احمد علي خان مسکے ؤ ـ فرید د سنټرل جېل د لوئے ګېټ نه بهر ولاړ ګېر چاپېر کتل ـ څۀ ډېر عجیبه غوندې احساس ؤ ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشحالـي هم وه خو پـه هغه خوشحالـۍ کښې د درد موجونـه هم وو ـ
,, څو ؟ ،، احمد علي خان د فـريـد پـه اوګـه لاس کېښو ـ فـريـد کـافـي ساعت د احمد علي خـان سترګـو تـه کـتل ـ بـيـا ئـې ورو شان اووې ,, لالاجي ! د ډېـرو خبـرو دپـاره ستاسو ډېـره مـنـنـه ،،
,, لـېونـيـه ،، احمد علي خان فـريـد د پـوزې نـه اوجکولـو ـ ,, څۀ د پـردو خبـرې کـوې ،،
څۀ ساعت پس هغوي د احمد علي خان جيپ کښې نـاست وو ـ
فـريـد اووې ,, لالاجي ! ريـحـان آبـاد ،،
احمد علي خـان پـه حېـرانـۍ سره فـريـد تـه اوکـتل
,, اول ريـحـان آبـاد ،، د فـريـد پـه لـهجه کـښې قـطعيـت ؤ ـ
احمد علي خان مسکے شو ,, ښۀ ده ـ ريـحـان آبـاد تـه روان يُـو،،
جيپ پـه خپـل رفـتار سره روان ؤ ـ فـريـد ګېـر چاپـېـر مـنظرونـو تـه کـتل راکـتل ـ چې پـه مـنډه وو ـ فـريـد غلے غلے، فکـر وړے نـاست ؤ احمد علي خان بـه ساعت پـه ساعت د فـريـد خـاموشي مـاتـولـه ـ
جيـپ د ريـحـان آبـاد پـه حدود کـښې رانـنـوتـو او کـلـه چې هغه لـوئـے مـېدان تـه را اورسېدو کـوم چې د مـاشـوم فـريـد د لـوبـو مـېدان ؤ ـ نـو فـريـد د احمد علي خان طرف تـه اوکـتل ,, لالاجي ! هم دلـتـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـوزيـږو ،،
احمد علي خان مسکې ؤ ـ جيپ ئې ادرولـو ـ وار په وار تـول راکـوز شول ـ فـريـد پـه مـېدان کښې ولاړ ګـېر چاپـېر کـتـل ـ مخامخ د وفـا کـور ؤ ـ د ګـېټ شين رنګ ئې کافي تت شوے او خړ شوے ؤ ـ ګېټ تـه لـګـېدلـې تـالا د لـرې نـه ښکاريده ـ د فريد زړۀ څـريکه اوکړه ـ بيا ئې د خپل کـور طرف تـه مخ واړولـو او ورو ورو ور روان شو ـ تـالا دلته هم ګـېټ تـه لـګـېدلـې وه ـ فـريـد اول د خپـل نـيـا نـيـکـۀ او بـيـا د احمد علي خان طرف تـه اوکـتل ـ احمد علي خان مسکې ؤ ـ خپـل لاس ئې د فـريـد طرف تـه اوږد کړو ـ پـه تـلـي کـښې ئـې چابي پرته وه ـ فريد په حېرانۍ سره احمد علي خان تـه اوکـتل ـ هغۀ تـه د خپل نيا نـيکۀ خاموشي او د احمد علي خان مسکا ډېره معني خيزه ښکاريده ـ فريد د احمد علي خان د تلي نه چابي واخسته او يو قدم ور وړاندې شو او په تالې کښې ئې اولګولـه ـ
،، کړک ،، تالا کهلاؤ شوه ـ
کور کښې د قدم کېښودو سره په فريد باندې يو دم سر اوګرځېدو ـ څومره څومره څۀ په يو لمحه کښې د هغۀ په زړۀ او ذهن يرغل کړے ؤ ـ
،، مه ظالمه ـ ـ ـ ـ ،،
،، او ئې تړئ ـ ـ ـ ـ ،،
،، وئ بابا جانه کنه ـ ـ ـ ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

فـــريـد هېڅ پـه ځـان پـوئـې نـهٔ شو ، څهٔ منظرونـه وو چې انـتـهـائـي پـه تـيـزۍ سره د هغهٔ د سـتـرګـو وړانـدې واؤړېـدل را واؤړېـدل ــ څهٔ آوازونـه وو چې پـه سمـاعت کـښې ئـې کـوکـې کـوکـې او انـګـازه انـګـازه شول ــ بې خـوده او بې دمـه شو ــ او چې کـلـه پـه خـود کـښې راغـے نـو ځـان ئـې د احمد علي خـان پـه مـيـنـه نـاکـه غېږه کـښې اولـيـدو ــ

,, لالاجي ،،

,, خېر دے بچے ،، د احمد علي خـان لـهجه د مـيـنـې نـه ډکـه وه ــ ,, مـوده پس راغلـے ئـې ــ ــ ــ خېر دے بـچـے ،،

فـريـد حېران ؤ ــ کـور مـکمل صفـا سـتـهـره ؤ ــ هر يـو څيـز پـه خـپل خـپل ځـائـے د سلـيـقـې سره پـروت ؤ ــ فـريـد پـه حېرانـۍ سره احمد علي خـــــان تـه اوکـتـل ,, لالاجي ! دلـتـه څوک پـاتـې کـيږي ؟ دا هر څهٔ ــ ــ ــ ــ ،،

,, زمـا د يـار کـور دے ــ کـنـډر نـهٔ دے ،،

فـريـد حېران ؤ ــ

احمد علي خـان مـسکـے ؤ ــ فـريـد د کـور پـه ګُـټ ګُـټ ګـرځېدو ــ سـتـرګې ئـې وريـدې کـه وريـدې ــ

,, فـريـده ،، احمد علي خـان اووې ,, ځـو بـچـے ؟ ،،

,, چرتـه لالا جي ؟ ،، فـريـد سرې سرې سـتـرګـې ور پـورتـه کـړې ــ

,, سـتـا خـپل کـلـي تـه ــ ګـل کـلـي تـه ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـريـد نـفـي کـښې سر اوخوځـولـو ,, نـه لالاجي
ـ تـاسـو لاړ شئ ـ زۀ نـن
دلـتـه يـــم ـ زۀ مې د بـابـا جـان او مـور
جـانـي سره خـبـرې کـوم ـ ډېـرې
خبـرې ،،
,, فـريـده ! ،،
,, پـلـيـز لالاجي ،، فـريـد اووې بـيـا ئې د
نـيـا نـيـکـۀ طرفـتـه اوکـتـل ,,بـابـا ، مـورې
ګـلـې ! تـاسـو لاړ شئ ،،
,, مـونـږ سـتـا نـه بـغېـر څـنـګـه تـلـے شو بـچـے
،، نـيـکـۀ بـابـا ئې اووې ,,ښۀ ده ـ سبـا
بـه يـو ځـائـے لاړ شـو ـ ،،
,, تـاسو تـکـلـيـف مـۀ کـوئ ـ ،، فـريـد وار
پـه وار ټـولـو تـه اوکـتـل ,,تـاسـو آرام
اوکـړئ زۀ دلـتـه لـږ شـان تـنـهـائـي غـواړم ـ
مـا خو خپـل مـور پـلار دلـتـه پـه ويـنـو کـښې
ډوب پـريـښـي وو ـ مـا هـغـوي سمبـال کـړي هم
نـۀ وو ـ مـا ـ ـ ـ ـ ! پـه مـا د هـغـو
ټـولـو لـمـحـو قـرض پـروت دے ـ تـاسـو خـو
خپـلـه بـرخـه ژړلـي دي خـو زمـا اوښـکې زمـا
پـه زړۀ ډنـډ ډنـډ ولاړې دي ـ تـاسـو خـو
تـېـره کـړې ده خـو پـه مـا اوس تـيـرېـږي ،
سـتـاسـو زړونـه خـو صبـر شـوي دي خـو زۀ بـه
دې مـاشـوم تـه ددې نـه پـس تـسلـئ ورکـوم ،،
د نـيـا ادې پـه سـتـرګـو کـښې ئې اوښـکې
اوځـلـيـدې ,, ډېـره عـجـيـبـه خـبـره ده بـچـيـه
،،
فـريـد مـړاوے شـان مـسکـے شـو ,, د دومـره
ډېـرو عـجـيـبـه خـبـرو نـه پـس دا يـوه وړه
غـونـدې عـجـيـبـه خـبـره بـلـه هـم سـهـي ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

ځـوارلـس کـالـه مـې ضبط کـړے دے ـ نـن مـې
پـرېـږدئ ګـنـي لـېـونــے کـيـږم ،،
د فـريـد نـيـا نـيـکـهٔ احـمـد عـلـي خـان تـه
اوکـتـل ـ د احـمـد عـلـي خـان
سـره احـسـاس ؤ چې د فــــريــــد زخـمـونـه
يــــو دم تــــازه شـوي دي ـ بـيـا
نـوي شـوي دي او پـه دې مـرحـلـه کـښې زور
ښـهٔ نـهٔ دے ـ دغـو شـدتـونـو تـه لار ورکـول
پـکـار ده ـ او دې کـړي فـريـد د خـپـل بـابـا
جـان او مـور جـانـي سـره پـه تـنـهـايـی کـښې
خـبـرې ـ خـو د احـمـد عـلـي خـان سـره د يـوې
خـبـرې ويـره بـيـا هـم څـهٔ نـا څـهٔ پـه زړهٔ
کـښې مـوجـوده وه خـو د فـريـد د مـوجـوده
مـرحـلې نـه تـيـرېـدل هـم د وخـت فـېـصلـه وه ـ
احـمـد عـلـي خـان د فـريـد پـه سـر لاس کـېـښـو
,, ښـهٔ ده فـريـده ! تـهٔ ايـسـار شـه ـ مـونـږ
ځـو ـ خـو سـبـا بـه زهٔ بـيـا راځـم ـ دواړه
بـه يـوځـائـے ځـوګـل کـلـي تـه ـ ـ ـ سـتـاخـپـل
کـلـي تـه ـ ـ ـ خـوښـه دې ده ؟ ،،
,, خـوښـه مـې ده لالاجـي ،، فـريـد ورک ورک
شـان اووې ـ
,, دلـتـه د ضـرورت هـر څـيـز مـوجـود دے ـ د
ځـان خـيـال اوسـاتـه ،،
,, مـنـنـه لالاجـي ! د هـغې فـکـر مـهٔ کـوئ ،،
د هـغـوي د تـلـو نـه پـس فـريـد ګـېـټ بـنـد کـړے
ؤ او د کـور پـه يـو يـو کُـنـج ګـرځـېـدو ـ د
لـېـونـو پـه شـان بـه ئې پـه دېـوالـونـو ،
څـيـزونـو لاس وهـلـو ـ د مـاشـومـانـو پـه شـان
ئې ژړل ـ داسې ورتـه مـحـسـوسـيـده چې بـابـا
جـان او مـور جـانـه هـم دلـتـه چـرتـه دي ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

درنګ ساعت له به ورته آواز اوکړي ،،
فریده ! تا لا تر اوسه د غرمې ډوډۍ هم
نۀ ده خوړلې ! ،،
,, د بابا ځانه ! څۀ چل دے ! دومره
خفه ولې ئې ؟ ،،
فرید په هغه ځائے کښې د پنجو او ګوډو
په سر کښېناستو کوم ځائے ئې چې کلونه
کلونه وړاندې مور او پلار وینې وینې
پراتۀ وو ـ کافي ساعت ځوړند سر هلته
ناست ؤ ـ په خالي خالي سترګو ئې زمکې
ته کتل ـ په هغه ځائے ئې لاس ورو ورو
وهلو شونډې ئې ورو شان اوخوځېدې ـ
,, تۀ لا ژوندے ګرځې سرور خانه ! ،،
فرید د سترګو نه اوښکې پاکې کړې
پاسېدو د ګېټ ورکوټے ور ئې بېرته کړو
او بهر اووتو ـ فرید ماښام ناوخت ؤ چې
کور ته واپس راغے ـ طماچه ئې ډېره په
ګرانه پېدا کړې وه ـ
ټوله شپه فرید یو ساعت ته نۀ ؤ اودۀ
شوے ـ په یوه یوه کمره به ګرځېدو ـ
کله بهر کله دننه د امبر خندا به ئې
په غوږونو کښې انګازه شوه ـ
,, ګل لالا ! ښۀ ډارن ئې ښه ،،
د ودود صېب مېنه ناک آواز به ئې په
سماعت کښې واوړیدو را واوړیدو ـ
,, مېنه ژوند دے د بابا ځانه ،،
د مور جانې مېنه به ئې په زړۀ شوه ,,
او زما بچے به زما استاذ شي ـ زما
بچے هوښیار دومره دے ،، او فرید به
بې اختیاره په ژړا شو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپـه هم داسې تـېره شوه ـ د نـمـر د راختـلـو سره فـريـد لـه کـوره بـهـر وتـلـے ؤ ـ طـمـاچـه ئـې پـه جـامـو کـښـې پـټـه کـړې وه ـ مـخـامـخ د سرور خـان حـويـلـي ښکـاريـده ـ د حجرې لـوئـے گـېټ ئـې بـېـرتـه ؤ ـ فـريـد حـېـران ؤ ـ هغـه حجره چې دگـېټ مـخې تـه بـه ئـې پـه يـــو وخت شپـږ شپـږ ټـوپـک مـار ولاړ وو نـن بـيـخي خـالـي وه ـ
نـن وخت يـو بـل رنـگ ورکـړے ؤ ـ د عـبـرت رنـگ ـ
فـريـد پـه احـتـيـاط سره د حجرې دنـنـه قـدم کـېښودو ـ پـه حجره کـښې د چـرچـڼـو د شور نـه عـلاوه نـور هـېڅ قـسم تـه آواز نـهٔ ؤ ـ کـومې چې د سرور خـان پـه لـويـه حجره کـښې د لـگـېدلـو ونـو د يـو ښاخ نـه بـل ښاخ تـه د وختـونـود تـغـيّـر نـه بې نـيـازه الـوتـې را الـوتـې ـ
فـريـد لـږ نـور وړانـدې تـېـر شو ـ هغـهٔ تـه دا هر څـهٔ ډيـر عجيـبـه ښکـاريـدل ـ دا د هغـه سرور خـان حجره وه چې ټـولـه ټـولـه ورځ بـه ورتـه خلق سلام تـه راچـلـيـدل ـ او نـن پـکـښې څـوک هـډو پـه نـظر نـهٔ راتـلـو ـ فـريـد يـو خوا بـل خوا نـظر زغـلـولـو ـ يـو طرف پـه يـو چـمـنـگـي غـونـدې کـښې څـوک پـه کـرسئ کـښې ډډه وهـلـې نـاست ؤ ـ خوا کـښې ورسره امسا پـرتـه وه ـ بـل خوا ورسره يـوه د نـهـو لـسو کـالـو مـاشومـه نـاستـه وه چې د خـان سره مشغـولـه ښکـاريـده ـ فـريـد قـدم ور واخستـو ـ پـه ښکـالـو سره سرور خـان سر راپـورتـه کـړو ـ فـريـد ئـې طـمـاچـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

په لاس په سر ولاړ ؤ_ سرور خان ګونجې ګونجې مخ په حېراني سره فريد ته کتل _
,, فريده ! تۀ ؟ ،، د سرور خان شونډې اوخوځېدې
,, لښکرې دې څۀ شوې سرور خانه ! ،، د فريد لهجه د واورو په شان يخه وه _ د سرور خان په سترګو کښې د شکست خوردګۍ تاثر نور هم نمايان شو _ فريد ته په خالي خالي سترګو ځير ؤ_
,, خدائي دې چرته لاړه سرور خانه ،، فريد اوغرمبيدو _
د سرور خان په مخ نۀ څۀ ويره وه نۀ څۀ غصه او جلال او نۀ ملامتيا _ بس خو خپل مات شوے غرور ئې ټوټې ټوټې په مخ او سترګو کښې نقش ؤ چې د ياس اوشکست او ريخت رنګونه پرې ختلي وو _
,, دلاور خان دې څۀ کړو سرور خانه ! ،، فريد طماچه د سرور خان طرف ته نېغه کړه _ د سرور خان په سترګو کښې اوښکې اوځليدې _ مخ ئې اوس هم بې تاثره ؤ _ د سرور خان ماشومې نمسۍ په ويره ويره فريد ته کتل خو چې فريد کله سرور خان ته طماچه اونيوه نو رامنډه ئې کړه او د سرور خان نه ئې خپل واړۀ واړۀ لاسونه چاپېر کړل ,, وئ بابا جانه کنه ،،
د فريد د مخ په رنګ کښې تغيّر راغے _ داسې ورته محسوس شوه لکه چې دا د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ويـرې ډک غږ امـبـر کـړے وي ,, وئ بـابـا جـانـه کـنـه ،،
مـاشـومـې اوس هم دسـرور خـان نـه لاسـونـه چـاپـېـر کـړي وو او پـه ويـره ويـره ئـې فـريـد تـه کـتـل ـ د هـغـې پـه سـتـرګـو کـښـې هـېـڅ نـفـرت هـېـڅ لـوئـي نـۀ وه ـ هـغـه خـو حـېـرانـه وه چـې دې سـړي زمـا پـه بـابـا جـان بـانـدې طـمـاچـه ولـې نـيـولـې ده ؟
,, نـۀ پـوهـېـږم چـې څـۀ درسـره اوکـړم ،، فـريـد سـرې سـرې سـتـرګـې د سـرور خـان پـه سـتـرګـو کـښـې نـيـولـې وې ,, خـو نـه ، تـۀ د هم داسـې ژونـد لايـق ئـې ـ سـتـابـه نـوره سـزا څـۀ وي ،، فـريـد طـمـاچـه ښـکـتـه کـړه ـ د مـاشـومـې طـرف تـه ئـې اوکـتـل ـ هـغـې اوس هم پـه ويـره ويـره فـريـد تـه کـتـل ـ فـريـد پـه ډکـو سـتـرګـو مـاشـومـې تـه ځـيـر ۋ ـ خـدائـے زده ولـې ورتـه امـبـر يـاديـده ـ ,, خـفـه مـۀ شـې بـچـے ـ ـ ـ ،، د فـريـد آواز پـه اوښـکـو لـړلـے ۋ ـ ,, سـتـا بـابـا جـان تـه هـېـڅ نـۀ وايـم ـ سـتـا هـېـڅ ګـنـاه نـشـتـه ،،
د مـاشـومـې لاسـونـه تـر هـغـې پـورې د سـرور خـان نـه چـاپـېـر وو ـ څـو چـې فـريـد بـهـر وتـلـے نـۀ ۋ ـ

O

فـريـد واپـس راغـلـے ۋ خـو غـلـے غـلـے او خـامـوش خـامـوش ۋ ـ نـن ئـې ددې هـر څـۀ نـه پـه شـدت سـره ويـزاري مـحـسـوسـولـه ـ د کـور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ديـوالـونـو خوړلـو ـ پـه زړۀ او ذهن کښې ئـې د جنګ شان کېفـيت ؤ ـ سترګې ئـې پـړسيدلـې وې او سرې وې ـ بـهـر چا ور اووهلو نـو د فـريـد د زړۀ زخمونـو بـې اختيـاره څـړيـکه اوکـړه ـ يـو نفسياتـې اثـر ؤ ـ څـوارلـس کـالـه وړانـدې د ور د وهلـو دغه آواز فـريـد اوريـدلـے ؤ ـ او بـيـا ئـې هر څـۀ تـالا والا شوي وو ـ فـريـد څو شيبـې څـۀ خيـال کښې ورک غونـدې ؤ او بـيـا پـاسېدو او ور ئـې بـېرتـه کـړو ـ

احمد علي خـان ولاړ ؤ ـ

د فـريـد پـه شونډو مسکا راغلـه ,, راځئ لالاجي ،،

احمد علي خـان دننـه قـدم کېښو ـ فـريـد ور بـيـا ديـکه کـړو ـ

,, فــــريـــــده زمـــا بچو تـــه هر کلـے نـۀ وائـې ؟ ،، احمد علي خان پـه مسکي نـظر فـريـد تـه اوکـتـل ـ ,, بـهـر ولاړ دي ،،

,, اوه لالا جي ! بـخښنـه غـواړم ،، فـريـد بـيـا ورتـه لاس يـووړو ـ

,, خوشحالـه بچے راځه ـ راځه ګلالـۍ بچے ،، احمد علي خان اووې ـ

فـريـد خوشحال تـه او بـيـا ګلالـۍ تـه اوکـتـل ـ ورسره د يـو دريـو کـالـو مـاشوم هم نـېغ نـېغ رانـنـوتـلـے ؤ ـ

,, ګلالـۍ ؟ ،، فـريـد د ځان سره پـه حېرت اووې ـ د خوشحال پـه مخ د ښائستونـو نـه ډکه خنـدا خوره وه ـ فـريـد تـه ئـې لاسونـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

واکـړل ــ فـریـد ځـان تـه کـلـک تـرغـاړه بـاسـلـو ــ
د فـریـد سـتـرګـې بـیـا بـیـا د ګـلالـۍ طرف تـه پـورتـه کـیـدلـې ــ
د ګـلالـۍ پـه مـخ د خـوشـحـالـۍ هـر رنـګ مـوجـود ؤ ــ مـسکـۍ ولاړه وه ــ پـه سـتـرګـو کـښې ئـې شـرارت ؤـ یـو مـانـوس شـان شـرارت ــ
,, ګـل لالا ! زمـا دپـاره دې پـه غـېږه کـښې هـېڅ ځـائـے نـشـتـه ؟ ،،
فـریـد یـو دم د احـمـد علـي خـان طرف تـه اوکـتـل ــ د فـریـد پـه مـخ د زلـزلـې شـان کـېفـیـت ؤ ــ کـوم څـۀ چـې د هـغـۀ زړۀ مـنـل پـه هـغـې یـقـیـن پـه اسـانـه نـۀ شـو کـېدے ــ د احـمـد علـي خـان سـتـرګـې نـمـجـنـې وې او پـه شـونـډو ئـې مـسـکـا وه ــ شـونـډې ئـې ورو شـان اوخـوځـېدې ,, امـبـر ،،
فـریـد د حـېرانـتـیـا او خـوشـحـالـۍ پـه شـدیـد تـریـن کـېفـیـت سـره سـتـرګـې ور واړولـې ــ خـو د امـبـر سـتـرګـې اوس وریـدې ــ خـپـل ګـل لالا ئـې نـور حـېرانـۍ تـه پـرې نـۀ ښـو ــ یـو دم ورتـر غـاړه وتـه ــ بـې واره ئـې پـه دواړه مـخـه ښـکـلـولـو ــ
فـریـد د امـبـر مـخ خـپـلـو لاسـونـو کـښې اونـیـوؤ ,, امـبـر ! امـبـر ! خـورکـې دا زۀ خـوب خـو نـۀ ویـنـم ،، د فـریـد پـه سـتـرګـو کـښې ډنـډ ډنـډ اوښـکـې اودریـدې ــ نـن څـۀ عـجـیـبـه خـوشـحـالـي وه ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

امـبـر پـه شـوخـی سره مـسکـی شـوه ـ ,, ګـل
لالا ! د خـوبـونـو د لـیـدو زمـانـې لاړې ـ ـ
ـ اوس د تـعـبـیـر وخـتـونـه دي ،،
,, مـا مـعـاف کـړه امـبـر زمـا نـیـازبـیـنـې
خـورې ! مـا مـعـاف کـړه ـ ،،
د فـریـد لـهـجه اوښکې وه ـ
,, ګـل لالا ،، د امـبـر د ګـیـلـې او نـاز هم
هغه پـخـوانـے انـداز ؤ ,,پـوزې تـه خـو دې
اوګـوره ،،
فـریـد بـې اخـتـیـار پـه ژړا شـو ـ امـبـر ئـې
د زړۀ پـورې اونـیـوه ـ د جذبـو زاړۀ
نـاسور ئـې نـن ټـکـور مـونـدلـے ؤ ـ او هغـه
هم داسې چې یـقـیـن ئـې نـۀ کـیـدو ـ
حېـرانـي ئـې اوس هم نـه وه خـتـمـه ـ
خـوشحال تـه ئـې مـخ واړولـو ، بـیـا ئـې
احـمـد عـلـي خـان تـه اوکـتـل ـ احـمـد عـلـي
خـان سر اوخـوځـولـو ـ ,, امـبـر زمـا
ایـنـګـور ده فـریـده بـچـے ! زمـا ګـلالـی بـچـی
ده ـ وخـت او حـالات هم داسې وو ـ سـتـا
پـه ذهـن او زړۀ کـښې ئـې تـیـارې خـورې کـړې
وې ـ تـۀ ویـریـدلـے وې ـ سـتـا سره هزارهـا
انـدیـښنې مـل وې ـ د خـپـلـې ویـرې ،
انـدیـښنـو او درنـو کـېـفـیـتـونـو د اثـر لانـدې
تـا هغـه فـېـصلـه اوکـړه ـ تـا پـه خـپـل خـیـال
کـښې امـبـر د ژونـد د قـېـد نـه ازاده کـړه
ـ خـو امـبـر بـچ وه ـ د دلاور خـان او
سرور خـان د دښمـنـی انـدیـښنـه بـهـر حـال
مـوجـوده وه نـو مـا سـتـا نـیـا نـیـکـۀ تـه
سوال اوکـړو چې زمـا ګـلالـی بـچـی مـاتـه
راکـړئ ـ د هغـوي سره هم دوخـت او حـالاتـو

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نـازکـيـو ادراک ؤ ـ هغوي زمـا خـبـره
اومـنـلـه خـو مـونـږ سـتـا نـه دا خـبـره پـتـه
اوسـاتـلـه ـ سـتـا زړۀ او ذهـن د مـسـلـسـل
اذيـتـونـو نـه تـيـريـدل ، مـونـږ نـۀ غـوښـتـل
چې تـۀ دې پـه دغه حوالـه يـو ځـل بـيـا د
انـدېـښـنـو د عذاب سره مخ شې ـ مـونـږ
غوښـتـل چې تـاتـه داسې سرپـرائـز خوشحالـي
کـيـږدو چې ورسره تـۀ د جېـل نـه واپـسي ،
ارومـرو د ژونـد طرف تـه واپـسي مـحـسـوس
کـړې ـ سـتـا د زړۀ زخـمـونـو تـه ټـکـور شي
او سـتـا سوچ او فـکـر تـه دوا او دارو شي
،،
فـريـد ژړل ـ امـبـر ئې پـه اوګـه سر ايـښـے
ؤ ـ
احمد عـلـي خـان وئـيـل ,, د خـوشحال تـعـلـيـم
پـوره شـو ـ نـو مـا سـتـا نـيـا نـيـکـۀ تـه يـو
وارې بـيـا سـول اوکـړو ـ امـبـر مې تـرې يـو
وارې بـيـا اوغوښـتـه ـ د خـوشحال دپـاره ـ
مـا خـو د امـبـر نـه د جـدا کـېـدو تـصـور هم
نـۀ شـو کـولـے ـ مـا تـه خو خدائـے زمـا
ګـلالـۍ بـچۍ بـېـرتـه راکـړې وه ـ د امـبـر او
خوشحال د وادۀ پـحـقـلـه مې سـتـا نـه تـپـوس
نـۀ ؤ کـړے د هغې راتـه بـخـښـنـه کـوه ،، د
احمد عـلـي خـان پـه مخ د مـيـنـې او شفـقـت
نـه ډکـه مـسـکـا خـوره وه ـ
,, لالا جي ! ،، د فـريـد پـه سـتـرګـو کـښې
اوس هم اوښکې ځـلـيـدې ,, تـــاســـو خـــو
پـــه مـا ډېـر لـوئـے احسان کـړے دے ـ د
ژونـد هـومـره
احسان ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

فـريـد مـاشوم تـه مخ ور واړولـو چې ډېـر
پـه غور ئې فـريـد تـه كـتل خو چې سترګې
ئې خپـلو كښې اولـګېدې نـو يـو قـدم را
وړانـدې شو ـ
,, مـامـا ! زهٔ طلحٰه ،،
د فـريـد پـه سمـاعت كښې مـوسيقي شـانې
خوره شوه ـ ژونـد څهٔ ساز غونـدې چېړلے
ؤ ـ فـريـد ور ټـيـټ شو ـ لاسونـو كښې ئې
را اوچت كړو اوجوخت ئې پـه زړهٔ پـورې
اونـيـولـو ـ ,, يـو ځل بـيـا اوواېـه ،،
,, مـامـا ! زهٔ طلحٰه ،، مـا شوم بـيـا
اوويې
,, هم م ـ ـ ـ طلحٰه ،، فـريـد د مـاشوم
د پـوزې سره پـوزه اومښلـه ـ
د احمـد علـي خـان نـظر يـو دم پـه كټ كښې
پـرتـې طمـاچې بـانـدې پـريـوتـو ـ كومـه چې
فـريـد ګـوزار كـړې وه ـ د احمـد علـي خـان
رنـګ بـدل شو ـ
,, فـريـده ! دا څهٔ ؟ ،، احمـد علـي خـان
د طمـاچې طرف تـه اشـاره اوكـړه ـ
فـريـد ، طلحٰه پـه زړهٔ پـورې نـور هم جوخت
كـړو ـ
,, د سرور خـان طرف تـه تـلے ووم لالاجي
،، د فـريـد پـه لـهجه كښې بـې نـيـازي وه ـ
,, نـو ؟ ،، د احمـد علـي خـان پـه لـهجه
كښې بـې قـرارې وه ـ
,, واپس تــــرې راغــــلــــم ،،
فــــريــــد خپـل مخ د طلـــحٰه د مـخ سره
اوجنـګولـو ـ ,, پـرې مې ښودو چې ژونـدے
وي ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمد علي خان يوه اوږده ساه واخسته ـ بيا مسکے شو ـ
,, څۀ مو خوښه ده ـ روانيږو ګل کلي ته ؟ ،،
,, بسم الله ،، فريد ، طلحٰه هم هغه شان په زړۀ پورې نيولے ؤ ـ
د احمد علي خان جيپ بهر ولاړ ؤ ـ
د روانېدو په وخت د فريد سترګې بيا بيا دوفا د کور د ګېټ طرف ته اوچتيدې چې يوه غټه شان تالا ورته لګېدلې وه ـ د امبر سترګې په خاموشئ سره د فريد په نظر پسې غړيدې ـ

O

فريد د ريحان آباد نه ګل کلي ته د تلو په دوران کښې د خواؤ شا يو يو څيز ته ډېر په انهماک سره کتل ـ جوړ دا هر څۀ ئې نظر ښکلول ـ دا خو د هغۀ خپلې لارې وې ـ په مينه ئې ورته کتل خو د څۀ نيمګړتيا احساس ئې په زړۀ کښې بهر حال موجود ؤ ـ
جيپ د ګل کلي په حدود کښې داخل شوے ؤ ـ مخامخ د سباؤن سکول عمارت ښکاريدو ـ ښکلے ښکلے ، روښان روښان ، فريد ، احمد علي خان ته اوکتل ـ
,, سباؤن ،، احمد علي خان د فريد په سترګو کښې اوکتل ـ
فريد په اثبات کښې سر اوخوځولو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمد علي خان جيپ د سباؤن سکول طرف ته تاؤ کړو ـ
د مينې د ريښتينو جذبو سره د فريد استقبال اوشو ـ سر عديل په تندي ښکل کړو ـ په سترګو کښې ئې اوښکې ځليدې ـ فريد حېران ؤ ـ د سباؤن سکول په سټاف کښې ئې خپل کلاس فيلو ملګري هم اوليدل ـ توفيق ترې لاسونه چاپېر کړل ـ فريد په اوګه ورو شان اووهلو ـ ,, توفيق ! ستا خو ډېر لوئې خوبونه وو يار چې په کلاس روم کښې به نۀ ځائيدل ،، توفيق اوخندل ,, او ـ ـ ـ ـ خو زما خوبونه د خپل ذات دپاره وو ـ څۀ ناپوهي غوندې وه ـ اوس خو مې بس يکي يو خوب دے ـ د ودود صېب د خوب تعبير ته رسيدل ـ او زۀ فخر محسوسوم چې زۀ هم د هغوي د ټيم حصه يم ،،
فريد ورته په مينه کتل ـ
د چائې د راتلو نه وړاندې فريد هسې د دفتر نه بهر را اووتلو او بيا هېڅ په ځان پوئې نۀ شو ـ سحر زده شان ، څۀ خيال او فکر وړے وړاندې تلو ـ د سباؤن سکول د يو يو ځائے سره د هغۀ بې شمېره ، ښکلي ، جنتي شان يادونه تړلي وو ـ قدمونه ئې ورو ورو اخستل د يوې يوې کمرې وړاندې تيرېدو ـ ډيوې بلې وې ـ د رڼا سفر جاري ؤ ـ فريد هره لحظه څۀ عجيبه شان کېف محسوسولو ـ د مودو مودو خبرې او يادونه ئې په زړګي د ګرمۍ د موسم د وړومبي باران

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

په شانې راوریدل ـ دغو لمحو په خپله
غېږه کښې ناقابل بیان خوږلتونه نیولي
وو ـ فرید لکه په تنویمي کېفیت کښې
وړاندې روان ؤ ـ مخکښې پرائمري سیکشن
ؤ ـ د فرید زړۀ یوه څړیکه اوکړه ـ
هغۀ ,, د مینې سندره،، د ودود صېب نه
په وړومبي ځل دلته اوریدلې وه ـ

,, د رڼا خوب به تعبیر
ته رسومه ،،
زۀ ډیوه یم تورتمونه
ختمومه

د فرید په سترګو کښې اوښکې راغلې ـ
اوس هم څۀ تېرو هېرو یادونو په مخه
اخستے روان ؤ ـ خو یو ځائے یو دم
اودریدو ـ په کلاس روم کښې ماشومانو
ته ,, دمینې سندره ،، اورولے شوه ـ
ماشومانو به هم په اوچت اواز سره
تکرارولـه ـ

,, د مرام په لور مزل
کوم روان یم
د ژوند سختو مرحلو ته
امتحان یم
زۀ په مینه ګټم زړونه
، پالوان یم ،،
بریالے یم د هر چا د
زړۀ سلطان یم
خنداګانې اوچو شونډو
ته راوړمه
زۀ ډیوه یم تورتمونه
ختمومه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـريـد غـونـي غـونـي او ګـونـګ سـونـګ ولاړ ؤ ــ
دا آواز ــ ــ ــ دا آواز د هغـۀ نـه کـلـه
غلطيدے شو ــ ــ ــ د وفـا اواز خـو هغـۀ
پـه زړګـونـو ، لـکـونـو اوازونـو کـښې
پـېژنـدے شو ــ فـريـد د حېرانـتـيـا او
خوشحالـۍ پـه يـو پُـرشـور کـېفـيـت کـښې د کـلاس
روم طرف تـه قـدم پـورتـه کـړو ــ وفـا د
ور طرف تـه اوکـتـل نـو يـوه واضحه مـسکـا
ئـې پـه مـخ او سـتـرګـو کـښې اوغـوړيـده ــ چـې
حيـرانـي پـکـښې بـالـکـل نـۀ وه ــ خـو فـريـد
حېـران ؤ ــ بـيـخي حېـران ــ وفـا د
مـاشومـانـو طرف تـه اوکـتـل ــ ,, اوس تـاسـو
خـپـل د لـيـکـلـو کـار اوکـړئ ــ ټـيـک ده
ګـلـونـو ! ،،
وفـا د کـلاس روم نـه بـهـر را اووتـه ــ

O

د دواړو پـه سـتـرګـو کـښې اوښکـې څـلـيـدې ــ
,, لالا جي ټـول مـنـع کـړي وو ــ ،، وفـا
وئـيـل ,, تـاتـه هغـوي سـتـا پـه واپـسـۍ
سرپـرائـز درکـول غـوښـتـل ــ سـتـا زړۀ او
ذهن خـاص طـور د غېـر مـعمـولـي صـورتـحـال
سره مـخ وو ــ پـه صحت مـنـدۍ کـښې بـه ئـې
فـرق خـامـخـا راتـلـۀ ــ دا هـر څـۀ د هغې
دپـاره شوي وو ــ ،، وفـا د فـريـد پـه
سـتـرګـو کـښې اوکـتـل ,, او بـيـا تـا خـو
هسې هـم زۀ مـنـع کـړې وم د درتـلـو نـه ،،
فـريـد مـسکـے شو ــ ,, حـالات حقـيـقـتـاً
انـتـهـائـي غـيـر مـعـمـولـي وو ــ خـو مـاتـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدائے مشران هم د غېر معمولي
صلاحيتونو حامل راکړي ـ د لالا جي مينې
واقعي چې زۀ کافي سمبال ساتلے يم ـ
هغوي واقعي چې زما دپاره ژوند ژوند
زيري ايخي وو ،،
وفا اووې ,, دبابا جان خوکشران
هم غېرمعمولي صلاحيتونه
لري ،،
,, عفت آپا او ارسلا کاکا څنګه دي ؟
،، فريد تپوس اوکړو ـ
,, ښۀ دي ـ ټول ستا په انتظار دي ،،
,, وفا ،، فريدبې اختياره تپوس
اوکړو ,, وادۀ دې کړےدے؟ ،،
وفا لېمۀ ښکته کړل ـ د فريد زړۀ بې
واره اودرزيدو ـ په يو ساعت کښې ئې
په زړۀ بلا اندېښنو خولې خخې کړې ـ
وفا سترګې راپورته کړې او د فريد لاس
ئې په خپلو لاسونو کښې اونيوۀ ـ
اندېښنې والوتې خو د فريد په زړۀ کښې
د مودو مودو نه پرتې يوې معصومې شان
ګيلې ژبه اوکړه ـ
,, جينکۍ خو د هلکانو لاسونه نۀ نيسي
کنه ،،
وفا په قلاره اووې ,, دا لاس
مادپرېښودو دپاره نۀ دے نيولے ،،
,, دا ستا همدردي ده که زما سره د
مينې اظهار ؟ ،،
,, اظهار ،، د وفا په مخ يو ښکلے رنګ
اوغوړيدو ـ ,, چې ستا نه کله او نۀ
شو ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـریـدلـۀ ډېـرحېـرتـه پـه بـقـوبـقـوسـترګـووفـاتـه اوکـتـل ـ وفـامـسکی شـوه ـ
,, فـریـدکـه سل کـالـه پـس هم راتـلـےنـووفـابـه سل کـالـه انـتـظارکـولـو،،
فـریـدډېـرپـه مـیـنـه وفـا تـه کـتـل ـ وفـانـن هم دپـخـواپـه شان ښکلې وه ـ
وفـا وئـیـل ,, مـونـږ چې ریـحـان آبـاد پـرېـښودو نـو داجي او مـور ډېـر پـریـشـان وو ـ خـبـره هم د پـریـشـانـی وه خـو زۀ ډاډه ووم ځـکـه چې زۀ مې د بـابـا جـان کـور تـه راتـلـم ،،
,, خـپـل کـور تـه ،، د فـریـد پـه لـهـجـه کـښې شرارت ؤ ـ
وفـا مـسکی شـوه ,, او ـ ـ ـ خـپـل کـور تـه ،،

O

وخت مـرهم مـرهم ، ټـکـور ټـکـور تـیـریـدو !
ریـحـان آبـاد کـښې د سبـاؤن سکـول او کـالـج تـعـمـیـر پـه آخـري مـرحـلـو کـښې ؤ ـ د ریـحـان آبـاد خـلـقـو خـپـلـې زمـکـې ، خـپـل پـولـې پـټـې د سـرور خـان د قـبـضې نـه خـلاص کـړي وو ـ
سـرور خـان پـه خـپـل انـدرون کـښې ریـزه ریـزه ؤ ـ هـغـه د مـاتـیـدو د یـو لـوئـے عمـل سره مـسلسل مـخ ؤ ـ دلـتـه اوس مـاښـامـے ؤ نـو نـمـر پـرسـتـو خـپـل مـخـونـه بـل خـوا اړولـي وو ـ
پـه ریـحـان آبـاد کـښې سکـول او کـالـج جـوړیـدل نـو د خـلـقـو مـیـنـه ئـې د کـتـو وه ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

شپـه او ورځ ئـې پـه ځـان یـو کـړې وه ـ د
ښار د کـالـج ذمـه واری احمد علـي خان پـه
خپـل سر اخستـې وې خـو دلـتـه ئـې هم فـریـد
یـوائـې نـهٔ ؤ پـریـښـے ـ سر عدیـل او د
سبـاؤن سکـول نـور سیـنـئـرز بـه هم ورسره
وار پـه وار مـوجـود وو ـ کـورنـے لـښکر هم
ورسره اوګـه پـه ولاړ ؤ ـ عفت آپـا
بـه ئـې بـیـا بـیـا نظر مـاتـول ـ د امـبـر نـه
هغه د شوخی کـولـو عـادت نـهٔ ؤ تـلـے ـ
تـنګـولـو راتـنـګـولـو بـه ئـې ـ خـو فـریـد بـه
ئـې پـه مـیـنـه کـلـه مـړیـدو ـ وفـا اوس د
امـبـر پـه بـهـابـهـي وئـیـلـو نـهٔ خفـه کـیـده او
خفـه کـیـده بـه ولـې ؟ بـهـابـهـي خـو ئـې وه ـ
نـیـا نـیـکـهٔ خـو ئـې لـکـه سم چـې پـه آخـري
عمر کـښې زلـمـي
شوي وو ـ
د خوشحـال مـوجـودګـی فـریـد تـه کـافـي اسانـی
پـېـدا کـړې وې ـ
سبـاؤن سکـول او کـالـج بـس نـن سبـا کـښې
تـیـار ؤ ـ
نـن هم سحر سحر فـریـد د هر څـهٔ جـاج
اخستـو چـې چـا ورتـه د شـانـه پـه اوګـه لاس
کـېښو ـ فـریـد مخ ور واړوهٔ ـ دومـره
مـوده پـس هم شفـیـقـے د فـریـد نـه غـلط نـهٔ
شو ـ
,, شفـیـقـه تـهٔ ،،
,, شفـیـقـے راتـه اووایـه فـریـده ،، شفـیـقـي
بـې اختـیـاره اوژړل او فـریـد تـه ور تـر
غـاړه وتـو ـ ,, مـا خـو ځـان تـبـاه کـړو ـ
ددې نـه پـس بـه څـهٔ شفـیـق کـیـږم ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, د الله نـه نـا امـيـده ئې ؟ ،، فـريـد د شفـيـقـي پـه اوګـه لاس کـيښو ـ ,, هېڅ تـلـي راغلـي نـۀ دي ـ ژونـد خـو پـه سر پـروت دے ـ ،،
شفـيـقـي پـه خـپـل خـوا کـښې ولاړ مـاشـوم پـه سر لاس کېښو ,, يـو سوال تـه راغلـے يـم فـريـده ،،
,, دا کـوم انـداز دے د خـبـرې ـ ـ ـ ،،
فـريـد د نـاراضګۍ سره اووې ,, حـکـم کـوه ،،
,, دا زمـا بـچـے دے ،، شفـيـقـي د مـاشـوم طرف تـه اوکـتـل ـ ,, زۀ نـۀ
غـواړم چې دے زمـا پـه پـل لاړ شي ـ دۀ تـه لار اوښـايـه ـ پـه مـا بـه دې
لـوئـے احسـان وي ،،
,, لار خـو الله ښـائـي شفـيـقـه ـ بـس دومـره ده چې رڼـا لارې وي نـو پـه تـيـارو لارو څوک هېڅکـلـه قـــــدم نـــــۀ ږدي او کـۀ خـدائـے کـوي نـو د
تـيـارو د خـتـمېدو وخـت راغـلـے دے ،، ـ
بـيـا فـريـد د پـنـجـو پـه سر کـښېنـاسـتـو او د مـاشـوم طرف تـه ئې خـپـل لاس ور اوږد کـړو
,, راشه لاس مـلاؤ کـړه بـچـے ،،
مـاشـوم ورو شـان وړانـدې راغـے او فـريـد تـه ئې لاس ورکـړو ـ
فـريـد د سکـول او کـالـج د عمـارت طرف تـه ګـوتـه اوږده کـړه ـ ,,دا سکـول مـونـږ سـتـا دپـاره جـوړ کـړے دے بـچـے ـ سبـق بـه وائـې؟ ،،
مـاشـوم پـه اثـبـات کـښې سر اوخـوځـولـو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, شـاباش ـــ ـــ ـــ نـوم دې څهٔ دے بچے ؟ ،،
,, اکبـر ،،
,, ځومـره ښکلے نـوم دے ـــ دلـته مونږ ستا دپـاره يـو د لـوبـو مـېدان هم جوړ کـړے دے ـــ سبق هم او لـوبـې هم ـــ ټـيک ده کـنـه ؟ ،،
مـاشوم بـيـا سر اوخـوځـولـو ـــ
,, سکـول دې خـوښ شـو ؟ ،،
,, او ،، مـاشوم ورو غـونـدې اووې
,, خـو دا خـو دې د بـهـر نـه لـيـدلـے دے ـــ راځـه چـې دنـنـه ئـې هم اوګـورو ،،
فـريـد پـاسېدو ,, راځـه شفـيـقـه چـې زلـمـي تـه ټـول سکـول اوښـايـو،،
د شفـيـقـي سـتـرګـې د اوښکـو نـه ډکـې وې ـــ

O

فـريـد حېـران ؤ ـــ
د سکـول او کـالـج د بـاقـاعده پـرانـسـتـې دپـاره ټـولـو د يـو تـاريـخ تـجـويـز ورکـړے ؤ ـــ ۲۹ فـروري ـــ او دا د ودود صېب دپـاره د هـغـوي د زيـږيـدنـې پـه نـېټـه ډالـۍ وه ـــ فـريـد سحـر وخـتـي د ودود صېب فـريـم کـښې لـګـيـدلـي تـصويـر تـه ولاړ ؤ ـــ اوښکـو ئـې د سـتـرګـو لار نـيـولـې وه ,, آئـي لـو يُـو بـابـا جـانـه ! تـاسو زړونـه ګـټـلـي دي بـابـاجـانـه ـــ تـاسو چـرتـه تـلـي يـئ ـــ راشئ اوګـورئ کـنـه ـــ ـــ ـــ ـــ ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـریـد تـه احساس هم نـهٔ ؤ شوے چې وفـا څهٔ
وخت د هغهٔ خوا تـه راغلې ده ــ وفـا د
فـریـد پـه اوګـه سر کېښو ــ د هغې سترګې
هم د ودود صېب تـصویـر تـه غړیـدې ــ ،،
تـاسو ژونـدي یـئ بـابـا جانـه ! تـاسو بـه
ژونـدي یـئ بـابـا جانـه ،،
،، هیـپي بـرتـهــ ډے ټـو یُـو ــ ــ ــ ډئـیـر
بـابـا جانـه ،،
ودود صېب پـه خپـل انځور کښې ژونـدے
ژونـدے مسکے ؤ ــ

o

،، د رنـا خوب بـه تـعبـیـر تـه
رسومـه ،،
زهٔ ډیـوه یم تـورتـمونـه
ختمومـه

ټـول مـاشومـان ،، د مـیـنـې سنـدرې ،، تـه
غوږ غوږ نـاست وو ــ
فـریـد وار پـه وار د ټـولـو مـاشومـانـو
نـومـونـه پـوښتـل ، تـپـوسونـه ئې تـرې کـول ــ
د یـوې ښکلې شان مـاشومې نـه ئې تـپـوس
اوکړو ،، ستـا څهٔ نـوم دے بـچے ؟ ،،
،، جي سپـوږمـۍ ،،
،، جي سپـوږمـۍ کـه صرف سپـوږمـۍ ،،
،، نـه جي سپـوږمـۍ ،، د مـاشومې پـه مخ
خنـدا خوره شوه ــ
،، ښه ــ ــ ــ اوس د جي سپـوږمـۍ نـه ، نـه
جي سپـوږمـۍ شوه ،، ــ
ټـول مـاشومـان پـه خنـدا شول ــ سپـوږمـۍ هم
خنـدل ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ښه سپوږمۍ بچے به ماته د خپل بابا نوم اوښائي ؟ ،،
,, جي ــ ــ ــ دلاور خان ،، سپوږمۍ ښکلې ښکلې ولاړه وه ــ
فريد حېران حېران ماشومې ته اوکتل ــ ,, او د نيکۀ بابا نوم؟ ،،
,, سرور خان ،،
فريد بې اختياره څۀ شېبه هغې ښکلې ښکلې ماشومې ته څۀ
په فکر وړي انداز کتل بيا ورته ډېر په مينه مسکے شو ــ ,, ښه نو سپوږمۍ بچی به مې څۀ جوړيږي چې سبق اووائي ؟ ،،
,, جي زۀ به ډاکټره جوړيږم ،، ماشومې زړۀ ور زړۀ ور اووې ــ
,, بالکل ،، فريد د مينې نه ډکه لهجه کښې اووې ,, سپوږمۍ بچے خو به مې خامخا ډاکټره جوړيږي ــ کښېنه بچے ،،
,, د رڼا خوب به تعبير
ته رسومه ،،
زۀ ډيوه يم تورتمونه
ختمومه
ماشومانو ,, د مينې سندره ،، اوريدو فرمائش بيا بيا کولو ــ

o

دا د سپرلي يو ښکلے او پرسکون سحر ؤ ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شپې تـيـارۀ لا پـوره نـۀ وه ختـمـه خو خپـل ځـادر ئـې راټـولـولـو ـ فـريـد د کـور نـه بـهـر قـدرې پـه لـوړه ولاړ لـرې ، ډېـر لـرې پـه فـضـاء کښـې کـتـل ـ نـرۍ نـرۍ هـوا لـګېـده چې نـکـهـتـونـه تـرې څـڅېـدل ، څـڅېـدل ـ لـمـحـه لـمـحـه تـيـارۀ پـټېـده ، لـحظه لـحظه رڼـا خـوريـده ـ د اسـمـان لـمـنـې ورو ورو سرې کـيـدې ـ د نـمـر بـڅـرو د کـائـنـات د رنـګـونـو تـشـريـح کـولـه ـ مـخـامـخ د سـبـاؤن سـکـول او کـالـج عـمـارت د آن او شـان سـره ولاړ ؤ ـ او عېـن شـاتـه ئـې نـمـر سر پـورتـه کـولـو ـ
دا د سـپـرلـي يـو ښـکـلـے او پُـرسـکـون سـحـر ؤ ـ

ختـم شد

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــــر

زۀ په دې خبره کښې هېڅ باک نۀ ګڼم که اووايم چې د *سلطان باش خېل* ناول ,,کر،، د پښتو د ډېرو معياري ناولونو مينځ کښې د کېښودلو جوګه دے ۔

زۀ خوشحال يم چې ما د پښتو يو ښۀ ناول اولوستو او زۀ په دې هم وياړم چې زما د افريدو قبيله کښې، موده پس سهي ولې يو معياري شاعرئ سره ، معياري نثر ليکونکے دې مېدان ته را اووتو ۔

(طاهر افريدي)

د نن دور په دوه درې ناول نګارانو کښې د سلطان باش خېل د ناول نګار په حېث اضافه د پښتو د تخليقي ادب دپاره يو زېرے دے ۔

سلطان باش خېل افريدے د ستائيلو وړ دے چې د ناول ليکلو او د ناول په ذريعه د پښتنانۀ د ټولنې د اصلاح اعلٰی مقصد ئې تر سره کړے دے ۔ دا يو کامياب اغاز دے ۔ زۀ مبارکي ورکوم او هم ئې مننه کوم چې ماته ئې په دې ښکلي ناول د څو کرښو ليکلو دپاره اووې ۔

(ډاکټر راج ولي شاه خټک)

د سلطان ,, کر ،، د قلم د تقدس او حرمت پلوشه دے ۔ د رڼا مشال په لاس د خپل ريښتوني درد هم رکاب سلطان د نُور پېرزوئنې ډالئ کوي ۔

,, کر ،، د *سلطان باش خېل افريدي* له اړخه پښتو ادب ، پښتون اولس او همه انسانيت ته يوه درنه تحفه ده ۔ چې په يو وخت د هغه د پاخۀ فن او فکر متناسب کړۀ وړۀ لري او چرته مې لوستي وو چې ، حسن د تناسب نوم دے ۔

(پروفېسر علي افريدي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library